

Pars Rine & Rine Univers LLC

Leading suppliers of Petroleum products

A well-known member of OPEX

(Iranian Oil, Gas & Petrochemical products Exporters Union)

• Swap & Transit

- Possessing special certificate of export from the Headquarters of Struggling against commodity Smuggling

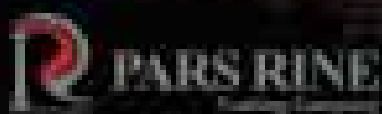
Export Fields:

- Fuel Oil, Base Oil, Bitumen
- Petrochemicals
- Hydrocarbon
- Condensate

Import Fields:

- Refinery & Oil-well equipments

www.parsrline.com

Tel: 021-840 1000, Azadshahr Tower
Jahrom Ave, Tehran 19578421405 Iran
Tel: +98 21 84 00 00 00 00
Fax: +98 21 84 00 00 00 00
E-mail: info@parsrline.com

صنایع شیمیایی صدر شیمی گستران یزد

اولین و تنها تولیدکننده اندرید مالیک
در ایران و خاورمیانه

SADR
CHEMICAL

Co. Ltd.

مشخصات محصول اندرید مالیک

شکل ظاهری: برکت
خلوص: حداقل ۹۹.۸٪
نقطه انجماد: ۵۲.۵ C
رنگ: حالت مذاب: کمتر از ۲۰ (واحد APHA)
آهن: کمتر از ۳ ppm
خاکستر: کمتر از ۰.۰۰۱٪
بسته بندی: کیسه های به وزن ۲۵ کیلوگرم/۵۵

Specification of Maleic Anhydride

Appearance: Flake
Purity > 99.8%
Molten color < 20 APHA
Solidifying point < 53 C
ASH < 0.004%
Iron < 3 ppm
Packing: 25kg/bag

تلفون تهران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

فکس: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱۰، واحد ۱۰

ایران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

فکس: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰، طبقه ۱۰، واحد ۱۰

Tehran Office

Tel: +98 21 88888888

Fax: +98 21 88888888

Address: No. 100, Vahdani St., 10th Floor, Tehran, Iran

Iran

Tel: +98 21 88888888

Fax: +98 21 88888888

Address: No. 100, Vahdani St., 10th Floor, Tehran, Iran

Tel: +98 21 88888888

تلفن :

۰۲۱-۶۶۹۷ ۵۵۷۹

۰۲۱-۶۶۴۰ ۴۵۸۹

دورنگار :

۰۲۱-۶۶۴۰ ۴۳۵۰

Site: www.Bimeh4827.com

www.Bimeh4827.ir

www.Alborz4827.com

www.Alborz4827.ir

www.Keyhanesabz.ir

Email: info@Bimeh4827.com

Sms: 10009002004827

نشانی :

تهران - خیابان حافظ - بین طالقانی و رشت
ساختمان شماره ۳۶۶ - طبقه پنجم - واحد ۵۰۵

قابل توجه کلیه شرکتهای عضو اتحادیه

صادر کنندگان فرآورده های نفت ، گاز و پتروشیمی ایران

صدور کلیه بیمه نامه های

باربری ، مسئولیت ، خودرو

آتش سوزی ، عمر و حوادث

درمان تکمیلی و ...

با تخفیف ویژه این نمایندگی

بمدت محدود قابل انجام میباشد

برای دریافت و بیمه نامه های
در سایت ما و دفتر شرکت
Bimeh4827.com

دانوب

نامی معتبر در صنایع روغن موتور

DANOB

مطابق با استاندارد ملی ایران

با روغن موتور

شرکت تیزرو گریس گرمسار
تولید کننده روغن موتورهای
دیزلی، بنزینی، روغن دنده، هیدرولیک
روغن های صنعتی و گریس با پایه کلسیم

دانوب

مطمئن برانید

دفتر مرکزی: ۷۱ - ۸۵۶ - ۷۷۶ - ۴۱
گرمسار: ۴۱۵۵۴۴۱ - ۴۱۵۵۴۴۱ - ۴۴۴
Email: tizrogreasegarmasar501@gmail.com

سمنان، گرمسار، شهر صنعتی فجر

شرکت آپادانا پترو پایدار

- سوخت رسانی در آبهای ایران
- انجام تمامی فعالیت های بازرگانی در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی
- خرید، انتقال، ذخیره سازی و فروش انواع فراورده های نفتی
- صادرات، واردات و معاوضه (SWAP) فراورده های نفتی
- تامین مواد اولیه و فراورده های مصرفی مورد نیاز پالایشگاه ها و مجتمع های پتروشیمی

شرکت کارگزاری مفید
Mofid Securities Co.

هوشمند و کارا در صنعت کارگزاری

- کارگزار برتر از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰
- کارگزار مؤسس بورس کالای ایران
- ۹/۹ میلیارد دلار ارزش معاملات سه سال اخیر

دفتر مرکزی شعبه بورس WM
تهران، خیابان مفاکشی، بعد از خیابان ولیعصر (مجمع خت ساختمان بورس کالای ایران)
خیابان نصر اولی، پلاک ۱۴
تلفن: ۰۲۱-۸۷۲۲۲ / فکس: ۰۲۱-۸۷۲۲۳

Head Office in IME
No. 13, Beside IME (Iran Mercantile Exchange) Building, Azad St,
Taleghani Ave., Alborz/Vakkar Cross, Tehran - IRAN
Tel: +9821- 87222 / Fax: +9821- 87223
www.mofidkls.com / info@mofid.com

Nakhle Barani Pardis Co. (NBP Co.)

شرکت نخل بارانی پردیس

Managing Director: Hassan Khosrow Jerdi

Type of Activity:

Export , Import & Swap of Oil Products , Crude Oil & LPG.

مدیر عامل: حسن خسرو جردی

نوع فعالیت:

صادرات، واردات و سواپ خراآورده های نفتی، نفت خام و گاز مایع (LPG).

تاکس: ۸۸۶۴۴۳۱۰

تلفن: ۵ - ۸۸۶۴۴۳۱۱

نشانی: خیابان ولیعصر ، خیابان دستگردی ، پلاک ۳۸۶، طبقه ۶

Address: No.386, Six floor, Dastgerdi St, Valieasr Ave, Tehran-Iran Tel: (0098-21)88644311-5 Fax: (0098-21)88644310

web site: www.nbpco.com

e-mail: nbp@nbpco.com

Kish Spanta International Trading and Investment Co.

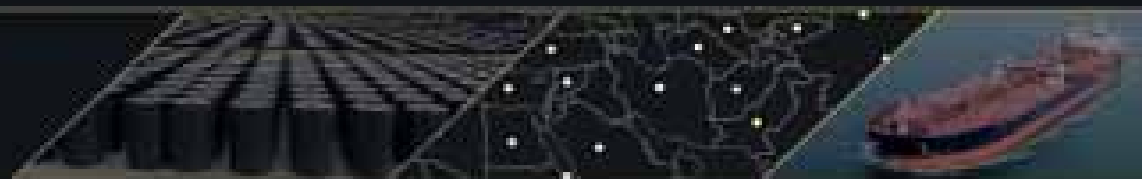
Speedy Profit Making
Needs Speedy Decision Making

Analysis Based Diversification

Trading Worldwide

Kish Spanta

- International group of companies in fields of trade, and trade financing services
- Innovative and high educated team with the expertise in market analysis
- Wealth Management Services
- Higher rewards affiliated with managed risk
- Believe in the principle of win-win long term business relationship

Golden Capabilities of Kish Spanta:

Teamwork, integrity and honesty, expertise and creativity

The commercial department of Kish Spanta is involved in following businesses:

• Bitumen: All Grads	• Gas Oil
• Fuel Oil	• Base Oil

"Ask us the most competitive prices"

Find our latest analytical reports as well as more details
of company activities at www.kishspanta.com

Address: Unit 20, 5th Floor, No. 269, Dastgerdi Ave., Africa Blvd, Tehran - Iran

Tel: +98 21 88 64 75 20-22

Fax: +98 21 88 20 32 37

www.kishspanta.com

info@kishspanta.com

۲۴ الی ۲۶

مهرماه ۱۳۹۳

2014

16-18 October

TURKCHEM
CHEM SHOW
EURASIA

نشتمین نمایشگاه بین المللی صنایع شیمیایی

برگزاری پانزدهمین نمایشگاه مواد شیمیایی **CHEM SHOW** ترکیه
جهت کسب اطلاعات بیشتر با شرکت مبادلات نوین به شماره های ۰۲۱-۶۶۷۳۹۷۰۶-۷
و یا به آدرس www.tr-ir.com مراجعه نمایید.

PLEASE SCAN VCARD

www.tr-ir.com

info@tr-ir.com

مبارات نوین
وزارت صوم

Artkim
Fuarcilik

طريق بوليا

● مہر ● مہر ۱۴۴۴ھ بالمر یا ● سید محمد د ● الشہر ۲۰۴۴

مجلس پروگرمی امور کونو اعیان کلههتی بین المللی **۱۳۹۵** **شعبه فرهنگستان**

© 2001 Blackwell Publishers Ltd. *Journal of Internal Medicine* 250: 105–112

یہاں - تھوڑے عرصے کے بعد - قریباً سب سے اعلیٰ - تھوڑے پتوں پر - 1932ء -

با آرامش تجارت کنید...
گروه متخصصین حقوقی تهران بین الملل

نشانہ: کھلون، میدان، ہفتہ، تیر، ابتدا، ای، مطلع، جنوبی،

124789747 124789747

August 2007

© 2005 Pearson Education, Inc. All rights reserved. This publication is protected by copyright. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage or retrieval system, without permission in writing from Pearson Education, Inc.

ملفوظات آقاخان دولتی، مخصوصاً از معاذکرمین علی، جمع‌بندی دیوان تاریخی ایران - از یزدگرد آقاخان علی، فرانسه، ۱۳۴۸ -

ارایه مشاوره بررسی و تهیه و تدوین قراردادها و متون حقوقی

تیم و تیمی را به دعای بی‌مانند فراخمانی انتقال تکنولوژی، اخذ لایسنس، صادرات، بازگشت سرمایه گذاری

اساتذہ کرام، محفّظین، مددگارین، محاکمہ داخلہ، سرپرستہ، پرائیمری، میڈل، و اعزادات، قریاء و

شرکت کارگزاری بانک پاسارگاد

(سهامی خاص)

- عضو گروه مالی بانک پاسارگاد
- کارگزاری رتبه الف در بین بورس های کالا و اوراق بهادار از سال ۸۹ تا ۹۱
- پذیرش و انجام معاملات فرآورده های نفتی و پتروشیمی در بورس انرژی و کالا
- پذیرش سهام شرکت های متقاضی جهت ورود به بورس اوراق بهادار و فرابورس
- ارائه دهنده خدمات نوین آنلاین در بازار سرمایه

اندیشه ما، آنچه نیاز شماست

آدرس دفتر مرکزی: میدان آرژانتین - بلوار بهاران - کوچه ۲۳ - پلاک ۴

ساختمان کارگزاری بانک پاسارگاد

تلفن: ۸۸۴۸۰۲۵۶-۹ / ۴۳۳۹۲۰۰۰

فکس: ۸۸۴۸۰۲۵۲

Address: Bank Pasargad Build., No.4, 23 St., Baharan Ave., Argentine Sq.,
Tehran - Iran

Tel: +98 21 42 39 20 00 - 88 48 02 56 - 9

Fax: +98 21 88 48 02 52

www.Pasargadbroker.Com

این فصلنامه را می‌توانید در www.opex.ir ببینید

۳۸

محصولات پتروشیمی با ارز آزاد در بورس عرضه شد

۱۹۱۸

دشمن توان تحریم «فرآورده‌های نفتی» را ندارد

۵۳

دعوت رسمی وزارت نفت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی

۳۱۳۰

خوراک پتروشیمی‌ها خوراک رسانه‌ها

۵۹

اتاق بازرگانی در کشورهای دیگر

۵۵۵۵۵۴

برای توسعه نفتی به بخش خصوصی نیاز است

۷۷

عرضه نخستین محموله میعانات گازی پارس جنوبی در بورس

۳۵۳۵۳۴

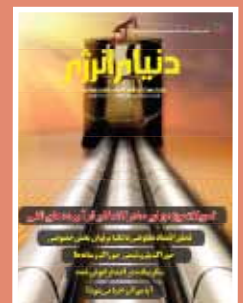
حمایت دولت از فعالان عرصه تولید و صادرات «فرآورده‌های نفت و گاز و پتروشیمی»

۵۸ اقتصاد مقاومتی در نفت چگونه شکل می‌گیرد؟

۲۵ بهبود صادرات فرآورده‌های نفتی در گرو اتحاد تولیدکنندگان

۲۶ تحقق اقتصاد مقاومتی با تکیه بر توان بخش خصوصی ۵۷ تحریم و بخش خصوصی نفت ۲۴ تناقضهای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

۳۷ دستیابی ایران به دانش طراحی واحد بازیافت گوگرد از گازهای اسیدی ۲۳ نقش دیپلماسی انرژی در ارتقای جایگاه ایران

مطالب نشریه لزوماً نظر اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران نبوده و صرفاً دیدگاه نویسنده و منبع مطلب می‌باشد.

■ صاحب امتیاز: اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ■ مدیر مسئول: دکتر سیدحمید حسینی

■ شورای سردبیری: مجتبی خسرو تاج، احمد صرامی، نیما اسلامی، مهدی اسپندیاری، وحید ابراهیمی و محسن طارمیان ■ دبیر تحریریه: رضاضی

■ دبیر اجرایی: محسن جندقی ■ هیأت تحریریه: سیدشروین طاهری، پوریا صادقی، اسدالله خسروی، مهدی جابری، محمدهادی ابراهیمی، سعید فریدزادگان، منیژه خزایی

نقش بخش خصوص پررنگ تر می شود

نشریه در حالی تقدیم شما عزیزان می گردد که ما در سال جدید و در سه ماهه اول سال شاهد اتفاقات مثبت و منفی و گاها تلخ و شیرین در حوزه نفت بودیم، مروری بر این رویدادها ما را در شناخت و درک آینده بازار نفت کمک خواهد کرد.

۱. برگزاری موفق نمایشگاه بین المللی نفت و گاز ایران با حضور پُر رنگ شرکت های خارجی و عکس العمل تندرهای آمریکایی و تهدید شرکت های توتال، زیمنس،

نکسانس، لوسنت وبقیه شرکت کنندگان در نمایشگاه نفت ایران به لغو قرارداد هایشان با دولت آمریکا و از طرف دیگر ارائه پیش نویس قرارداد های جدید نفتی ایران که به نسل سوم قراردادهای "بمع متقابل" معروف می باشد، باعث توجه شرکت های بزرگ نفتی به سرمایه گذاری و شرکت در میدان نفت و گاز ایران شده است.

۲. واگذاری احداث ۶ طرح پالایشگاه ۸۰ هزار بشکه ای میعانات گازی (حدوداً ۳/۵ میلیون تن در سال) در عسلویه (طرح سیراف) به بخش خصوصی اقدامی در جهت اقتصاد مقاومتی و کاهش وابستگی کشور به واردات فرآورده محسوب می شود. زمین و زیرساخت ها (یوتیلیتی) این پروژه ها توسط وزارت نفت تدارک شده و شرکت نفت نیز ۲۰ درصد در پروژه مشارکت می کند. سرمایه گذاری مورد نیاز این پروژه ها هر کدام ۳۰۰ میلیون دلار است و صندوق توسعه ملی بخش عمده آن را تامین خواهد کرد. اکنون وزارت نفت در حال ارزیابی متقاضیان سرمایه گذاری می باشد و تلاش می گردد تا عملیات اجرایی این پروژه ها امسال آغاز شود.

۳. برگزاری اجلاس وزرای اوپک در وین و توافق بر تولید ۳۰ میلیون بشکه نفت و ابقای دبیر کل فعلی از مهمترین دستاوردهای آن بود.

۴. صادرات اولین محموله میعانات گازی از آمریکا به آسیا نشانگر توان صادراتی آینده آمریکا در حوزه گاز و میعانات است. این کشور با افزایش تولید نفت و گاز، و واردات از قاره آمریکا توانسته وابستگی خود به نفت خاورمیانه قطع کند و اکنون با شرایط بهتری درباره آینده خاورمیانه تصمیم گیری نماید.

۵. مذاکرات ایران (۵+۱) به روزهای پایانی آن رسیده است و بیش بینی می شود در صورت توافق جامع غرب و ایران قیمت نفت در بازار های جهانی کاهش یافته و صادرات ایران افزایش یابد.

۶. یورش داعش به بغداد و استان های شیعه نشین عراق باعث نگرانی و التهاب در بازار عراق شده و مرزهای این کشور با ترکیه، اردن، سوریه و عربستان بسته شده است. حمله داعش به پالایشگاه پی جی باعث کمبود فرآورده در بازار عراق و اقلیم کردستان شده و قیمت فرآورده در این کشور شدیداً افزایش یافته است. ناامنی و بی ثباتی در عراق می تواند به برنامه های آینده تولید نفت عراق لطمه بزند و رساندن تولید ۳/۵ میلیون بشکه ای فعلی به هفت میلیون غیر ممکن گردد.

۷. اختلافات در شمارش آراء افغانستان نیز فضای این کشور را بحرانی نموده است، مرزهای این کشور در مدت زمان انتخابات بسته بوده و به همین علت قیمت فرآورده در بازار افغانستان نیز افزایش یافته و هزاران کامیون در مرزهای این کشور منتظر دریافت مجوز ورود به افغانستان هستند.

۸. نهایی شدن قیمت خوراک و گاز مصرفی پتروشیمی ها در قیمت ۲۰۲ تومان باعث رضایت و امیدواری سهامداران و سرمایه گذاران در بورس شده، از طرف دیگر صدور مجوز فروش محصولات با ارز آزاد بر سودآوری آنان اثر مثبت گذاشته و شاخص بورس از رقم ۷۳۰۰ گذشته است.

۹. آمار صادرات و واردات سه ماهه اول سال ۹۳ حکایت از افزایش میزان صادرات و واردات دارد، خوشبختانه صادرات محصولات پتروشیمی به بیش از ۳ میلیارد دلار (۳۰۷۷ میلیارد دلار) و میعانات گازی به رقم ۳۷۹۱ میلیارد دلار رسیده که حاکی از افزایش یک میلیارد دلاری این محصولات در سه ماهه اول سال دارد و می توان امیدوار بود صادرات محصولات پتروشیمی به بیش از ۱۲ میلیارد دلار و میعانات گازی نیز به ۱۵ میلیارد دلار برسد.

۱۰. تحولات عراق و سوریه و بحران در روابط غرب و روسیه در موضوع اوکراین بر بازار نفت اثر گذاشته و قیمت نفت برنت به ۱۱۵ دلار رسیده، در حالی که اغلب کارشناسان انتظار کاهش قیمت نفت را در بازار به علت شروع تابستان داشتند.

بخش خصوصی باید بداند فرصتهای سرمایه گذاری کجاست

بایستی فعالان بخش خصوصی بدانند فرصتهای سرمایه گذاری کجاست، کدامهاست؛ همه مطلع باشند، استفاده های ویژه خوارانه نشود. محصور بودن اطلاعات، محدود بودن اطلاعات به بعضی از افراد، دون بعضی، موجب ویژه خوارهای عجیبی میشود؛ که گاهی ثروتهای بادآورده ای یکشنبه را برای افرادی که سوء استفاده چپی هستند، فراهم میکند؛ به خاطر اینکه اطلاع دارند که بناسن فلان کالا بیايد، قیمت فلان کالا بالا برود یا پائین بیايد، یا فلان قانون تصویب بشود. اینهایی که مطلعند، سوء استفاده میکنند. ۹۰/۶/۲۵

۴۵و۴۴

بنکرینگ
درآمد فراموش شده

۶۰و۶۱

چالش های بخش
خصوصی و سرمایه گذاران

۶۹و۶۸

ضرورت از سرگیری
سواپ نفتی

۷۹و۷۸

حمایت از بخش خصوصی
سیاست وزارت نفت برای اقتصاد مقاومتی

۷۶ طرح توقف صادرات نفت ایران عملی نیست **۴۰** "بنکرینگ" صنعت پر سود

۷۰ بازار سرمایه وابسته به وضعیت پتروشیمی **۴۹** مجمع سالیانه اتحادیه برگزار شد

۷۲ اوپک سقف تولید خود را بدون تغییر حفظ کرد **۷۴** افزایش ظرفیت پالایش نفت

عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی در گفتگو با دنیای انرژی:

دشمن توان تحریم «فرآورده های نفتی» را ندارد

■ اسد الله خسروی

جذاب آقاجری مزیت داشتن ثروت نفت و گاز اگرچه موهبتی الهی است که همه کشورها از آن بهره‌مند نیستند اما متأسفانه این منابع گهگاهی خود مانع پیشرفت می‌شوند، حال چه باید کرد تا مسیر توسعه در صنعت نفت و گاز طوری هموار شود که اقتصاد کشور با تمرکز بر این منابع مهم متحول شود؟

بهره برداری مناسب و اصولی از منابع و ذخایر طبیعی (نفت و گاز) ثروتی عظیم و مزیتی است که در صورت استفاده درست و بهینه از آن می‌تواند پیشرفت کلی اقتصاد کشور را رقم زند اما از آنجایی که این منابع گرانهای تجدیدناپذیر متعلق به نسل های آینده نیز هست و نباید با خام فروشی آن را حیف و میل نمود، بنابراین برنامه ریزی جامع و کارشناسی شده برای تولید منابع زیرزمینی و آوردن آن به روی زمین با هدف تبدیل نفت خام به کالاهای نهایی ضرورتی اجتناب ناپذیر است تا نهایت استفاده لازم از ثروت ملی حاصل و حقوق آیندگان نیز در این زمینه رعایت شود. اهمیت به این موضوع تا جایی است که مقام معظم رهبری سالهاست بر استقلال اقتصادی به جد تأکید داشته و تداوم رویکرد شوم خام فروشی منابع ملی را به زیان اقتصاد کشور و عقب ماندگی عنوان

تلاش در راستای خروج از اقتصاد نفتی با هدف توسعه کشور، صیانت از منابع ملی و در نهایت رهایی از تهدیدها و تحریم ها ضرورتی اجتناب ناپذیر است که این رویکرد مهم بایستی سالها پیش مورد توجه مسئولان قرار می گرفت، چراکه استمرار سیاست غلط خام فروشی منابع طی سالیان متمادی بدون ایجاد ارزش افزوده لازم روی این کالا متأسفانه فقط پس رفت کشور را بدنبال داشته و این روند منجر به حیف و میل منابعی که متعلق به نسل های آینده نیز هست شده است. اهمیت تبدیل نفت خام به فرآورده های با ارزش برای ایجاد بستر اشتغال مولد، توسعه بخش صادرات و خوداتکایی تا جایی است که رهبر معظم انقلاب همیشه بر این موضوع تأکید ویژه داشته و دارند. اما اکنون که بودجه کشور به شدت وابسته به نفت است و از سویی دشمن نیز شاهرگ حیات اقتصاد یعنی تحریم خرید نفت از ایران را نشانه گرفته است بنابراین الزام به ورود در تولید مشتقات نفتی و تبدیل نفت خام به فرآورده ضروری است تا بتدریج از خام فروشی ها فاصله گرفت و نقشه دشمنان نیز برای به انزوا کشاندن ایران بر آب شود. چگونگی ورود بخش خصوصی توانمند به میدان عمل برای تبدیل منابع خام ملی به فرآورده و کالاهای نهایی سودآور همچنین سیاست خروج از اقتصاد تک محصولی را در گفتگوی دنیای انرژی با حبیب آقاجری، عضو کمیسیون انرژی مجلس نهم با هم می‌خوانیم.

می‌کنند. در چنین شرایطی باید پذیرفت که خام فروشی منابع و وابستگی بودجه سالانه به درآمد های آن اقتصاد کشور را آسیب پذیر می‌کند و این روندنا مطلوب باعث شده است تا دشمنان اکنون از آن به عنوان یک حربه سیاسی چون تحریم خرید نفت ایران استفاده کنند. از سویی دیگر چون دشمن می‌داند که اقتصاد کشورمان وابستگی شدیدی به صادرات نفت

مسئولان و دست‌اندرکاران گنج‌انگیزه شود. اکنون صنعت نفت کشور با چالش‌های زیادی مواجه است که مهمترین آن عقب‌ماندگی از تکنولوژی‌های روز دنیا است که این مسئله نیز همواره باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

تاکید شما بر این است که از سیاست خام فروشی نفت در کشور جلوگیری شود، حال راه‌برون‌رفت از این پدیده نامطلوب که اقتصاد کشور را از هر حیث آسیب پذیر کرده است چیست و ندایم این روند که به حراج منابع ملی منجر می‌شود چه زبان‌ضرب‌وری را به اقتصاد کشور وارد می‌کند؟

در حقیقت باید پذیرفت که رویکرد خام‌فروشی منابع ملی بدون ایجاد ارزش افزوده لازم، بر روی کالاها، روشی بسیار غلط و شیوه‌ای غیر حرفه‌ای است که نتیجه آن با لمس پس‌رفت‌های اقتصادی و بحث تحریم خرید نفت خام کشورمان به وضوح دیده می‌شود. البته این دومورد شاید بخشی از معایب رویکرد چندین و چندساله مداوم خام‌فروشی منابع ملی باشد چرا که ظرفیت‌ها و قابلیت‌های موجود در بخش نفت و گاز کشور به قدری بالاست که در صورت توسعه صنایع پایین‌دستی و ایجاد مراکز و کارخانجات تولیدی برای تبدیل نفت خام به کالاهای نهایی می‌توان زمینه اشتغالزایی گسترده جوانان تحصیل‌کرده را در این بخش فراهم و با توسعه صادرات کالاهای ارزشی درآمدزا به منابع ارزی زیاده‌تری دست یافت. با این وجود تمام توان دولت و مجلس و دست‌اندرکاران باید بر روی توسعه صنعت نفت و گاز، آنگونه که منابع زیرزمینی خام به مواد اولیه کارخانجات برای تولید کالاهای نهایی شود متمرکز گردد. از طرفی چون قرار است تا پایان برنامه پنجم توسعه هرساله وابستگی بودجه سنواتی به درآمدهای نفتی کم شود در چنین شرایطی حرکت در مسیر آزادسازی اقتصاد و تفکیک بودجه سالانه از درآمدهای نفتی با پویایی و تحرک بخشی سایر منابع درآمدی دیگر کشور برای تامین بودجه ضروری است. با این وجود نه عقل و نه شرع و نه اخلاق خام‌فروشی منابع را نپذیرفته و نمی‌پسندد چرا که این رویکرد شوم به احقاق حقوق نسل‌های آینده و طی نمودن مسیر پس‌رفت اقتصادی کشور همچنین اتکا به بیگانگان دامن می‌زند. بنابراین بهترین حالت این است که استحصال مواد معدنی خام (نفت و گاز) در کشور با نیت تبدیل به سایر کالاهای درآمدزا صورت گیرد و تا آخرین حلقه محصولات از تولید مورد استفاده قرار گیرد چرا که اکنون دشمن در تحریم فرآورده‌های نفتی و سایر مشتقات و محصولات آن به موجب نیازی که اکنون دنیا به محصولات نفتی ما دارد خیلی موفق نیست. از سوی دیگر چون ما خودمان وارد کننده فرآورده نفتی هستیم بنابراین با توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری نفت و گاز و آنگونه که تاکید شد از خروج ارز جلوگیری و اشتغالزایی نیز رونق می‌گیرد. پس تنها راه علاج خروج از اقتصاد نفتی خود اتکالی

بخش خصوصی توانمند در کنار نیروها و تکنسین‌های متخصص و متبحر داخلی اقدامات انجام شده به منظور مزایای اشتغال انبوه، توسعه کلی کشور و در نهایت خروج از اقتصاد نفتی با تمرکز بر بخش فرآورده‌ها ناکافی به نظر می‌رسد.

پیشنهاد کارشناسانه شما به دولت برای ورود بخش خصوصی توانمند به عرصه نفت، گاز و پتروشیمی آنگونه که فعالیت آنها منجر به توسعه همه‌جانبه صنایع پایین‌دستی و نیز ایجاد صنایع و کارخانجات تبدیلی فرآوری که به جلوگیری از خام‌فروشی منابع شود چیست؟

همان‌طور که اشاره شد مزیت برخورداری کشور از منابع غنی و ذخایر طبیعی کم‌نظیر (داشتن مواد اولیه) در بخش نفت و گاز و پتروشیمی، همراه با وجود نیروهای متخصص داخلی، می‌طلبد تا دولت زمینه ورود بخش خصوصی فعال را به صنعت نفت و گاز و پتروشیمی بیش از پیش فراهم کند. البته مسئولان و دست‌اندرکاران دولتی ابتدا باید هدف را بر خروج از اقتصاد نفتی (صادرات نفت خام) و ورود به صنایع تبدیلی آنگونه که ارزآوری و اشتغالزایی مناسب را در پی داشته باشد بگذارند، که این امر نیز نیازمند جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و ارائه تسهیلات لازم به آنهاست تا فعالان اقتصادی نیز با انگیزه هرچه تمام‌انطور که از مشق‌وفات، امتیازات و تسهیلات دولتی بهره‌مند می‌شوند وارد عمل شوند. برنامه ریزی دولت در بازنگری طرح‌های توسعه‌ای چون ایجاد صنایع تبدیلی مختلف، ساخت پالایشگاه‌های کوچک و بزرگ و حرکت در مسیر پویایی صنعت پتروشیمی‌ها برای تولید کالاهای نهایی که متناسفانه اکنون مراکز تولید بعضاً با ظرفیت خالی کار می‌کنند ضروری است. پس مدیران و مسئولان کشور نباید از هیچ حمایتی برای ورود بخش خصوصی توانمند به عرصه نفت و گاز دریغ کنند. وزارت نفت نیز در برنامه‌های خود باید کاهش خام‌فروشی و رفتن به سمت فروش محصولات و فرآورده‌های نفتی را با جدیت مد نظر و در عین حال آموزش به نیروی انسانی را در اولویت اول برنامه‌های خود قرار بدهد. از سوی دیگر اینک پالایشگاه‌های کشور نیازمند یک رسیدگی جدی هستند به عنوان مثال پالایشگاه آبادان یکی از مهمترین پالایشگاه‌های کشور متناسفانه شرایط مناسبی در شرایط فعلی ندارد به روزرسانی و افزایش بهره‌وری در این پالایشگاه‌ها دارد. علاوه بر این تقویت پروژه‌های میدانی مشترک، توجه کافی به اعتبارات در جهت توسعه زیرساخت‌های صنعت، سیاست‌گذاری در جهت تبدیل نفت خام به ارزش افزوده، صادرات محصولات غیر نفتی و تلاش در جهت تبدیل نفت به دیگر محصولات و صادر کردن محصولاتی که از مشتقات نفت به دست می‌آیند و همچنین برنامه ریزی برای کاهش صادرات نفت خام از جمله اولویت‌هایی مهمی است که باید در برنامه

خام و نیاز به درآمدهای حاصله از آن برای تامین بودجه سالانه دارد بنابراین خام‌فروشی منابع الان ابزاری در دست دشمن برای محدود کردن اقتصاد ایران شده است. این بدان معناست که پدیده خام‌فروشی الان به جای مزیت و محسناتی فراوانی که در اقتصاد دارد موانع شده و تنها راه برون‌رفت از آن نیز توجه ویژه به توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری برای تبدیل نفت خام به فرآورده با ارزش افزوده در کشور است تا از این ثروت خدادادی بهره‌برداری لازم انجام و به تدریج از خام‌فروشی منابع خارج شویم زیرا تا ناف اقتصاد کشور از درآمد صادرات نفت خام بریده نشود نمی‌توان انتظار پیشرفت را داشت.

خروج از اقتصاد نفتی با هدف توسعه کلی کشور، ایجاد اشتغالزای انبوه، بهبود فضای کسب و کار و در نهایت کسب درآمدزایی بالا، آنگونه که اشاره شد جز با تغییر رویه خام فروشی و توجه به تبدیل منابع به فرآورده‌های مختلف ارزآور امکان پذیر نیست، حال آیا ایران توانسته است در این زمینه بستر مناسب را در کشور فراهم کند؟

از آنجایی که اقتصاد کشور سالهاست وابستگی شدید و عمیقی به درآمدهای نفتی دارد و همواره بر صادرات نفت خام متمرکز شده است همچنین طی دورانی گذشته نیز نسبت به توسعه و ایجاد مراکز کوچک و بزرگ صنایع تبدیلی و فرآوری در صنعت نفت چون ساخت پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها تلاش آنچنانی متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های موجود کشور اقدامات درخور توجهی نشده است تا رده صدساله فاصله اقتصاد کشور از فروش منابع خام معدنی کم شود، متناسفانه این رویکرد باعث شده تا بخش خصوصی متخصص نیز نتواند به این بخش مهم اقتصادی برای تبدیل منابع خام معدنی به فرآورده همراه با ایجاد ارزش افزوده لازم وارد میدان عمل شوند. از سوی دیگر اکنون چون دنیا به خوبی می‌داند که بخش قابل توجهی از بودجه سالانه ایران از محل فروش نفت خام تهیه و تامین می‌شود با این وجود صنعت نفت سیاسی شده آنگونه که با تحریم سیستم بانکی برای ممانعت از انتقال و رد و بدل پول و تحریم بیمه کشتی‌های نفتکش همچنین دادوستد بین المللی نفت خام ایران موانع‌های ایجاد شده را شاهد هستیم چرا که آنها می‌دانند ایران نتوانسته است در توسعه صنایع پایین‌دستی نفت و گاز کشور برای جلوگیری از پدیده خام‌فروشی منابع اقدامات خاصی را بکار گیرد. البته این را باید گفت که در چند سال اخیر حرکت‌هایی در راستای ساخت پالایشگاه و نیروگاه‌ها و نیز صنایع پایین‌دستی نفت و گاز و پتروشیمی برای تبدیل منابع خام معدنی به فرآورده در برخی استانها انجام شده است اما با توجه به ظرفیتهای بالا و وجود ذخایر غنی و منابع خدادادی فراوان در کشور همچنین برخورداری از

و فعالان اقتصادی در صناعی چون نفت و گاز و پتروشیمی است. اما باید به این نکته نیز توجه کرد که پتروشیمی‌ها برای تأمین خوراک خود نیز نباید با مشکل مواجه شوند. به هر حال باید درک درستی از چشم‌انداز توسعه صنعت نفت و گاز و پتروشیمی در جمهوری اسلامی را داشت تا در این شرایط تحریم بتوان خانواده بزرگ صنعت نفت را به پیش برد. علاوه بر توجه به توسعه صنعت پتروشیمی قطعاً سند چشم‌انداز و برنامه پنجم توسعه چشم‌انداز کشور را در بخش‌های مختلف من جمله در بحث نفت و گاز و فناوری صنعت نفت ترسیم کنیم. ساخت پالایشگاه و توسعه میدان پارس جنوبی، تنظیم روابط ایران با بازارهای انرژی و برداشت صیانتی از میادین نفتی از جمله برنامه‌هایی است که باید مورد توجه مسئولان قرار گیرد. در چنین شرایطی باید تمامی منابع را بسیج کرد تا بتوان با بومی‌سازی مسیر خودکفایی کشور را در حوزه صنعت نفت و گاز پیمود.

با توجه به تأکید مقام معظم رهبری بر حرکت در مسیر اقتصاد مقاومتی و تکیه بر توان داخلی، در چنین شرایطی نقش ورود بخش خصوصی متعهد و متبحر به عرصه فعالیت‌های اقتصادی بیش از پیش پررنگ‌تر می‌شود. تحلیل شما از این رویکرد چیست؟

همانطور که مقام معظم رهبری تنها راه برون

نقش کنند می‌باشند. به هر حال تسهیلات باید در اختیار افرادی سالم که دلسوز نظام و اقتصاد هستند قرار گیرد تا مشکلاتی چون معوقات کلان بانکی را شاهد نشویم و منابع بانکی در جای خود صرف شود.

جناب آقای ری همانطور که می‌دانید صنعت پتروشیمی کشور اکنون مسیر توسعه را می‌پیماید و از فعالیت و رونق خاصی نیز برخوردار است که در این عرصه توانسته سهامداران فراوانی را نیز جذب خود کند، حال در چنین شرایطی حمایت از این بخش مهم اقتصادی چگونه باید باشد تا بتوان توسعه کلی را همچنان در این صنعت مهم شاهد شویم؟

توسعه صنعت پتروشیمی به منظور اهمیت آن در به چرخش درآوردن چرخ تولید و صادرات کشور خیلی مهم به نظر می‌رسد. بخصوص اکنون که نرخ گاز واحدهای پتروشیمی تا حدی افزایش یافته است. پس باید مشوقها و تسهیلاتی لازم برای سرمایه‌گذاران این بخش بوجود آید تا آنها نیز بیش از پیش با انگیزه خاص بتوانند به فعالیت در این عرصه مهم بپردازند. علاوه بر این چون بخش پتروشیمی دارای سهامداران فراوانی است بنابراین این بخش باید مورد توجه ویژه قرار گیرد تا مشکلی برای سهامداران آن نیز پیش نیاید. البته این را باید گفت که هم مجلس و هم دولت پشتیبان سرمایه‌گذاران بخش خصوصی

و تکیه بر توان داخلی است. با این وجود به نظر می‌رسد دولت به جای وابستگی به درآمدهای نفتی (صادرات نفت خام) و صرف آن در بودجه باید به هر شکل ممکن زیرساخت‌ها را مهیا کند و به بخش خصوصی اعتماد نماید و با تسهیل امور راه ورود آنها به فعالیت‌های اقتصادی را باز کند چرا که ایران نیازی به مواد اولیه و نیروی کار برای توسعه صنایع پایین دستی با هدف تولید محصولات نفتی ندارد.

بخش خصوصی در ایران برای ورود گسترده به فعالیت‌های اقتصادی من جمله در بخش صنایع پایین دستی نفت و گاز از توان بسیار بالایی برخوردار است اما این بخش مهم کارآمد طی سالها همچنان با چالشها و مشکلات عدیده مواجه بوده است، حال دولت برای جذب و جلب بخش خصوصی توانمند و رفع موانع سد راه آن چه امتیازات و یا تسهیلاتی را باید از این بخش تا اقتصاد کشور با رونق و پویایی همراه شود؟

توجه ویژه به بخش خصوصی واقعی و سالم به موجب برخورداری آنها از توان، تخصص، سطح مدیریت بالا و خلاقیت و نوآوری در بخش‌های مختلف اقتصادی بخصوص بخش انرژی که توسعه آن اکنون نیاز ضروری و الزامی برای آینده است، بی‌شک از اهمیت فوق‌العاده‌ای بالایی برخوردار می‌باشد. آن طور که فراهم کردن بستر لازم برای ورود بخش خصوصی به میدان کار همواره مورد تأکید است و بدون بخش خصوصی متخصص و کارآمد نمی‌توان به اهداف چشم‌انداز که همانا پیشرفت کلی و همه‌جانبه کشور است دست یافت. اما باید به این نکته مهم نیز توجه شود که آیا زیرساخت‌های لازم اولیه برای فعالیت متخصصین آماده است یا خیر؟ به طور مثال دولت تا چه اندازه به این بخش فعال اعتماد دارد و تسهیلاتی که باید به آنها داده شود چگونه، بر چه مبنا و در چه قالبی باید باشد تا بخش خصوصی با انگیزه خاص پا به عرصه فعالیت بگذارد. با این وجود دولت باید ابتدا به بخش خصوصی اعتماد کند و دست‌انها را برای ورود به فعالیت‌های اقتصادی بگیرد نه این که گاه و بیگاه با اجرای برخی برنامه‌ها و یا تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاریها، (بدون هماهنگی با بخش خصوصی) مانع پیشرفت آنها نیز شود. البته چون بخش نفت و گاز به موجب ملی بودن آن از اهمیت بالایی برخوردار است و تک‌تک افراد جامعه حتی نسل‌های آینده نیز در آن سهیم‌اند، بنابراین سری‌شرکتهای خوشنام و با افرادی امین باید به این حوزه بیایند که کاملاً منافع ملی را بخوبی در نظر گیرند. از سوی دیگر باید به این مهم توجه شود که بخش خصوصی برای بقا، توانمندی و پویایی هر چه بیشتر نیازمند حمایت اولیه دستگاههای دولتی هستند، حمایت‌هایی چون رفع بروکراسی‌های سیستم اداری، تأمین برخی نیازها نظیر تسهیلات ارزان قیمت بانکی و... (با ضابطه نه رابطه) تا بتوانند بخوبی ایفای

”

باید به این
مهم توجه
شود که بخش
خصوصی برای
بقا، توانمندی
و پویایی هر چه
بیشتر نیازمند
حمایت اولیه
دستگاههای
دولتی است

”

آن افزایش واردات تطابقی با سیاست های اقتصاد مقاومتی ندارد به هر حال ما در زمینه بنزین باید به خودکفایی برسیم تا راه و منفذ سوء استفاده و تحریم را برای دشمنان جمهوری اسلامی ببندیم از طرفی با توجه به وجود ظرفیت های داخلی و تلاش در راستای گسترش آنها می توانیم به اهداف اقتصاد مقاومتی نزدیک شویم در غیر این صورت بالا رفتن میزان مصرف بنزین و به دنبال آن افزایش واردات تطابقی با سیاست های اقتصاد مقاومتی ندارد. در نهایت مسوولین ما باید سیاست های اقتصاد مقاومتی را جدی بگیرند و بر اساس آن قدم بردارند.

”

بالا رفتن میزان مصرف بنزین و به دنبال آن افزایش واردات، تطابقی با سیاست های اقتصاد مقاومتی ندارد

“

همچون اقتصاد مقاومتی و مبارزه با فساد وظایف خود را انجام دهند. اکنون که بنزین با کیفیت در پتروشیمی های کشور تولید می شود اما اقداماتی در خصوص واردات این کالا صورت می گیرد، در حالی که واردات بنزین با روح اقتصاد مقاومتی متضاد است. هرچند در زمینه بنزین با توجه به ظرفیت های داخلی و گسترش آنها می توانیم به اهداف اقتصاد مقاومتی نزدیک شویم در غیر این صورت بالا رفتن میزان مصرف و به دنبال

رفت از وضعیت فعلی اقتصاد کشور را اجرای درست سیاست های اقتصاد مقاومتی و تکیه بر توان داخل می دانند، بنابراین برای این که از لحاظ اقتصادی از چنین وضعیتی خلاص شویم باید مولفه های اقتصاد مقاومتی را در کشور به خوبی اجرا کنیم تا با یک حرکت جهادی بتوانیم طی چند سال وابستگی کشور به درآمدهای نفتی را کاهش دهیم و در حوزه نفت ابتکار را از دست دشمنان در آوریم. البته عمل به این دستور جز با ورود بخش خصوصی توانمند و متعهد به بخش های مختلف اقتصادی امکان پذیر نیست علاوه بر این مجلس نیز باید آنگونه که انتظار مقام معظم رهبری است به صورت عملی در مقوله مبارزه با فساد و اقتصاد مقاومتی ورود کند. با این وجود هم نمایندگان مجلس شورای اسلامی و هم مسئولان اجرایی باید خود را با رهنمودهای مقام رهبری هماهنگ کنند و آنگونه که انتظار ایشان است به صورت عملی در مقوله های مهمی

گفت‌وگوی «دنیای انرژی» با مدیر کل هماهنگی کالا و ترانزیت ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز

تسهیلات ویژه برای صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی

■ محسن جندقی

و ارز و دیگری ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بود. قاعدتا سیاست‌های کلی به عنوان یک سند بالادستی تلقی می‌شود و با توجه به تاکید مقام معظم رهبری بر اینکه تمام قوانین باید در تطبیق با این سیاست‌های کلی باشد و اگر نیاز به اصلاح دارند اصلاح شوند، این موضوع مورد توجه ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز قرار گرفت. در سند سیاست‌های کلی تاکید مقام معظم رهبری بر این است که اقتصاد مقاومتی یک اقتصادی درون‌زا و برون‌گرا باشد. ترجمه این عبارت چنین است که اقتصاد مقاومتی مبتنی بر تولید و صادرات است. بنابراین اگر بخواهیم اقتصاد مقاومتی را تعقیب کنیم باید به دنبال ترویج تولید و گسترش صادرات در کشور باشیم. این رسالت ما را سنگین‌تر می‌کند تا انرژی و وقت بیشتری بگذاریم برای اتخاذ تصمیمات به منظور تسهیل صادرات.

در گذشته نگرانی‌هایی درباره قاچاق چهار فرآورده بارانه‌ای سوخت وجود داشت. گویا به تازگی مقرراتی وضع شده است که مقداری از نگرانی‌ها در این باره کاهش یابد. درباره این مقررات و تسهیلاتی که به منظور مقابله با قاچاق پیش‌بینی و وضع شده است توضیح دهید.

ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز ارتباط تنگاتنگی با صادرکنندگان دارد چراکه عدم هماهنگی آنها موجب کند شدن روند صادرات خواهد شد. اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی همواره با این ستاد مهم و حیاتی در ارتباط بوده و برای ایجاد تسهیلات برای اعضای خود رایزنی‌های فراوانی با ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز کرده است. برای اطلاع از آخرین وضعیت صادرات فرآورده‌های نفتی «دنیای انرژی» با قاسم خورشیدی مدیر کل هماهنگی کالا و ترانزیت ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز گفتگویی انجام داده که در زیر می‌آید:

”

تصمیم بر این شد که هر چند موافق برخی اقدامات گذشته نبودیم اما آنها را ادامه بدهیم و در عین حال، به صورت هوشمندانه و گام به گام نسبت به اصلاح اشکالات موجود اقدام کنیم.

“

گام به گام نسبت به اصلاح اشکالات موجود اقدام کنیم.

نگاه ما این بود که اصلاحات به گونه‌ای باشد که تسهیلات و امکانات بیشتری در اختیار فعالان اقتصادی کشور بویژه در حوزه فرآورده‌های نفتی قرار دهد و آنها بتوانند با سهولت بیشتری در عرصه‌های مختلف مخصوصاً در امر تولید و صادرات گام بردارند.

گاهی اوقات می‌توان از اظهارات کلی با عنوان «شعار» نام برد. برای اینکه ثابت کنید این اظهارات «شعار» نیست چه اقداماتی انجام داده‌اید؟ آیا ارائه تسهیلات به فعالان اقتصادی و صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی به مرحله عملیاتی رسیده است؟

دو اتفاق مهم اواخر سال گذشته رخ داد، یکی تصویب قانون جدید مبارزه با قاچاق کالا

دولت تدبیر و امید در اواسط تابستان سال گذشته شروع به فعالیت کرد اما تیم جدید ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، با کمی تأخیر فعال شد. دلیل این تأخیر چه بود؟

آغاز به کار دولت تدبیر و امید، بخش‌های مختلف کشور بویژه حوزه‌های اقتصادی را بیش از پیش امیدوار کرده است تا تدبیر بیشتری بر امور اقتصادی کشور حاکم باشد. تیم جدید ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز نیز اگرچه با کمی تأخیر کار را شروع کرد اما تلاش شد با تدبیر وارد فعالیت شود و از تصمیمات شتابزده و اقداماتی که فرآیندهای اقتصادی را دچار تنش می‌کند اجتناب کند. بنابراین تصمیم بر این شد که هر چند موافق برخی اقدامات گذشته نبودیم اما آنها را ادامه بدهیم و در عین حال، به صورت هوشمندانه و

قیمت را شاهد هستیم. راهکار اینکه بتوانیم صادرات محصولات نفتی را کاملاً آزاد اعلام کنیم و هیچگونه نظارتی بر کیفیت آن نداشته باشیم و صرفاً فرآیند گمرکی و صادراتی خود را طی کند، این است که قیمت‌ها تعدیل و واقعی شود. الان شرایط اقتصادی کشور ما آماده این کار نیست. بنابراین به شکل قابل ملاحظه‌ای در حال پرداخت یارانه به این محصولات هستیم و این یارانه‌ها می‌تواند مورد سوءاستفاده و طمع افراد طمع‌کار قرار گیرد. چاره‌ای جز وجود نظارت و فعالیت آزمایشگاه‌ها نیست. این آزمایشگاه‌ها بیشتر در تهران و چند شهر بزرگ متمرکز هستند. البته تعداد این آزمایشگاه‌ها در سطح کشور بسیار است. به طور مثال در "دوقارون" نمونه‌گیری می‌شود و پس از ارسال به تهران و انجام آزمایش‌های لازم، نتیجه به گمرک دوقارون اعلام و مجوزها صادر می‌گردد. ما قصد کوتاه شدن این فرآیند را داریم. بنابراین نمونه‌برداری و آزمایش در دوقارون و کارگروه استانی در مشهد انجام می‌شود تا نیازی به ارسال نمونه‌ها به تهران نباشد. اگر کسی نسبت به اعلام نظر کارگروه استانی اعتراض داشت، می‌تواند آن را به کارگروه مرکزی در تهران اعلام کند تا تجدیدنظر رسیدگی شود.

همچنین درباره این سوال شما یک خبر باید بدهم و آن این که بخشنامه‌ای که محدودکننده ترانزیت بوده را از طریق رایزنی با مراجع مربوطه، اصلاح خواهیم کرد و فرآیند ترانزیت محصولات نفتی تقویت می‌شود و شرکت‌های داخلی نیز در این فرآیند دارای نقش موثر خواهند بود تا سهم خود را به دست آورند.

از جمله انتقادات فعالان بخش خصوصی به دولت قبل، می‌توان به قوانین دست و پاگیر اشاره کرد. همچنین یکی از موارد موجود در سند ابلاغی مقام معظم رهبری درباره اقتصاد مقاومتی، حذف قوانین دست و پاگیر است. در قانون جدید مبارزه با قاچاق کالا و ارز، این موارد دیده شده است اما گویا وزارت صنعت نمی‌تواند آنچنان که

شنیده شده است که کارگروه‌های تشخیص ماهیت در نقاط مختلف کشور تشکیل خواهد شد. آیا این خبر صحت دارد؟ اگر پاسخ مثبت است، لطفاً توضیح دهید که چرا به این نتیجه رسیدید که کارگروه‌های تشخیص ماهیت فعال شوند؟

بله! درست است. ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز در نظر دارد کارگروه‌های فنی تشخیص ماهیت در استان‌های هدف را ایجاد کند. الان یک کارگروه مرکزی تشخیص ماهیت در سازمان استاندارد داریم که خودش هم مرجع رسیدگی کننده است و هم مرجع تجدید نظر. این موضوع از نظر حقوقی اشکال دارد چرا که یک مرجع نمی‌تواند هم رسیدگی کند و هم تجدید نظر. برای حل این اشکال و سرعت دادن به فرآیند رسیدگی به پرونده‌های صادراتی محصولات نفتی، تصمیم بر این شد که کارگروه‌های استانی تشکیل شوند و نخستین کارگروه به صورت پایلوت در خراسان رضوی تشکیل شد.

تهران و اصفهان نیز این کار را به صورت محدود (فقط درباره روغن‌های پایه) آغاز کرده‌اند اما در آینده نزدیک حوزه اختیارات این دو استان افزایش داده می‌شود تا به سایر محصولات نفتی نیز تسری یابد و پرونده صادراتی انواع محصولات در اسرع وقت رسیدگی شود.

در این قانون درباره ترانزیت و لغو مجوز حمل و نقل برای متخلفان پیش‌بینی‌هایی شده است اما واقعیت این است که تعریف استاندارد کالا و فرآورده‌های نفتی در کشورهای مختلف متفاوت است. این آزمایشگاه‌ها که شما اشاره کردید شاید یک مانع و سد برای صادرات فرآورده‌های نفتی باشد. آیا این آزمایشگاه‌ها فرآیند صادرات را بیش از حد آهسته و کند نمی‌کند؟

یک مشکل وجود دارد و آن، تفاوت قیمت فرآورده‌های نفتی در داخل و خارج است. یعنی به خاطر یارانه‌هایی که دولت به فرآورده‌های نفت اختصاص می‌دهد این تفاوت

۹۹

بخشنامه‌ای

که محدودکننده

ترانزیت بوده

را از طریق

رایزنی با مراجع

مربوطه، اصلاح

خواهیم کرد و

فرآیند ترانزیت

محصولات نفتی

تقویت می‌شود و

شرکت‌های داخلی

تیز در این فرآیند

دارای نقش موثر

خواهند بود تا

سهم خود را به

دست آورند

۹۹

از جمله تسهیلات این است که بر اساس ابلاغیه جدید ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، از اواخر سال گذشته اظهار کالاها و مشتقات نفتی صادراتی در گمرکات چهارده گانه مجاز آزاد شده و این محدود به شرکت‌ها و اشخاص حقوقی و حقیقی که دارای تسهیلات صادراتی (یا همان خوشنامی) هستند، نیست. بنابراین از این به بعد همگان می‌توانند در این چهارده گمرک مجاز کالای خود را اظهار کنند و نیاز به مراجعه افراد به گمرکات مرزی نیست. این تصمیم خوبی است و به گمرکات کشور نیز ابلاغ شده است.

ریاست محترم ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز اخیراً سفری به استان خراسان رضوی داشتند. مصوبات و دستاوردهای این سفر چه بود؟

در این سفر چند تصمیم گرفته شده است که برای صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی مفید است. یکی از تصمیمات این است که مقامات استانی موظف شده‌اند با مقامات استان مقابل (هرات) در مرز "دوقارون" هماهنگ شوند تا خط لوله‌ای بین گمرک ما در "دوقارون" و طرف مقابل کشیده شود و فرآورده‌ها از طریق خط لوله به کشور مقابل صادر شود. معنای روشن مصوبه این است که از این به بعد چه بخش خصوصی در مجموعه گمرک مرزی دوقارون و چه بخش خصوصی در مجموعه منطقه ویژه اقتصادی دوقارون قادر خواهد بود با ایجاد مخازنی تحت نظارت گمرک، محصولات صادراتی خود را انبار کند و از پرداخت دموارژ به کامیون‌ها مستغنی شود. فعال بخش خصوصی انباری را اجاره و به میزان حجم انبار، محصول خود را ذخیره می‌کند و پس از نمونه‌برداری و طی شدن فرآیندهای مقرر گمرکی، مجوز صادرات داده می‌شود تا محصول از طریق خط لوله به طرف مقابل منتقل گردد. این هم یکی از تسهیلاتی است که علاوه بر اینکه رفت و آمد کامیون‌های کشور مقابل در گمرکات و منطقه مرزی ما را محدود می‌کند و جلوی قاچاق را می‌گیرد، هزینه صادرات را نیز کاهش داده و البته سرعت آن را افزایش می‌دهد.

موضوع دیگری که در سفر ریاست محترم ستاد مرکزی به استان خراسان رضوی به تصویب رسید عبارت است از "اجازه دادن به بخش خصوصی برای ایجاد آزمایشگاه تخصصی محصولات نفتی در مجموعه گمرکات و پایانه مرزی دوقارون". ایجاد آزمایشگاه نیز می‌تواند به روند رسیدگی به پرونده‌ها سرعت بخشد.

امیدواریم در چندماه آینده با اجرایی شدن این تصمیمات و مصوبات، تسهیلات مناسبی در زمینه صادرات محصولات نفتی شاهد باشیم و مشکلات کمتری در راه شرکت‌های فعال در این حوزه وجود داشته باشد.

باید و شاید در این باره عمل کند. در دولت قبل صادرات برخی کالاها ناگهان ممنوع می‌شد. این موضوع اعتراض صادرکنندگان را به همراه داشت. در قانون جدید لیست کالاهای مجاز، مجاز مشروط و ممنوعه مشخص شده است و وزارت صنعت باید درباره آنها تصمیم‌گیری کند. آیا از هنگام ابلاغ تا کنون چنین کاری را انجام داده‌اند؟ شما مشکلی با وزارت صنعت در این باره نداشته‌اید؟

به شکل مکتوب و قانونی از بخش‌های مربوطه در وزارت صنعت، معدن و تجارت درخواست کرده‌ایم که کالاهای مجاز، مجاز مشروط و غیرمجاز را مشخص و آنها را اعلام کنند. این جزو وظایف قانونی آنها است. ما نیز کتابا خواستاریم و الان پیگیر هستیم.

هدف قانون ضابطه‌مند کردن فرآیندها و ارائه تسهیلات به مشمولین قوانین است. لایحه‌ای که امروز تبدیل به قانون شده، حدود پنج سال کار کارشناسی درباره آن انجام شده و از نادر قوانینی است که برای کار کارشناسی به طور کامل در اختیار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و این مرکز با بهره‌گیری از توان کارشناسی کل کشور (دستگاه‌های اجرایی و مراکز دانشگاهی) این قانون را مورد کنکاش قرار داده و اصلاحات لازم پس از بررسی در کمیسیون‌های تخصصی مجلس در آن اعمال شد و به صحن علنی مجلس آمد اما چون بنا به برداشت مجلس، روح کيفری و قضایی بر آن غالب بود، از سوی مجلس به قوه قضائیه ارسال شد تا پالایش و بررسی شود. بنابراین از جمله قوانینی است که قوای سه‌گانه انرژی بسیاری برای آن صرف کرده‌اند.

به نظر ما این قانون تسهیلات و ظرفیت‌های خوبی ایجاد کرده است برای افرادی که مایل هستند کار تجارت قانونی انجام دهند و البته برای آنهایی که می‌خواهند مرتکب تخلف شوند مجازات‌های بیشتری پیش‌بینی کرده است.

یعنی شما معتقدید که قانون جدید مبارزه با قاچاق کالا و ارز هیچ نقطه ضعف و اشکالی ندارد؟ برخی افراد اما نظر دیگری دارند.

قاعده‌ها قانون باید اجرا شود تا ضعف‌های احتمالی آن مشخص شود و الان نمی‌توان گفت قانون ناقصی است. برخی مقامات اکنون از طریق رسانه‌ها خواهان مسکوت ماندن این قانون هستند و می‌گویند فعلاً تا شش ماه اجرا نشود! این از نظر ما پذیرفتنی نیست چون بالاخره این قانون باید اجرا شود تا اشکالات خود را نشان دهد و مطابق قانون فکری برای اصلاح آن کرد. مجلس هم راه اصلاح قوانینی که دارای اشکال هستند را مشخص کرده و یکی از شرایط اصلاح یک قانون این است که

شش ماه اجرا شده باشد. بنابراین این قانون که از هفتم اسفندماه لازم‌الاجرا شده است باید تا شش ماه اجرا شود تا اگر نواقصی دارد آشکار گردد.

این نخستین قانونی در کشور است که قاچاق را تعریف کرد. تا الان تعریف مشخصی از قاچاق نداشتیم. تنها قانونی است که فصلی با عنوان «پیشگیری» دارد. این فصل یک ظرفیتی را در اختیار ما به عنوان مجری می‌گذارد تا بتوانیم ضوابطی تعریف کنیم که علاوه بر ایجاد تسهیلات برای فعالان اقتصادی، از وقوع قاچاق به عنوان یک جرم نیز پیشگیری شود تا مجبور نباشیم فعالان اقتصادی و شهروندان خود را به خاطر اینکه فرآیند صحیح و ضوابط پیشگیرانه‌ای تعریف نکرده‌ایم به اتهام و جرم قاچاق مجازات کنیم.

این قانون همچنین وظایفی برای دستگاه‌های مختلف پیش‌بینی کرده است از جمله برای وزارت صنعت، معدن و تجارت. با توجه به روحیه‌ای که در این وزارتخانه وجود دارد امیدواریم شاهد پاسخگو بودن آنها و عمل به وظایفشان باشیم. البته این وزارتخانه با توجه به ادغام دو وزارتخانه صنایع و بازرگانی، قاعدتاً نیاز به بهینه‌سازی و چابک‌ترسازی تشکیلات خود دارد تا بتواند واکنش‌های سریع‌تری نسبت به وظایف خود داشته باشد.

گویا اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی پیشنهادی ارائه کرده است مبنی بر ایجاد آزمایشگاه‌ها در گمرکات با هزینه خود اتحادیه و نظارت ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز. نظر شما در این باره چیست؟

ما موافق این هستیم و به اتحادیه هم اعلام کرده‌ایم.

به تازگی بحثی درباره واردات فرآورده‌های نفتی از عراق مطرح شده است، با این شرح که پالایشگاهی در مرز کردستان تاسیس شود تا با پالایش محصولات، جلوی قاچاق را بگیرد.

درباره اینکه سواپ انجام شود و ما محصولات کشور همسایه را پس از دریافت، پالایش کنیم، مذاکراتی با معاونت پالایش و پخش وزارت نفت انجام داده‌ایم. هنوز به جمع‌بندی نهایی نرسیدیم که بخواهم خبر آن را اعلام کنم. اما در مجموع اصل این موضوع مورد توجه کارشناسان وزارت نفت قرار گرفته است چون سواپ فواید و مزایای بیشتری نسبت به ترانزیت دارد. از سوی دیگر، اشکال آن این است که فرآورده‌هایی که از کشور عراق وارد می‌شود با استانداردهای مورد نظر ما تطابق چندانی ندارد و استاندارد آن پایین‌تر است. از طرفی واقعیت این است که ظرفیت‌های پالایشگاهی ما نیز محدود است.

و سخن آخر شما؟

می‌خواهم دو نکته را به مخاطبان شما و نیز

”

با توجه به مشکلات زیست محیطی کشور، در آینده نه چندان دور مجبور خواهیم بود استانداردهای بالاتری را برای محصولات نفتی اعمال کنیم بنابراین سرمایه‌گذاری در حوزه کیفی باید به عنوان یک اقدام پیشرو و آینده‌نگر مورد توجه فعالان این حوزه در داخل کشور باشد

”

فعالان حوزه صادرات فرآورده‌های نفتی یادآور شوم. مجموعه دستگاه‌های مسئول بویژه وزارت نفت بنا به دلایل کارشناسی و فنی با فرآیندی که تحت عنوان «بلندینگ» توسط برخی شرکت‌ها در کشور اتفاق می‌افتد موافق نیستند و این عملیات را مبتنی بر استانداردهای حاکم بر عملیات نفتی نمی‌دانند. آنها اعتقاد راسخ دارند که شرکت‌های بلندینگ باید مجوزهایشان لغو شوند و حتی معتقدند نباید به آنها خوراک داده شود. ما نیز از نظر فنی اجمالاً نظرات وزارت نفت را درست می‌دانیم اما به خاطر شرایطی که اکنون به لحاظ مسائل کلان اقتصادی در حوزه صادرات و نیاز کشور به ارز و هم مسائل اشتغال و ... وجود دارد معتقد هستیم که باید این فرآیند بلندینگ با انجام اصلاحاتی اتفاق بیفتد و ما مانع اقدامات آنها نشویم. یکی از پایه‌ها و اساس سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در زمینه اقتصاد مقاومتی، پرهیز از خام فروشی است. پیشنهاد جدی من به شرکت‌های بلندینگ این است که تبدیل به پالایشگاه‌های کوچک شوند. به این دلیل که بازار افغانستان به سمت قانونمند شدن در حال حرکت است و چه بسا دریافت محصولات غیراستانداردی که به شکل بلندینگ وارد این کشور می‌شود به زودی مورد پذیرش آنها واقع نشود و حاضر به دریافت آنها نشوند. در حالی که ما خودمان می‌دانیم این فرآورده «سوخت» نیست و مشتقات بی‌کیفیتی است اما طرف افغان از آن به عنوان سوخت استفاده می‌کند. مطمئن باشید طرف مقابل دو سال دیگر حاضر به دریافت این فرآورده بی‌کیفیت نیست چون آنها نیز در حال پیشرفت هستند و به مسائل زیست محیطی توجه بیشتری می‌کنند. بنابراین حتماً این بازار از دست صادرکنندگان مشتقات نفتی و شرکت‌های بلندینگ خارج می‌شود. بنابراین توصیه جدی می‌کنم که به پالایشگاه‌های کوچک تبدیل شوند تا بتوانیم کشور را هم از خام فروشی نجات دهیم. از سوی دیگر صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی توجه کنند که با توجه به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و پرهیز از خام فروشی، وزارت نفت اعلام کرده است که آمادگی دارد نفت خام در اختیار متقاضیان از طریق بورس قرار دهد تا نفت خام در داخل نیز به فروش برسد. اگر سطح سرمایه‌گذاری‌های ما توسط پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌های مادر افزایش یابد و به سمت توسعه کمی و کیفی پیش برویم آینده بهتری را متوجه کشور خواهیم کرد. با توجه به مشکلات زیست محیطی کشور، در آینده نه چندان دور مجبور خواهیم بود استانداردهای بالاتری را برای محصولات نفتی اعمال کنیم بنابراین سرمایه‌گذاری در حوزه کیفی باید به عنوان یک اقدام پیشرو و آینده‌نگر مورد توجه فعالان این حوزه در داخل کشور باشد.

بهبود صادرات فرآورده های نفتی در گرو اتحاد تولیدکنندگان

■ حسن خسروچرمدی

قیمت فرآورده های نفتی در پی اجرای مرحله دوم هدفمندی یارانه ها یک قدم به قیمت قوب خلیج فارس نزدیک تر شد اما همچنان در قیمت صادراتی فرآورده ها تغییری ایجاد نشد. اگر چه متولی تعیین قیمت صادراتی فرآورده ها دولت و وزارت نفت نیست و تعریف قیمت فرآورده های صادراتی بر اساس قیمت جهانی فرآورده ها و به عبارت دیگر قیمت قوب خلیج فارس است اما پایین ماندن قیمت صادراتی فرآورده ها در کشور مانع از دستیابی به تعادل در صادرات فرآورده ها تقاضای جهانی و تصمیمات تولید کنندگان بی تاثیر نیست که منشا اصلی پایین بودن نرخ فرآورده ها در کشور ما نیز از این موضوع سرچشمه می گیرد. فقدان وحدت میان تولید کنندگان کشور نرخ صادرات فرآورده های نفتی و گازی کشور را به سمتی سوق داده است که هیچ تصمیم منطقی برای آن گرفته نمی شود.

»

دولت تنها در صورتی که قیمت VB (مولیه) را بالا ببرد می تواند موجب بالارفتن این قیمت شود که به نظر می رسد برقراری اتحاد میان تولید کنندگان گزینه بهتری است که نیاز به برگزاری جلسات متعدد میان تولید کنندگان دارد

»

البته باید به این نکته توجه شود که اخیراً صدور محصولات پتروشیمی به اروپای غربی آغاز شده و ایتالیا، اسپانیا و یونان اقدام به واردات محصولات پتروشیمی از ایران کرده اند. اما با وجود توافق اولیه در ژنو، به دلیل تداوم تحریم های بانکی و مالی، مشکلات جدی برای گشایش اعتبارات و نقل و انتقال پول وجود دارد. خوشبختانه در ماه های اخیر، بیشتر از آن که در عرصه بین المللی فضای مثبتی برای صنعت نفت ایران گشوده شود، در داخل اقدام های مثبتی نیز صورت گرفته است. زیرا اکنون نسبت به گذشته شاهد آنیم که مقررات دست و پاگیر اداری و محدودیت های غیر ضروری که در سال های اخیر مشکلاتی را ایجاد کرده بودند، توسط دولت یازدهم کنار گذاشته و اصلاح شده اند. به هر حال باید گفت که بخش خصوصی فعال در صنعت نفت از هر گونه تحول در صنعت نفت استقبال می کند، اما همچنان اصل را بر تداوم تحریم ها می گذارد و برای مواجهه با سخت ترین شرایط برنامه ریزی کرده است. اگر به رشد صادرات در یکی دو سال گذشته نگاه شود خواهیم دید که در سال ۱۳۹۱ حدود ۱۰ میلیارد و ۱۶۵ میلیون دلار و در سال ۹۲ مبلغ ۱۰ میلیارد و ۷۲۳ میلیون دلار محصولات پتروشیمی صادر شده است که رشد حدود یک درصدی را نشان می دهد. اگر چه بخش عمده صادرات محصولات پتروشیمی ایران به کشورهای آسیایی، آفریقایی و اروپای شرقی انجام شده است. از سوی دیگر براساس توافق هسته ای ایران و گروه ۵+۱ در ژنو، محدودیت صادرات محصولات پتروشیمی و فرآورده های پلیمری ایران به اتحادیه اروپا رفع شده است. اما تا پیش از افزایش تحریم های بین المللی، ۱۰ تا ۱۴ درصد محصولات پتروشیمی ایران به اروپا صادر می شد و از این محل سالانه ۲ تا ۲/۵ میلیارد دلار درآمد داشت.

* رئیس اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفتی

تازگی اجرایی شده و تا حدودی قیمت فرآورده ها بالارفته است. موضوع دیگری که هدف قانون هدفمندی از افزایش قیمت فرآورده های نفتی و گازی و پتروشیمی بود اما بعید است که این مرحله نیز تاثیر چشمگیری در تحقق این هدف بگذارد. جلوگیری از قاچاق فرآورده ها به خارج از کشور است چرا که با افزایش های اخیر باز هم میان قیمت فرآورده ها در کشورهای همسایه با قیمت داخلی تفاوت بسیاری وجود دارد. افزایش ۲۰ الی ۷۵ درصدی فرآورده ها در رسیدن به قیمت کشورهای همسایه تاثیر چندانی ندارد به عنوان مثال افزایش ۱۰۰ تومانی نفت گاز سهمیه ای و ۱۵۰ تومانی نفت گاز آزاد نخواهد توانست از قاچاق این فرآورده جلوگیری کند زیرا قیمت بین المللی این کالاهای برابر این نرخ است. نفت گاز در کشورهای همسایه به ۲ هزار تومان برای هر لیتر می رسد که با وجود آن هنوز قاچاق توجیه اقتصادی دارد. برای مابقی فرآورده ها نظیر مازوت، بنزین و نفت سفید نیز به همین منوال است اما ادامه اجرای قانون هدفمندی می تواند ما را به قیمت جهانی نزدیک کند و به مرور از حجم قاچاق فرآورده های کشور بکاهد و تنها نیاز است که مطابق یک برنامه اصولی حرکت کنیم.

در حالی که ما در تولید برخی از فرآورده های نفتی و گازی و پتروشیمی نظیر قیر بزرگترین تولید کننده در سطح خاور میانه هستیم اما با وجود چنین امتیازی نه تنها نتوانسته ایم کنترل بازار جهانی را در دست بگیریم بلکه موجب نارضایتی سایر تولید کنندگان در بازار جهانی نیز شده ایم. چرا باید در کشور ایران که حدود ۴۰ درصد از محصولات پالایشگاهی آن قیر است نتوانیم در نرخ صادراتی قیر با همفکری تولید کنندگان نرخ متناسب با بازار مشخص کنیم و شیب افزایش قیمت چنین محصولی و یا سایر محصولات صادراتی را مناسب تر انتخاب کنیم و از طریق انتخاب قیمتی عقلایی مابقی کشورهای صادر کننده فرآورده را تحت فشار قرار ندهیم؟! این نبود هماهنگی و اتحاد میان تولید کنندگان به ما اجازه داشتن یک قیمت معقول برای صادرات نمی دهد و دولت نیز در تعیین آن نقش مستقیمی ندارد و تنها در صورتی که قیمت VB (مولیه) را بالا ببرد می تواند موجب بالارفتن این قیمت شود که به نظر می رسد برقراری اتحاد میان تولید کنندگان گزینه بهتری است که نیاز به برگزاری جلسات متعدد میان تولید کنندگان در چنین شرایطی که قانون هدفمندی یارانه ها به

در بخش شرکت های تولید کننده و صادر کننده "فرآورده های نفتی" در نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز

تحقق اقتصاد مقاومتی با تکیه بر توان بخش خصوصی

■ علی خسروی

اتحادیه به گفتگو پرداختند.

اهداف کلی برگزاری نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی برای توسعه کشور اگرچه اهداف کلی برگزاری نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی به خوبی نگریسته شود خواهیم دید که در این نمایشگاه آخرین دستاوردهای فن آوری روز در حوزه صنعت نفت و گاز و پتروشیمی ارایه میشود، علاوه بر آن می توان شاهد گسترش تعامل با سایر کشورها و نیز رقابت با شرکتهای نفتی مشابه در سطح جهان بود. کمک به تقویت توان ساخت داخلی از طریق تبادل اطلاعات فنی، آشنایی صنعتگران صنعت نفت، گاز و پتروشیمی نسبت به دستاوردهای نوین صنعت، عقد قراردادهای بازرگانی در زمینه مبادله کالا، ارایه خدمات و اطلاعات فنی، توسعه اشتغال در عرصه صنعت نفت، گاز و پتروشیمی، توسعه صادرات تولیدات داخلی، کمک به ایجاد بازارهای جدید خارج از کشور در راستای توسعه بازارهای هدف، معطوف نمودن توجه مدیران تصمیم گیر در سطح کلان در راستای رسیدن به اهداف چشم انداز ۲۰ ساله در بخش نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی، ایجاد انگیزه جهت سرمایه گذاری بخش های مختلف خصوصی، تعاونی و دولتی و در نهایت ایجاد حس خود باوری و خود اتکایی ملی در نیروهای متخصص و مدیران و

۹۹

در این نمایشگاه غرفه اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی که در فضای بسیار مناسب قرار داشت، مورد استقبال مراجعہ کنندگان قرار گرفت

۹۹

جمهوری اسلامی ایران به عنوان دومین تولید کننده نفت در کشورهای عضو اوپک، با پتانسیل یازده درصد از کل ذخایر نفت جهان و ۱۸ درصد از ذخایر گاز طبیعی هر ساله میزبان برگزاری نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی است که از نظر گستردگی و تعدد شرکت کنندگان در زمره پر اهمیت ترین نمایشگاه های تخصصی در حوزه صنعت نفت و گاز و پتروشیمی در سطح جهان به شمار می آید.

فضایی برای واگذاری به شرکت کنندگان باقی نماند. بر اساس این گزارش، در این نمایشگاه بیش از ۱۲۰۰ شرکت داخلی حضور دارند که دارای زیرگروه های تخصصی زیادی همچون، پیمانکاران عمومی، مهندسان مشاور، مراکز پژوهشی و آموزشی، خدماتی (فنی و بازرگانی)، بهینه سازی مصرف سوخت، پیمانکاران ساختمان و نصب، شرکت های فناوری، سازندگان تجهیزات و قطعات مرتبط با صنعت نفت و تولید کنندگان و صادر کنندگان فرآورده های نفتی، پتروشیمی و شیمیایی است. در این نمایشگاه غرفه اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی که در فضای بسیار مناسب قرار داشت، مورد استقبال مراجعہ کنندگان قرار گرفت. در نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت تهران بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت و بسیاری از مسوولان این وزارتخانه در غرفه اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی حضور یافتند و با اعضای هیات مدیره

نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی ۱۶ اردیبهشت با حضور بیژن زنگنه وزیر نفت، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و برخی از سفیران کشورها و نمایندگان رسانه های خارجی برپا شد. نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت با حضور ۳۳ کشور و با حضور ۶۰۰ شرکت خارجی و ۱۲۰۰ شرکت داخلی به مدت ۴ روز در محل دائمی نمایشگاه بین المللی نفت برگزار شد. عمده شرکت های خارجی حاضر در نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی در حوزه پیمانکاری، مهندسی مشاور، تولید کنندگان تجهیزات، فعالیت های پژوهشی و تحقیقاتی، تولید کنندگان فرآورده های نفتی و سرمایه گذاری، فعالیت دارند. فضای درخواست شده از سوی ۶۰۰ شرکت خارجی در این دوره از نمایشگاه صنعت نفت نسبت به دوره قبل ۱۲۰ درصد رشد داشته، به طوری که دو هفته قبل از شروع این نمایشگاه دیگر هیچ

نفت ایران و توسعه زمینه های همکاری است. وی افزود: مقایسه ارقام نمایشگاه هجدهم و نمایشگاه نوزدهم، میزان رشد چشمگیر استقبال از نمایشگاه امسال و درک شرایط جدید صنعت نفت ایران را مشخص تر می کند. مساحت نمایشگاه نوزدهم حدود ۹۰ هزار متر مربع است که نسبت به سال گذشته ۲۰ هزار مترمربع افزایش یافته، تعداد شرکتهای خارجی در سال هجدهم، ۱۹۵ شرکت و در سال نوزدهم ۶۰۰ شرکت (بیش از سه برابر) بوده است. تعداد شرکتهای ایرانی در سال هجدهم ۸۵۰ شرکت و در سال نوزدهم ۱۲۰۰ شرکت بوده، ضمن اینکه حضور مستقیم کشورها در سال هجدهم ۱۵ کشور و در سال نوزدهم ۳۲ کشور (بیش از دو برابر) است.

تقویت توان داخلی در نمایشگاه نوزدهم
نعمت الهی از نمایشگاه بین المللی نفت

این حوزه فعال شوند توفیق های خاص و عام در صنعت نفت حاصل می شود. بیژن زنگنه افزود: وزارت نفت از تمام سازندگان توانمند حمایت می کند و در این مسیر از تشکیل صندوق حمایت از سازندگان که از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در حال پیگیری است حمایت کرده و آماده همکاری هستیم.

حضور چشمگیر شرکت های خارجی و داخلی
در نوزدهمین نمایشگاه صنعت نفت
دکتر اکبر نعمت الهی، مدیر نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز و پتروشیمی، در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه، گفت: شعار این نمایشگاه گسترش دیپلماسی انرژی و تقویت تولید داخلی است. حضور موثر شرکتهای بین المللی صاحب فناوری و سرمایه گذاری در این نمایشگاه نشانه ای از درک فرصتهای بازار جذاب و نوید بخش ۵۰ میلیارد دلاری صنعت

”

امسال حجم عظیمی از تقاضای کالا و خدمات از سوی صنعت نفت به بازار داخلی و خارجی سرازیر می شود که اگر شرکتهای داخلی و خارجی به صورت مشترک در این حوزه فعال شوند توفیق های خاص و عام در صنعت نفت حاصل می شود

”

سرمایه گذاران داخلی جهت انجام مطالعات و تحقیقات در زمینه های اکتشاف، استخراج، فرآوری و توزیع و صادرات محصولات از فواید و مزایای برگزاری سالانه نمایشگاه نفت، گاز و پتروشیمی در کشور است.

وزارت نفت از تمام شرکت های بخش خصوصی و سازندگان توانمند داخلی حمایت می کند

بیژن زنگنه، وزیر نفت، در مراسم افتتاحیه نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی گفت: استفاده از رانت به عنوان اصل پذیرفته شده در سالهای اخیر از سوی برخی از سازندگان به صنعتگران واقعی تحمیل شده است. متأسفانه در سالهای اخیر برخی عملاً به کلاهبرداری از دولت می پرداختند، به نحوی که این عده کالاها را با چندبرابر قیمت به نفت می فروختند. این گروه صنعتگران اصلی را نابود می کنند، آنها در واقع آدمهای بی ریشه ای هستند که در این فضا رشد کرده اند. اما وزارت نفت با تمام وجود از متعهدان و سازندگان و صنعتگران داخلی و ارتقا فناوری ملی حمایت می کند. مفهوم کلی در حمایت از ساخت داخل تنها بخش فیزیکی آن نیست. وزارت نفت همچنین از شرکتهای دانش بنیان حمایت می کند. این عضو کابینه دولت اظهار داشت: بسیاری فکر می کنند که اقتصاد مقاومتی به معنای منزوی شدن ایران در عرصه بین المللی است، در حالی که این گونه نیست؛ اقتصاد مقاومتی در واقع ایران را به قدرت بزرگی تبدیل می کند. در این مسیر باید به ضرورت صادرات کالا و تعامل سازنده با پیمانکاران خارجی با هدف ارتقا ساخت داخل توجه شود. وزیر نفت گفت: امسال حجم عظیمی از تقاضای کالا و خدمات از سوی صنعت نفت به بازار داخلی و خارجی سرازیر می شود که اگر شرکتهای داخلی و خارجی به صورت مشترک در

به عنوان فرصتی ارزشمند برای صنعتگران ایرانی که شایسته حضور فعال تر در عرصه های جهانی هستند، یاد کرد و گفت: کمک به تقویت توان ساخت داخل از طریق تبادل اطلاعات فنی و آشنایی صنعتگران نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی با دستاوردهای نوین صنعتی، علمی و پژوهشی، از جمله اهداف این نمایشگاه است. مدیر نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی تاکید کرد: حضور شرکت های معتبر خارجی از کشورهای مختلف و تولید کنندگان و صنعتگران داخلی، فرصتی مغتنم برای همکاری متقابل، امکان سرمایه گذاری و عقد قرارداد را در فضای همکاری های مشترک ایجاد می کند. وی تصریح کرد: همچنین پیمانکاران عمومی، خدمات فنی و بازرگانی، حفاری، ساخت و نصب، عملیات اکتشاف، بهینه سازی مصرف سوخت، مهندسان مشاور، تولید کنندگان و صادرکنندگان فرآورده های نفتی، پتروشیمی و شیمیایی، شرکت های ارائه دهنده خدمات ایمنی، مراکز پژوهشی و آموزشی و ... از جمله زیرگروه هایی هستند که در نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی حضور یافته اند. همچنین ۶۰ کشور جهان محصولات خود را در این نمایشگاه عرضه می کنند که از جمله آنها می توان به کشورهای انگلیس، استرالیا، اتریش، آلمان، بلژیک، آلبانی، الجزایر، کانادا، آمریکا، چین، فرانسه، هند، هنگ کنگ، عراق، ایتالیا، ژاپن، کره جنوبی، کره شمالی، مالزی، لهستان، رومانی، روسیه، سنگاپور، اسپانیا، سوئیس، تایوان، تایلند، ترکیه، امارات، اوکراین و افغانستان که در نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی اشاره کرد.

۷۰ درصد از نیازهای صنعت از طریق

ظرفیتهای داخلی قابل تامین است

رکن الدین جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در نخستین روز از مراسم نمایشگاه نفت و گاز بر آمادگی این شرکت برای استفاده از توانمندیهای داخلی و خارجی تاکید و تصریح کرد: حدود ۷۰ درصد از نیازهای صنعت از طریق ظرفیتهای داخلی قابل تامین است. جوادی یادآور شد: زمان استفاده از ۱۰۰ درصد توانمندی شرکت های داخلی قابل پیش بینی نیست، اما صنعت نفت هم اکنون عزم جدی برای به کار گیری توان داخلی و خارجی با هدف پیشبرد اهداف دارد. یکی از مشکلات عمده ایران در صنعت نفت، مشکل مدیریت پروژه ای است که شرکت های خارجی می توانند در این زمینه به ایران کمک کنند و حضور این شرکت ها و برگزاری نمایشگاه را باید به فال نیک گرفت. رکن الدین جوادی گفت: مدیریت پروژه یکی از مشکلات اساسی صنعت نفت است که نیازمند سرمایه گذاری بیشتر است. وی افزود: مدیریت پروژه از آموزش تا ساختار و صنایع مدیریتی همه با هم بصورت یکپارچه است بنابراین وقتی از مدیریت پروژه صحبت می شود باید همه مراحل به ترتیب با هم جلو رود. مدیرعامل شرکت ملی نفت درباره حضور شرکت های خارجی در نمایشگاه نفت هم گفت: شرکت های خارجی زیادی در نمایشگاه حضور پیدا کردند که قطعاً شرکت های درجه یک خارجی می توانند به ایران در بحث مدیریت پروژه بسیار کمک کنند.

استقبال نمایندگان مجلس از نمایشگاه نفت و

توانمندی شرکت های بخش خصوصی

رحیم زارع سخنگوی کمیسیون اقتصادی

مجلس با اشاره به حضور پر رنگ و چشم گیر شرکت های خارجی و داخلی در این نمایشگاه گفت: سخنان بیژن زنگنه، وزیر نفت کشورمان در مراسم افتتاحیه نمایشگاه بین المللی نفت و گاز و پتروشیمی امید تازه ای به صنعت نفت ایران بخشید. وی تصریح کرد: متأسفانه صنعت نفت کشور در گذشته با رکودهایی مواجه شد که خوشبختانه با درایت و تدبیر دولت یازدهم و هوشیاری وزیر نفت ضعف های گذشته در حال جبران است.

صنعت نفت ایران با تحولی مثبت روبه روست

سفیر جمهوری ایرلند جنوبی در ایران از وقوع تحولی مثبت و رو به جلو در صنعت نفت و گاز ایران خبر داد. کنت تامپسون در حاشیه آغاز به کار نوزدهمین نمایشگاه بین المللی نفت گفت: با توجه به تغییر رویکرد ایران در حوزه سیاست خارجی و تلاش این کشور برای بهبود روابط با دنیا، شرکت های خارجی با امید به تحولات مثبت در صنعت نفت و گاز ایران در این رویداد بین المللی حاضر شده اند. خبرگزاری فرانسه نیز گزارش داد که، شرکت های خارجی حاضر در نمایشگاه امسال به دنبال بازگشت برای انجام فعالیتهای گسترده در بازار ایران هستند. به دنبال تحریک های غرب علیه ایران، در سال های گذشته بسیاری از شرکت های بزرگ و کوچک دنیا مجبور به ترک صنعت نفت ایران شده بودند. اما با توجه به توافق ژنو که از ژانویه ۲۰۱۴ اجرا شد، ایران می تواند تا سقف یک میلیون و دویست هزار بشکه در روز نفت صادر کند که این به معنی باز شدن تدریجی صنعت نفت ایران است.

افقی روشن پیش روی صنعت نفت ایران

محمد اسلم نیازی، مدیر شرکت اوپل اند گس دولوپمنت پاکستان گفت: با روی کار آمدن دولت

کلید توسعه صنایع پتروشیمی در بخش خصوصی است

رضا رحمانی، رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به برنامه دولت برای توسعه صنعت پتروشیمی گفت: بخش خصوصی واقعی باید برای توسعه بیشتر این صنعت تقویت شود، زیرا کلید توسعه پتروشیمی در دست بخش خصوصی توانمند و متعهد است.

نمایشگاه نوزدهم فرصت کشف استعدادها را فراهم می کند

رضا الماسی مدیرعامل شرکت عملیات انتقال گاز ایران با بیان این که فرصت کشف استعداد و کشف توانمندیهای کشور در راستای به خدمت گرفتن آنها در صنعت نفت در نمایشگاه نوزدهم فراهم است، گفت: شرکت عملیات انتقال گاز ایران از این ظرفیت، حداکثر استفاده را می کند.

انجمن اپک: قوای کشور ذهنیت خود را نسبت به سازندگان داخلی تغییر دهند

قوای سه گانه کشور باید ذهنیت خود را نسبت به سازندگان داخلی تغییر داده و بسترهای لازم را برای کارآفرینی بخش خصوصی ایجاد کنند. محمدرضا طبیب زاده، عضو هیات مدیره انجمن اپک (شرکتهای مهندسی و پیمانکار صنعت نفت، گاز و پتروشیمی) با بیان این که جایگاه بخش خصوصی در یک دهه گذشته در پارس جنوبی ضعیف شده است، افزود: بخش خصوصی از وزارت نفت می خواهد که در توزیع پروژه ها رعایت اعتدال را به عمل آورد و شرایط یک دهه گذشته تکرار نشود.

توربینهای گازی را از جمله کالاهای مهم بومی سازی شده در کشور اعلام کرد.

شرکتهای پتروشیمی خصوصی شده را تنها نمی گذاریم

شرکت ملی صنایع پتروشیمی هرگز شرکتهای خصوصی شده را تنها نخواهد گذاشت و در کنار این شرکتهای خواهد بود. عباس شعری مقدم مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با بیان این که اغلب شرکتهای پتروشیمی به بخش خصوصی واگذار شده اند، گفت: نهادینه شدن فرهنگ تعامل و همکاری میان شرکتهای پتروشیمی رشد و سودآوری را برای مجتمعهای پتروشیمی به همراه خواهد داشت.

آمادگی خطوط لوله منطقه شمال برای سوآپ روزانه ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام

مدیر شرکت خطوط لوله و مخابرات شرکت نفت ایران - منطقه شمال با بیان این که ظرفیت سوآپ نفت خام از این منطقه ۵۰۰ هزار بشکه در روز است، بر آماده بودن بسترهای لازم در منطقه خطوط لوله و مخابرات شمال کشور تاکید کرد. رضا پدیدار، رئیس هیات مدیره انجمن ساخت تجهیزات صنعت نفت ایران گفت: میل مشارکت در فعالیتهای اقتصادی در کشورهای خارجی بیش از ۶۰ درصد است در حالی که این رقم برای ایران تنها ۲۵ درصد است. وی اظهار کرد: با افزایش اعتماد به سازندگان داخلی تولد اقتصادی پارس جنوبی نزدیک است و سازندگان داخلی می توانند در پروژه های صنعت نفت حضور پررنگ داشته باشند. البته نیازمند حمایت از سوی وزارت نفت هستیم.

”

بخش خصوصی از وزارت نفت می خواهد که در توزیع پروژه ها رعایت اعتدال را به عمل آورد و شرایط یک دهه گذشته تکرار نشود

”

جدید ایران، آینده روشنی پیش روی صنعت نفت ایران است و توسعه همکاری ها با تهران در دستور کار نخست وزیر پاکستان قرار دارد. همچنین در این نمایشگاه کاردار سفارت بولیوی نیز گفت: ایران می تواند به توازن بازار نفت کمک کند. والتر یانیز، کاردار سفارت بولیوی در تهران، اعلام کرد: ایران وزنه ای عمده در صنعت نفت جهان است و رویکرد تازه دیپلماتیک این کشور می تواند به برقراری توازن در بازارهای جهانی کمک کند. رویکرد تازه دیپلماتیک ایران، می تواند درها را برای گفتگوهای تازه باز کند و این مسئله می تواند به برقراری دموکراسی در بازار جهانی نفت کمک کند.

داخلی سازی بیش از ۲۱ هزار قلم کالا در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی

حمید بور، مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب گفت: تلاش می کنیم در بیشتر پروژه های نفتی خصوص آن دسته از پروژه ها که بالای ۸۰ درصد پیشرفت دارند، هزینه پیمانکاران و سازندگان در سال جاری پرداخت شود. بور در انعقاد قرارداد طراحی و ساخت دو توربین ۱۰ مگاواتی در ماه آینده با بخش خصوصی خبر داد و گفت: به نظر می رسد در سال ۹۳ قراردادهای زیادی در زمینه تامین پمپهای درون چاهی و توربینهای گازی با بخش خصوصی منعقد شود. همچنین رئیس ساخت داخل شرکت مناطق نفتخیز توربینهای گازی مدل TA۱۵۰۰ و TA۱۷۵۰، قطعات و تجهیزات حفاری تا ۱۰ هزار پی اس آی، انواع روتورهای توربینهای گازی مدل رولزرویس و

گزارش "دنیای انرژی" از رخدادهای چندماهه در زمینه قیمت گذاری خوراک

خوراک پتروشیمی ها خوراک رسانه ها

■ مهدی جابری

قیمت گذاری صحیح و کارشناسی خوراک پتروشیمی در طول ماه های اخیر بیش از پیش به دغدغه فعالان این حوزه تبدیل شده است. مدیران واحدهای پتروشیمی معتقدند ادامه فعالیت در شرایط کنونی برای آنها صرفه اقتصادی ندارد. آنها البته به رغم فعالیت در شرایط سخت و دشوار، باید نیم نگاهی به اظهارات و نظرات موافقان افزایش قیمت خوراک پتروشیمی نیز داشته باشند.

اسلامی و شورای نگهبان رد و بدل شود. شورای نگهبان به مصوبه مجلس شورای اسلامی در زمینه نحوه مشخص کردن قیمت خوراک پتروشیمی ایراد گرفت و طی اطلاعیه ای اعلام کرد: «لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مصوب جلسه مورخ بیستم بهمن ماه یک هزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مورد بحث و

در ماه های اخیر قیمت خوراک پتروشیمی تبدیل به یک سوژه گزارشی و خبری برای رسانه های مختلف شده است. البته هدف نهایی بسیاری از این رسانه ها، باز شدن گره های موجود از طریق بحث و تبادل نظر کارشناسی است. اختلاف نظر درباره افزایش یا کاهش قیمت خوراک پتروشیمی ها در بهمن ماه سال گذشته باعث شد چندین مصوبه بین مجلس شورای

بررسی قرار گرفت و پیرو نامه قبلی، ادامه نظر این شورا به شرح زیر اعلام می شود: نظر به اینکه بند (ج) تبصره ۲۱ الحاقی، از یک طرف بیان داشته که قیمت پایه خوراک واحدهای مذکور باید تا (۲۵ درصد) درصد تعیین شود و از طرف دیگر مشروط به این نموده که از ۱۵ سنت در هر متر مکعب کمتر نشود که از این حیث بند مذکور دارای ابهام است و باید روشن شود. علاوه بر این به موجب نامه شماره ۹۲۲۲-۹۷۰۰ مورخ ۱۶ بهمن ۱۳۹۲ دبیر محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام و نامه های شماره ۱۸۵۵-۹۴۹۰ مورخ ۲۳ بهمن ۱۳۹۲ و شماره ۱۸۵۶-۹۴۹۰ مورخ ۲۴ بهمن ۱۳۹۲ و شماره ۱۸۵۷-۹۴۹۰ مورخ ۲۴ بهمن ۱۳۹۲ رئیس محترم کمیسیون نظارت دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام بعضی از بندها و اجزای مصوبه مرقوم خلاف سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تشخیص

”

اختلاف نظر
درباره افزایش
یا کاهش
قیمت خوراک
پتروشیمی ها در
بهمن ماه سال
گذشته باعث شد
چندین مصوبه بین
مجلس شورای
اسلامی و شورای
نگهبان رد و بدل
شود

”

که شرکت‌ها قادر به انتقال این هزینه‌ها به خریداران باشند، زیرا عمده فروش‌ها صادراتی یا براساس قیمت‌های فوب خلیج فارس است؛ در نتیجه کاهش سود کاملاً منطقی است. البته کاهش سود در هر گروهی متفاوت خواهد بود؛ پتروشیمی‌های الفینی با وجود افزایش نرخ خوراک، رقم قابل توجهی کاهش سود نخواهند داشت؛ چراکه قیمت‌های صادراتی و فروش داخلی تفاوت قابل توجهی از بهای تمام شده دارد. اما شرکت‌های شیمیایی مانند اوره و آمونیاک و بیشتر از همه متانول متأثر می‌شوند. وی با اشاره به اینکه شرکت‌های اوره ساز، فروش داخلی به قیمت دولتی دارند که حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد قیمت جهانی است، می‌افزاید: «احتمالاً برای افزایش نرخ فروش داخلی به قیمت آزاد یا فوب خلیج فارس تلاش خواهند کرد، اما در این میان قیمت صادراتی قابل تغییر نیست؛ قیمت اوره تا حدود ۲۸۰ دلار نیز کاهش یافته بود، اما اکنون به سطح بالای ۳۸۰ برگشته است. بدین ترتیب سودآوری آن‌ها به شدت به قیمت جهانی وابسته می‌شود. قیمت دلار آزاد نیز که مایه تسعیر این شرکت‌هاست، در ۶ ماهه دوم سال ۱۳۹۲ روندی کاهشی نسبت به ۶ ماهه اول داشته است، بنابراین با وجود افزایش قیمت جهانی، مبلغ ریال فروش صادراتی تغییر چندانی نداشته است.»

این کارشناس در باره متانول با اشاره به اینکه این محصول گاز بیشتری برای تولید یک تن متانول در مقابل اوره مصرف می‌کند، اظهار می‌دارد: «در نتیجه بهای تمام شده رشد بیشتری خواهد کرد؛ به عبارت دیگر این صنعت تمام فروش‌های خود را بر اساس قیمت جهانی انجام می‌دهد. تغییرات و نوسان قیمت جهانی می‌تواند به شدت سودآوری آن را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین هزینه حمل در این صنعت به دلیل تحریم کشتیرانی ایران به بیش از ۱۰۰ دلار رسیده بود.»

■ **این ریسک‌ها سبب عدم جذب سرمایه می‌شود**

این تحلیل‌گر با تأکید بر اینکه تصویب قیمت ۱۵ سنتی گاز به صورت یکساله، ریسک سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی را بالا می‌برد، معتقد است: «پیش‌بینی از قیمت گاز در سال ۹۴ یا بعد از آن وجود ندارد، در حالی که سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری یک طرح پتروشیمی در بهترین حالت ۳ سال و در ایران معمولاً ۷ تا ۱۰ سال زمان می‌برد، این ریسک سبب عدم جذب سرمایه‌گذاری جدید خواهد شد. لازم است فرمول بلندمدت حداقل برای سرمایه‌گذاری بلندمدت تعیین شود. اصلاً بحث بر سر قیمت نیست بلکه اطمینان بخشی به ثبات قیمت یا روند قیمت یا برآورد تغییرات براساس متغیرهای درونی و بیرونی اقتصاد است. علاوه

مصوباتی در خصوص آن‌ها هستند.

■ **موافقان افزایش قیمت خوراک پتروشیمی چه می‌گویند؟**

موافقان افزایش قیمت خوراک پتروشیمی معتقد هستند که «قیمت پایین و تقریباً نزدیک به صفر خوراک پتروشیمی، موجب شده است این مجموعه‌های اقتصادی از سال ۸۹ تا کنون به سودهای سالانه نزدیک به ۶ برابر سرمایه گذاری خود دست پیدا کرده و بر همین اساس، مقاومت‌های جدی برای افزایش این قیمت به وجود آمده است.»

این افراد همچنین با استناد به گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی اظهار می‌دارند: «این گزارش‌ها نشان می‌دهد بیش از ۶۵ درصد محصولات پتروشیمی کشور به صورت خام صادر می‌شود؛ لذا وضعیت کنونی پتروشیمی‌های داخلی و طرح‌های توسعه‌ای پتروشیمی نشان‌دهنده آن است که صنعت پتروشیمی ایران در جهان به عنوان فروشنده مواد خام شناخته می‌شود. این در حالیست که کشورهای پیشرفته در حوزه صنایع پتروشیمی مانند سنگاپور، چین، هنگ‌کنگ و آلمان محصولات ما را به عنوان خوراک پتروشیمی‌های خود استفاده کرده و محصول نهایی را با ارزشی تقریباً ۳ برابر به کشور ما صادر می‌کنند (میانگین ارزش کالای صادراتی ایران: ۰٫۷۵ دلار بر تن و میانگین ارزش کالای وارداتی ایران: ۲٫۱۵ دلار بر تن).»

در مجموع، موافقان افزایش قیمت خوراک پتروشیمی بدون در دست داشتن مستندات قانع‌کننده ادعا دارند که سود نامتعارفی نصیب برخی واحدهای پتروشیمی شده است و دلیل آن را تخفیف در قیمت خوراک گازی می‌دانند که در اختیار این پتروشیمی‌ها قرار می‌گیرد. آنها البته برای این ادعای خود (سود نامتعارف) هیچ سندی ارائه نکرده‌اند. از نظر این افراد، چنین وضعیتی سبب شده است بخش خصوصی تمایلی به سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌های این صنعت مانند پتروشیمی‌های بالادستی خوراک مایع یا پتروشیمی‌های میان‌دستی و پایین دستی نداشته باشد.

■ **ادعای موافقان افزایش قیمت درست نیست**

هر چند موافقان افزایش قیمت خوراک پتروشیمی هیچ سندی برای ادعای خود مبنی بر دستیابی برخی واحدهای پتروشیمی به سودهای کلان ارائه نکرده‌اند اما کارشناسان معتقدند وضعیت کنونی بازار قطعا کاهش سود و حتی ضرر و زیان را برای فعالان این حوزه به همراه دارد. سیدفرهنگ حسینی، تحلیل‌گر بازار سهام در این باره می‌گوید: «با توجه به افزایش قیمت گاز، بهای تمام شده محصولات با رشد قابل توجهی روبه‌رو می‌شود. به نظر نمی‌رسد

”

لازم است
فرمول بلندمدت
حداقل برای
سرمایه‌گذاری
بلندمدت تعیین
شود. اصلاً بحث بر
سر قیمت نیست
بلکه اطمینان
بخشی به ثبات
قیمت یا روند
قیمت یا برآورد
تغییرات براساس
متغیرهای درونی
و بیرونی اقتصاد
است

”

داده شد که نامه‌های فوق‌الذکر عیناً به پیوست ارسال می‌شود. بدیهی است سایر ایرادات این شورا متعاقباً اعلام خواهد شد.»

سپس مجلس موافقت خود را با افزایش قیمت خوراک پتروشیمی و تعیین میزان حداقل ۱۳ سنت در هر متر معکب اعلام کرد. در ادامه، این مصوبه پس از تأیید شورای نگهبان لازم‌الاجرا شد. این اما پایان ماجرا نبود؛ چراکه مجمع تشخیص مصلحت نظام، یک جلسه فوق‌العاده به منظور بررسی و البته ابطال این مصوبه مجلس برگزار کرد. استناد موافقان ابطال مصوبه، این بود که تصمیم مجلس با سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری تطابق ندارد.

با این حال برخی کارشناسان همان زمان معتقد بودند این مصوبه مجلس سبب افزایش سطح ریسک سیستماتیک شده است و سهامداران سایر صنایع و گروه‌ها نیز نگران

بر این اتکا به یک قیمت ثابت منطقی نیست، همانطور که قیمت نفت تغییر می‌کند، قیمت محصولات پتروشیمی تغییر می‌کند و تبعاً قیمت گاز نیز باید تغییر کند.»

به گفته حسینی «ممکن است قیمت محصولات پتروشیمی رشد قابل توجهی کنند، در این صورت بار دیگر افزایش قیمت گاز مطرح می‌شود و ممکن است قیمت محصولات پتروشیمی در بازارهای جهانی سقوط کنند، در این صورت، کاهش قیمت گاز تقاضا می‌شود که خود امری زمان بر است. همانطور که از اولین تلاش‌ها برای تغییر قیمت گاز توسط دولت تا عملی شدن آن بیش از ۱۸ ماه زمان برد، این تغییرات کند است و ممکن است سودهای سرشار یا زیان‌های هنگفتی را در این میان به بار آورد اما روند معقول و فرمول منطقی، در بلندمدت می‌تواند به حفظ منافع دولت، مردم و سرمایه‌گذاران منجر شود.»

■ **آثار سوء غیر کارشناسی بودن هزینه خوراک**
اواخر خرداد ماه امسال بود که خبر «قطع خوراک مجتمع پتروشیمی اصفهان به دلیل ناتوانی در پرداخت هزینه خوراک» در رسانه‌ها منتشر شد تا آثار منفی و تبعات قیمت خوراک پتروشیمی بیش از پیش نمایان شود. ستوده فر مدیرعامل پتروشیمی اصفهان در همین باره اظهار داشته است: «خوراک ارسالی

از پالایشگاه اصفهان از ۱۸ خردادماه قطع شد و هم اکنون تولید در این مجتمع متوقف شده است... جلسه‌های زیادی با مدیران پالایشگاه اصفهان برگزار شد و دوباره شرایط را توضیح دادیم اما با این استدلال که شما پدیده‌کار هستید پتروشیمی اصفهان را تحت فشار گذاشتند.»

وی با بیان این که پالایشگاه درخواست داشت که بهای خوراک در ابتدای هر ماه به صورت علی الحساب پرداخت شود، می‌افزاید: «پتروشیمی اصفهان فعالیت خود را به تازگی از سر گرفته بود و تقریباً ۲ ماه طول می‌کشید تا پول صادرات محصولات این مجتمع وصول شود، بنابراین پرداخت بهای خوراک در اول هر ماه مشکل است و حتی ما پیشنهاد دادیم که اول ماه چک بگیرید و آخر ماه بهای آن را پرداخت می‌کنیم که این پیشنهاد را قبول نکردند. همچنین در نامه‌های جداگانه به معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدرو کربوری وزارت نفت و نیز مدیران عامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی درخواست‌های خود را مطرح کرده‌ایم که تاکنون نتیجه‌ای در پی نداشته است.» انتشار این خبر بار دیگر بازگوکننده و نشان دهنده این است که فعالان این حوزه ریسک‌های بزرگی را پذیرفته‌اند تا در چنین شرایطی به فعالیت خود ادامه دهند. افرادی که موافق افزایش قیمت خوراک

پتروشیمی هستند نیز با شنیدن اخبار تلخ و تاسف‌بار از کاهش سود فعالان پتروشیمی باید با ملاحظت بیشتری نسبت به این حوزه و مسائل آن برخورد کنند. مدیرعامل پتروشیمی اصفهان چندی پیش به خبرگزاری شانا گفته بود: «این مجتمع پتروشیمی ۱۶ هزار سهامدار دارد. متأسفانه پتروشیمی اصفهان در ماه‌های اخیر با چالش‌های زیادی رو به رو شده و امید است با همکاری مقامهای قضایی و اجرایی استان هرچه زودتر این مشکلات به نحوی که حقوق دیگر سهامداران حفظ شود، پایان یابد. این شرکت در مجموع حدود ۷۰۰ میلیارد تومان بدهی دارد و در مقابل، به همین میزان نیز طلب دارد که در صورت وصول مطالبه‌ها می‌توانیم به تعهدهای مالی خود عمل کنیم.»

■ **هیچ کشوری قیمت خوراک را افشا نکرده است**

محمدحسن پیوندی، معاون مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی یازدهم اردیبهشت امسال در پاسخ به این سوال که «آیا در حال حاضر قیمت خوراک ایران با منطقه برابر شده؟» گفته است: «لأن نمی‌شود گفت برابر هستیم، بالاتریم یا پائین‌تر، چون قیمت خوراک را طبق نظر خودمان تعیین می‌کنیم. شرایط معادل هم نیست. هیچ شرکتی هم حاضر نیست قیمت خوراک را در

”

افرادى كه
موافق افزایش
قیمت خوراک
پتروشیمی
هستند نیز با
شنیدن اخبار
تلخ و تاسف‌بار از
کاهش سود فعالان
پتروشیمی باید با
ملاحظت بیشتری
نسبت به این
حوزه و مسائل آن
برخورد کنند

”

«امروز صنعت پتروشیمی برای رسیدن به اهداف و برنامه های خود نیازمند حمایت بانک مرکزی است و بانک های ایرانی می توانند مشارکت بیشتری در تامین مالی طرح های پتروشیمی داشته باشند. بنابراین از نظام بانکی کشور انتظار داریم که افزون بر مشارکت بیشتر در توسعه صنعت پتروشیمی به تعهد های خود عمل کند.»

بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت نیز چندی پیش در یازدهمین همایش صنعت پتروشیمی ایران (IPF) با تاکید بر حضوری پررنگ بخش خصوصی در صنایع پتروشیمی ایران، فضای کسب و کار مناسب و سرمایه گذاری به همراه قیمت مناسب خوراک و وجود زیربنای لازم، را از شروط حضور بخش خصوصی (اعم از داخلی و خارجی) در این صنعت اعلام کرده بود.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی از پیش بینی برنامه های متنوع برای تامین خوراک پتروشیمی ها خبر داد و گفت: وزارت نفت و شرکت ملی صنایع پتروشیمی از سرمایه گذاران داخلی و خارجی حمایت کرده و آماده هر گونه همکاری هستند. امروز صنعت پتروشیمی ایران در حال رقم زدن جهشی تازه است و سرمایه گذاران می توانند با تامین مالی طرح ها در روند رشد و توسعه این صنعت مشارکت فعالی داشته باشند. بخش بالادست صنعت نفت برای تامین خوراک برنامه های متنوعی دارد و در آینده مجتمع های پتروشیمی مشکل تامین خوراک نخواهند داشت.»

وی با تاکید بر مشارکت بیشتر نظام بانکی کشور در طرح های توسعه ای اظهار داشت:

”

وزیر نفت چندی پیش با تاکید بر حضوری پررنگ بخش خصوصی در صنایع پتروشیمی ایران، قیمت مناسب خوراک را از شروط حضور بخش خصوصی در این صنعت اعلام کرده بود

“

قراردادهای درازمدت و تخفیفی که برای جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی داشته است، افشا کند. برای فروش نفت خام از یک سری قوانین بین المللی تبعیت می کنیم. بنزینی اگر بخریم، بر اساس قیمت عرضه و تقاضای جهانی هزینه آن را پرداخت می کنیم.»

به گفته وی «وقتی داخل کشور خودمان برای یک سرمایه گذار داخلی قیمت خوراک را تعیین می کنیم، هیچ گاه بطور رسمی اطلاع نداریم که در خلیج فارس همسایه ما گاز را به چه قیمتی در اختیار پتروشیمی ها قرار می دهد. البته قطر هم هیچ گاه افشا نکرده که با چه قراردادی گاز را در اختیار پتروشیمی ها قرار می دهد. چون این قراردادها بلندمدت است و هیچ گاه نمی توانیم قیمت دقیقی از قطر داشته باشیم. مگر اینکه ایران و قطر و عربستان که در یک منطقه هستیم، یک قیمت را برای خوراک تثبیت کنیم و در اختیار سرمایه گذار قرار دهیم. یادتان نرود که نفت قیمت بین المللی دارد و گاز قیمت منطقه ای.»

قیمت گذاری خوراک با هدف جذب سرمایه گذار خارجی

توسعه متوازن و هدایت پتروشیمی ها به سمت تولیداتی که آب کمتری استفاده می کنند و ارزش افزوده بالاتری دارند و تعیین فرمول خاصی برای قیمت گذاری خوراک پتروشیمی از دیگر اقداماتی است که می توان در راستای اقتصاد مقاومتی در بخش پتروشیمی انجام داد. در همین باره موبد حسینی صدر عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با بیان اینکه طی ۵ سال آینده حداقل ۷۰ میلیارد دلار در صنعت پتروشیمی سرمایه گذاری می شود، اظهار می دارد: «شرکت های ترکیه ای برای سرمایه گذاری در صنعت پتروشیمی کشورمان اعلام آمادگی کردند و ما باید برای تعیین قیمت خوراک پتروشیمی فرمول مشخصی داشته باشیم و سرمایه گذار میزان تغییر سالانه قیمت خوراک پتروشیمی را بداند و نگران نوسانات شدید نباشد. بنابراین تلاش داریم که امنیت و آسودگی خاطر برای سرمایه گذار خارجی ایجاد کنیم.» رییس کمیته پتروشیمی کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به اینکه برخی پتروشیمی ها به دلیل عدم فروش محصول و کمبود خوراک، فعالیتشان را کاهش دادند، می افزاید: «کمیته پتروشیمی هنوز گزارشی از آنالیز کیفیت بنزین دریافت نکرده است اما در هر حال پتروشیمی ها باید به وظیفه اصلی خود که همان تولید محصولات پتروشیمیایی است بپردازند.»

وزارت نفت مدافع حقوق پتروشیمی ها است
ابتدای تیرماه عباس شعری مقدم

در یازدهمین همایش بین‌المللی صنعت پتروشیمی مطرح شد

حمایت دولت از فعالان عرصه تولید و صادرات “فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی”

■ هرمز گوی آقاج

اهمیت به توسعه روز افزون صنعت نفت، گاز و پتروشیمی در پیشبرد اهداف اقتصادی کشور، اشتغال‌زایی و ارزآوری مناسب تا جایی است که اکنون این بخش مهم مورد توجه ویژه مسئولان قرار گرفته است. به طور مثال هنوز یک ماه از برگزاری نوزدهمین همایش بین‌المللی نفت، گاز و پتروشیمی نگذشته بود که چندی پیش ربان یازدهمین همایش بین‌المللی صنعت پتروشیمی نیز توسط معاون اول رئیس‌جمهور بریده شد.

صنعت پتروشیمی و توسعه آن وابسته است. معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه ایران با دارا بودن حدود یازده درصد ذخایر نفتی و ۱۷ درصد ذخایر گازی جهان حائز رتبه اول جهان از لحاظ ارزش ذخایر نفت و گاز است، گفت: همه اذعان دارند که ایران از بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان انرژی در آینده خواهد بود. این ذخایر می‌تواند برای ده‌ها سال خوراک و انرژی مورد نیاز صنایع گوناگون کشور به‌ویژه صنعت پتروشیمی را با اطمینان و قیمتی رقابتی تأمین کند. بدیهی است شرکای آینده ایران نیز کسانی هستند که در برنامه‌های مهم توسعه‌ای امروز ایران مشارکت سازنده داشته باشند. البته ایران نیز این فرصت مناسب را در اختیار همگان قرار می‌دهد. جهانگیری با اشاره به اینکه ایران در سال ۱۳۴۲ به‌عنوان اولین کشور خاورمیانه با بهره‌برداری از مجتمع کود شیمیایی مروشد شیراز صنعت پتروشیمی را در منطقه بنیان‌گذاری کرد، گفت: امروز سواحل شمالی و جنوبی خلیج فارس قطب بزرگ صنایع پتروشیمی جهان محسوب می‌شوند. اکنون منطقه خلیج فارس علاوه بر اینکه مرکزیت تولید و حمل و نقل انرژی جهان را دارد محور تولید و تأمین نیازهای صنایع پایین‌دستی پتروشیمی دنیا را نیز داراست. وی ادامه داد: ایران به‌دلیل بهره‌مندی از منابع مختلف مورد نیاز یک صنعت پیشرفته پتروشیمی منحصر به فرد و تنها کشوری در خاورمیانه است که مجموعه هیدروکربن‌های مورد نیاز صنایع پتروشیمی هم در منابع گازی

و هم منابع مایع به بالاترین میزان را در اختیار دارد. جهانگیری با اشاره به اینکه ایران تنها کشور منطقه است که زنجیره ساخت صنایع پتروشیمی را طی برنامه‌های توسعه پنج‌ساله از طراحی مفهومی تا تولید محصولات باکیفیت و مطابق استانداردهای جهانی توسط نیروهای داخلی اجرا کرده است، گفت: البته همواره از دانش فنی و منابع مالی خارجی بهره برده است و همچنان به دارندگان دانش فنی و منابع سرمایه‌گذاری برای توسعه صنعت پتروشیمی ایران خوش‌آمد می‌گوید. وی ادامه داد: سرمایه‌گذاری در صنایع پتروشیمی ایران به‌دلیل مختلف از جمله نیروهای متخصص دسترسی به آبهای آزاد بین‌المللی رشد تقاضای داخلی تکمیل زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی وجود زیرساخت‌های مناسب و امکانات فراوان ارائه شده در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از مزیت‌های رقابتی و جذابیت‌های غیرقابل انکار ایران است. معاون اول رئیس‌جمهوری ادامه داد: امروز اکثر تجهیزات مورد نیاز صنایع پتروشیمی نفت و گاز در داخل تولید می‌شود چنانکه روند تکمیل و بهره‌برداری پروژه‌ها و طرح‌های برنامه‌های پنج‌ساله توسعه در دوران تحریم مؤید این توانمندی‌هاست. این دستاوردها و توانمندی‌ها تأثیری مثبت و مستقیم در کاهش قیمت تمام‌شده محصولات پتروشیمی و توجیه اقتصادی پروژه‌ها داشته است. جهانگیری افزود: صنعت پتروشیمی در اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی توسط بخش خصوصی کشور صورت می‌گیرد و دولت تنها مسئولیت

ایجاد بستر مناسب و سیاست‌گذاری و ارائه خدمات فنی پایه و تجهیز زیرساخت‌های اساسی و مورد نیاز صنعت و تأمین خوراک و مواد اولیه لازم را عهده‌دار بوده است. وی با اشاره به اینکه به‌تدریج شرکت ملی صنایع پتروشیمی از حالت بنگاه‌داری خارج شده و به‌صورت یک نهاد توسعه‌ای درآمده است گفت: وظیفه سیاست‌گذاری جهت توسعه این صنعت و در موارد ضروری مشارکت با سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به‌عهده شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران است. معاون اول رئیس‌جمهوری گفت: در همین راستا استفاده از منابع مالی خارجی و حمایت نظام بانکی کشور به‌ویژه اولویت بهره‌گیری از منابع صندوق توسعه ملی در توسعه صنعت پتروشیمی از جمله سیاست‌های حمایتی و برنامه‌ها و دستور کار قطعی دولت است. جهانگیری افزود: سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری پشتیبان و تأییدکننده اقدامات توسعه‌ای دولت در حوزه صنایع میانی و پایین‌دستی مرتبط به صنعت پتروشیمی کشور است. وی با تأکید بر اینکه باید توسعه صنعت پتروشیمی در راستای جلوگیری از خام‌فروشی منابع هیدروکربنی به‌منظور اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش افزوده در اولویت برنامه‌ها و دستور کار دولت قرار گیرد گفت: در آینده نه‌چندان دور به صادرکننده عمده فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی با ارزش افزوده بالا تبدیل خواهیم شد. معاون اول رئیس‌جمهوری با اشاره به اینکه ظرفیت تولید سالانه محصولات حدود ۴۰ میلیون تن است،

»

ایران تنها کشوری در خاورمیانه است که مجموعه هیدروکربن‌های مورد نیاز صنایع پتروشیمی هم در منابع گازی و هم منابع مایع را به بالاترین میزان در اختیار دارد

»

عمان شکل می‌گیرد. وی افزود: قطب اول در منطقه ویژه اقتصادی پارسین در ۴۰ کیلومتری شرق عسلویه است که در این منطقه علاوه بر صنعت پتروشیمی صنایع فولاد و آلومینیوم نیز دایر خواهند شد. معاون وزیر نفت ادامه داد: قطب دوم منطقه آزاد جاسک است که در ساحل دریای عمان بلافاصله بعد از تنگه هرمز قرار دارد که این منطقه نیز در آینده قطب مهم صنعتی دیگری از جمله صنایع پتروشیمی خواهد بود. شعری مقدم سومین قطب جدید پتروشیمی ایران را منطقه آزاد چابهار اعلام کرد و گفت: در این منطقه بخش خصوصی اقدام به فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای احداث ۱۷ مجتمع کرده است که ۳۰ میلیون تن انواع محصولات پایه پتروشیمیایی را تولید می‌کنند و در این منطقه ۱۶ واحد میان‌دستی پتروشیمی نیز احداث می‌شوند. وی افزود: منطقه ویژه اقتصادی ایران‌شهر در شمال چابهار قطب چهارم پتروشیمی است که مراحل انجام مطالعات مقدماتی را می‌گذراند. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران گفت: علاوه بر ۴ قطب جدید پتروشیمی، احداث ۴ طرح مگاتنی متانول، اوره و آمونیاک با ظرفیتهای بالای یک میلیون تن در جزیره لوان و تعدادی واحد GTP در داخل سرزمین نیز مدنظر قرار دارند. شعری مقدم تصریح کرد: از آنجا که در آینده گاز طبیعی به وفور در ایران در دسترس خواهد بود؛ لذا این شرکت در نظر دارد با استفاده از تکنولوژی‌های GTO/GTP انواع الفین‌ها در داخل سرزمین تولید کند زیرا این محصولات می‌توانند نقش مهمی در توسعه صنایع پایین‌دستی پتروشیمی بازی کنند؛ از این رو در هر نقطه از داخل کشور که آب و گاز طبیعی به وفور یافت شود اجازه اجرای این نوع طرح‌ها داده خواهد شد.

حضور ۵۰ شرکت خارجی از ۲۳ کشور در همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران
قائم مقام شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران با اشاره به حضور ۵۰ شرکت خارجی از ۲۳ کشور در یازدهمین همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران گفت: ایران تنها کشور در جهان است که تمام ابزارها، ظرفیتهای و منابع برای یک صنعت پتروشیمی سودآور را دارد. محمدحسن پیوندی در یازدهمین همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران اظهار داشت: بیش از ۱۳۰۰ متخصص و کارشناس برجسته و حرفه‌ای به نمایندگی از ۳۰۰ شرکت ایرانی و ۵۰ شرکت خارجی در یازدهمین همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران حضور یافتند که در این جمع ۷۰ شرکت‌کننده از ۲۳ کشور خارجی حضور دارند. وی افزود: در دو دهه گذشته سرمایه‌گذاری‌های بسیاری در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی انجام شده که تأثیر زیادی در ایجاد اشتغال در کشور داشته است و همچنین

به صورت مجزا یا به صورت مشارکتی با سرمایه گذاران ایرانی وجود دارد. وی اضافه کرد: بخش خصوصی اقدام به فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای احداث ۱۷ مجتمع کرده است که ۳۰ میلیون تن انواع محصولات پایه پتروشیمیایی را تولید می‌کنند و در منطقه چابهار ۱۶ واحد میان‌دستی پتروشیمی نیز احداث می‌شوند.

افزایش ۲ میلیون تنی تولید پتروشیمی کشور
مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران در ادامه گفت: امید زیادی است که در سال جاری شاهد به تولید رسیدن ۴ طرح از ۶۰ طرح نیمه تمام پتروشیمی باشیم که در این صورت سالیانه ۲ میلیون تن به ظرفیتهای موجود افزوده خواهد شد. شعری مقدم اظهار داشت: نخستین هدف شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران به ظرفیت رساندن تولید مجتمع‌های موجود است. وی افزود: در حال حاضر ایران از ظرفیت تولید سالیانه ۶۰ میلیون تن محصولات پتروشیمیایی برخوردار است که به دلایل مختلف از جمله کمبود خوراک، فقط از ۶۸ درصد از این ظرفیت به طور متوسط استفاده می‌شود که این یعنی حدود ۲۰ میلیون تن ظرفیت بلااستفاده در سال که می‌تواند با اعمال پاره‌ای از اقدامات مدیریتی، به طور کامل مورد بهره‌برداری قرار گیرد، هم‌اکنون بلااستفاده است. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران کمک به رفع موانع اجرای ۶۰ طرح نیمه‌تمام باقیمانده از دولت‌های گذشته را دومین برنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی دانست و گفت: این ۶۰ طرح نیمه تمام پیشرفت‌هایی از ۱۰ درصد تا بیش از ۹۰ درصد دارند که چنانچه به بهره‌برداری برسند ظرفیت ۶۰ میلیونی فعلی به ۱۲۰ میلیون تن در سال افزایش می‌یابد. شعری مقدم افزود: مشکل عمده این طرح‌ها تأمین منابع ارزی است که تلاش می‌شود از مسیرهای مختلف از جمله سرمایه‌گذاری خارجی تأمین شود. وی اضافه کرد: امید زیادی است که در سال جاری شاهد به تولید رسیدن ۴ طرح از ۶۰ طرح نیمه تمام پتروشیمی باشیم که در این صورت سالیانه ۲ میلیون تن به ظرفیتهای موجود افزوده خواهد شد. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران اجرای ۳۶ طرح جدید که عمدتاً بر اساس خوراک گاز متان طراحی شده‌اند را سومین برنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی اعلام کرد و گفت: اجرای این طرح‌ها به ۴۱ میلیارد دلار سرمایه نیاز دارد که در صورت رسیدن به بهره‌برداری، ظرفیت تولید پتروشیمی ایران سالانه از ۱۸۰ میلیون تن فراتر خواهد رفت. شعری مقدم در خصوص روند توسعه آینده صنعت پتروشیمی در ایران اذعان داشت: توسعه آتی صنعت پتروشیمی نه تنها در مناطق بندر امام و عسلویه بلکه در ۴ قطب دیگر در سواحل خلیج فارس و یا دریای

بیش از ۱۳۰۰ متخصص و کارشناس برجسته و حرفه‌ای به نمایندگی از ۳۰۰ شرکت ایرانی و ۵۰ شرکت خارجی در یازدهمین همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران حضور یافتند

گفت: این رقم در آینده نزدیک به بیش از ۱۳۰ میلیون تن افزایش خواهد یافت. وی با تأکید بر اینکه دولت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی از صنعت پتروشیمی به‌طور جدی حمایت می‌کند، گفت: در حال حاضر در هر منطقه از کشور به‌ویژه مناطق اقتصادی که شرایط لازم برای توسعه این صنعت فراهم باشد مجوز و مساعدت‌های لازم ارائه می‌شود. همچنین تملک آماده‌سازی اعطای زمین و تجهیزات معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی گمرکی و بیمه‌ای از جمله مواردی است که برای سرمایه‌گذاران ایجاد انگیزه خواهد کرد. معاون اول رئیس‌جمهوری با تأکید بر اینکه ایران یکی از امن‌ترین کشورها برای سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی است، گفت: ایران نهایت حمایت را از مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی به عمل می‌آورد.

درخواست برای ساخت واحدهای پتروشیمی
در این مراسم مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران با بیان اینکه توسعه قطب پتروشیمی چابهار با سرمایه بخش خصوصی رقم می‌خورد، گفت: علاوه بر شرکت‌های ایرانی که مشغول بررسی امکان‌سنجی‌های سرمایه‌گذاری در چابهار هستند، شرکت‌های هندی درخواست‌هایی برای سرمایه‌گذاری به منظور احداث واحدهای پتروشیمی در چابهار داشته‌اند که این درخواست‌ها پس از بررسی جزئیات آن، به همکاری تبدیل می‌شود. عباس شعری مقدم خاطرنشان کرد: امکان احداث واحدهای پتروشیمی با سرمایه بخش خصوصی خارجی

۷۰ میلیارد دلاری برای سرمایه بالادست و پایین دست پتروشیمی هستیم. بیژن زنگنه تصریح کرد: این همایش توانسته است جایگاه مؤثری در بین گردهمایی‌های بین‌المللی مشابه بدست آورد و به رغم برخی محدودیت‌های غیرقانونی تحمیلی همچنان نقش سازنده در ایجاد فرصت‌ها و امکانات برای توسعه صنایع پتروشیمی و جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی ایفا نماید. وزیر نفت ادامه داد: در وهله نخست باید اشاره کنم دولت جمهوری اسلامی ایران به دلایل متعدد همچنان حمایت همه جانبه از توسعه صنایع پتروشیمی را از اولویت‌های سیاست‌های خود دانسته و توسعه این صنایع را در زمره اقدامات راهبردی برای دستیابی به اهداف ملی کشور طبقه‌بندی کرده است. وی با اشاره به اینکه وزارت نفت همواره تعهدی خلل‌ناپذیر برای توسعه این صنایع داشته، تصریح کرد: از عمده‌ترین دلایل این حمایت‌ها اعتقادی است که دولت ما به نقش پر اهمیت توسعه زنجیره‌های ارزش بالا دست تا پائین دست پتروشیمی به عنوان یکی از مؤثرترین عوامل محرکه اقتصاد دارد. زنگنه ادامه داد: با کامل شدن فازهای پارس جنوبی یعنی اتمام طرح‌های توسعه فازهای ۱۲ تا ۲۷ این میدان به میزان ۶۵۰ هزار بشکه میعانات گازی و ۶٫۷ دهم میلیون تن LPG و ۴ میلیون تن اتان تولید خواهد شد. که به طور کامل می‌تواند در اختیار صنعت پتروشیمی قرار گیرد. وزیر نفت با اشاره به اینکه باید یادآور شوم طبق مصوبات مجلس شورای اسلامی، سرمایه‌گذاری دولت در بخش پائین دستی و تکمیلی صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ممنوع است، گفت: به همان دلیل بخش خصوصی می‌تواند مطمئن باشد که در سرمایه‌گذاری‌های خود در صنایع پائین دستی نفت، گاز و پتروشیمی رقیب نخواهد داشت. در این زمینه باید به این نکته اشاره کنم که وزارت نفت به عنوان یک رویکرد اقتصادی متعهد به تعامل همه جانبه با بخش خصوصی داخلی و خارجی است. زنگنه تصریح کرد: آخرین ارزیابی‌های ما نشان می‌دهد که در سطح صنایع بالا دست و پائین دست به ترتیب نیازمند سرمایه‌گذاری ۷۰ میلیارد دلار هستیم که در این ارتباط حدود ۳۰ درصد مربوط به صنایع پائین دستی است. وی گفت: در پایان سال ۲۰۱۳ صنعت پتروشیمی ایران توانسته است در مجموع ۱۲٫۸ میلیون تن به ارزش ۹٫۹ میلیارد دلار به بازارهای جهانی صادر کند و ۱۴٫۵ میلیون تن نیز در بازار داخلی عرضه کند. وی گفت: در ۲۵ سال گذشته ارزش کل فروش محصولات از سال ۸۹ تا کنون از نزدیک یک میلیارد دلار به ۲۲٫۵ میلیارد دلار رسیده است که میزان ارزش کل فروش محصولات ۳۶ برابر شده است.

۹۹

همه می‌دانند که ایران در داشتن منابع هیدروکربوری برای ایجاد یک صنعت پتروشیمی در دنیای رقابت بی‌نظیر است. شما همیشه حامی بزرگ صنعت پتروشیمی ملی ما بوده‌اید

۹۹

کالایی را ممنوع اعلام کند، گفت: دولت بنا ندارد برای صادرات پتروشیمی عوارض وضع کند و اگر کمبودی در بازار وجود دارد، باید واردات صورت گیرد. ولی اله افخمی راد در خصوص تمهیدات دولت برای آن دسته از پتروشیمی‌هایی که بدون تامین نیاز داخلی، محصولات خود را صادر می‌کنند، گفت: طبق قانون برنامه پنجم توسعه، دولت نمی‌تواند به غیر از وضع تعرفه یا عوارض، ممنوعیت دیگری را بر سر صادرات کالاها اعمال کند. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت افزود: بر این اساس، دولت نیز قانون را اجرا می‌کند و بنا ندارد برای صادرات پتروشیمی، عوارض وضع کند. وی تصریح کرد: حتی به بهانه تنظیم بازار داخلی نیز دولت مجاز نیست که صادرات کالایی را ممنوع و یا محدود کند؛ لذا اگر می‌خواهیم تنظیم بازار انجام دهیم، می‌توانیم مابه التفاوت تولید داخلی و نیاز مصرف را واردات انجام دهیم. به گفته افخمی راد، در صورتی که واردات مواد خام یک کالا، با ارز یارانه ای و دولتی صورت گیرد، آنگاه دولت می‌تواند بر قیمت‌گذاری آن نظارت داشته باشد، اما برای سایر کالاها، مجاز نیست که محدودیت صادراتی ایجاد کند. وی تأکید کرد: تاکنون نیز هیچ گونه عوارضی برای صادرات پتروشیمی وضع نشده است و البته بررسی‌ها نشان می‌دهد پتروشیمی‌ها نیز اجحافی در حق مصرف‌کنندگان نداشته‌اند و محصولات خود را به بازار داخلی، عرضه می‌کنند؛ لذا اگر کمبودی وجود دارد، باید واردات صورت گیرد.

بازار بی‌رقیب بخش خصوصی در صنایع پایین دست
وزیر نفت در یازدهمین همایش بین‌المللی پتروشیمی ایران گفت: نیازمند سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری در ۲ قطب پتروشیمی کشور یعنی ماهشهر و عسلویه باعث رشد و توسعه مهندسی داخلی، نفت و ساختمان و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنایع مربوطه شده است. قائم مقام شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران تصریح کرد: ایران تنها کشوری در جهان است که تمام ابزار، ظرفیتهای و منابع مورد نیاز را برای یک صنعت پتروشیمی سودآور و فعال در اختیار دارد. پیوندی ادامه داد: هیچ کشوری در جهان این مزیتها را به طور تکی و یکجا در اختیار ندارد و این یک فرصت استثنایی است که نباید از دست برود. وی با بیان اینکه در سواحل خلیج فارس و دریای عمان که دسترسی به آبهای آزاد داریم ظرفیتهای بسیاری برای احداث واحدهای جدید وجود دارد، گفت: همه می‌دانند که ایران در داشتن منابع هیدروکربوری برای ایجاد یک صنعت پتروشیمی در دنیای رقابت بی‌نظیر است. شما همیشه حامی بزرگ صنعت پتروشیمی ملی ما بوده‌اید و امروز نیز صنعت پتروشیمی به حمایت‌های شما نیازمند است. پیوندی افزود: درخواست صادقانه‌ای از تمام همکاران در صنعت پتروشیمی داریم که ما نیاز داریم برای رسیدن به یک هدف که توسعه صنعت پتروشیمی ایران است از اتحاد منابع و نیروها استفاده کنیم و نباید از این حقیقت دور شویم که توسعه پایدار محقق نخواهد شد مگر مشارکت بیشتری در افزایش GDP و رفاه مردم داشته باشیم.

دولت برای صادرات پتروشیمی عوارض وضع نمی‌کند

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با تأکید بر اینکه مطابق با قانون برنامه پنجم توسعه، دولت حق ندارد حتی به بهانه تنظیم بازار، صادرات

دستیابی ایران به دانش طراحی واحد بازیافت گوگرد از گازهای اسیدی

در ادامه یکی از روش‌های ایجاد ارزش افزوده را استفاده از گوگرد بنتونیتی دانست که قابلیت اصلاح خاک‌های کشاورزی را دارد و در قالب یک طرح گسترده با همکاری پژوهشگاه صنعت نفت در حال انجام است. مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز با تحسین از گزارش ارایه شده درباره احداث پایلوت برای تولید گوگرد بنتونیتی گفت: پژوهشگاه علوم و فناوری های شیمیایی پژوهشگاه صنعت نفت مسئولیت این پروژه را به عهده دارد و این پروژه در مراحل پایانی است و امید است ظرف چند روز آینده پایلوت آن راه اندازی شود. پاک‌سرشت هدف از احداث این پایلوت را برطرف کردن مشکلات عملیاتی مرتبط با تولید گوگرد دانست و افزود: مقادیر تولید گوگرد روز به روز در حال افزایش است بنابراین ضروری است به فکر ایجاد ارزش افزوده از این ماده و نیز کاهش مخاطرات زیست محیطی آن باشیم.

گام بعدی، بومی سازی ساخت واحدهای تولید فرمولاسیون‌های گوگرد بنتونیتی است

علی رضا خالقی نسب، مسئول پروژه واحد بازیافت گوگرد (SRU) پالایشگاه بید بلند ۱ با اشاره به اینکه ۴۷ نفر از همکاران ما در پژوهشگاه و شرکت ملی گاز در این پروژه مشارکت داشتند گفت: الگوی طراحی در این پروژه به طوری بوده است که می‌تواند مبنای طراحی واحدهای زیادی باشد که هم اکنون نیازمند خرید لایسنس و واردات از کشورهای خارجی است. وی در بیان ضرورت‌های احداث این واحد گفت: اگر این واحد وجود نداشته باشد از دودکش فلر پالایشگاه بید بلند حدود ۳۲۱ تن دی اکسید گوگرد وارد اتمسفر می‌شود، در حالی که با احداث این واحد این مقدار به حدود یک تن می‌رسد که این خود بیانگر اهمیت احداث این واحد است. ستاری مسئول پروژه ساخت و راه اندازی پایلوت تولیدی فرمولاسیون‌های گوگرد بنتونیتی نیز در خصوص این پروژه اظهار داشت: هم اکنون تمامی شرایط لازم برای رسیدن این طرح به نتایج نهایی مهیا است که با تحقق این مهم مشکلات موجود در سطح پالایشگاه‌های کشور در فروش محصولات گوگرد بنتونیتی حل شود. وی ابراز امیدواری کرد که با نتایج حاصل از این پروژه بتوانیم دانش فنی ساخت واحدهای تولید فرمولاسیون‌های گوگرد بنتونیتی و تولید فرمولاسیون حاوی گوگرد بنتونیتی عناصر ریز مغذی را در سطح کشور بومی سازی کنیم.

”

علی‌رغم خرید لایسنس‌های مختلف برای پالایشگاه‌های کشور در چند سال گذشته تاکنون دانش طراحی پایه واحد SRU در کشور وجود نداشت و برای اولین بار، طراحی پایه واحد SRU با تلاش علمی همکاران پژوهشگاه صنعت نفت به خوبی انجام گرفت

”

پایه واحد SRU در کشور وجود نداشت گفت: برای اولین بار، طراحی پایه واحد SRU به کارفرمایی این مدیریت و تلاش علمی همکاران پژوهشگاه صنعت نفت به خوبی انجام گرفت. وی افزود: این پروژه طی مدت شانزده ماه با مسئولیت پژوهشگاه مهندسی توسعه پژوهشگاه و با مدیریت عالی کارشناسان هوشمند این مرکز به انجام رسید. مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز با ابراز امیدواری در خصوص اجرای موفق فازهای بعدی پروژه انجام پروژه های مهندسی، خرید و ساخت (EPC) واحد SRU در پالایشگاه بید بلند ۱ را از اهداف پیش رو در این پروژه راهبردی دانست. وی با اشاره به تغییر خوراک ورودی پالایشگاه بید بلند در آینده اظهار داشت: علت اصلی برای تعریف این پروژه تغییر خوراک پالایشگاه بید بلند از مخازن اطراف آن و جایگزینی آن با گازهای پارس جنوبی است؛ از آن جا که میزان گوگرد ورودی به این پالایشگاه افزایش خواهد یافت نیاز به یک واحد بازیابی گوگرد ضرورت می‌یابد.

اصلاح خاک‌های کشاورزی با استفاده از گوگرد بنتونیتی

پاک سرشت درباره پروژه ساخت و راه اندازی پایلوت تولیدی فرمولاسیون‌های گوگرد بنتونیتی گفت: این پروژه در واقع یکی از پروژه‌های طرح گوگرد است که هدف آن ایجاد کاربردهای جدید برای گوگرد در صنعت گاز است؛ از آن جا که گوگرد یکی از محصولات جانبی پالایشگاه‌های گازی است و بخش عمده‌ای از آن در حال حاضر به صورت خام صادر می‌شود این امکان وجود دارد که با فناوری‌های جدید از گوگرد ارزش افزوده بیشتری تولید شود که یکی از مهم‌ترین آنها کاربرد آن در مصارف کشاورزی است. وی

واحد بازیافت گوگرد یکی از واحدهای فرآیندی در پالایشگاه‌های گازی است که با هدف تولید گوگرد از گازهای اسیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای اولین بار در ایران، طراحی پایه واحد SRU بدون لایسنس خارجی و با تکیه بر دانش داخلی انجام شد. گاز طبیعی که از مخازن گازی کشور استخراج می‌شود را به دلیل تشکیل ترکیبات اسیدی با مجاورت H₂S، ترکیبات گوگردی و CO₂ با آب، گاز ترش می‌گویند. این گاز برای مصرف به عنوان سوخت باید با جداسازی این ترکیبات، شیرین سازی شود. مقدار گوگرد نفت خام و گاز طبیعی با افزایش سختی گوگرد موجود در سوختها، پالایش ها و تکمیل کننده‌های گازی، ظرفیت بازیافت گوگرد اضافی را مشکل می‌سازد. در زمانی مشابه، عوامل تنظیم کننده محیطی در تعدادی از کشورها به انتشار استانداردهای دقیقی برای جداسازی گوگرد از روغن، گاز و فرایندهای شیمیایی اثر گذار انجامید و در این بین روشهای بهبود یافته قابل اطمینان و تکنولوژیهای اثر گذار پرهزینه ای متناسب با احتیاجات ایجاد شد. بازیافت گوگرد از گازهای اسیدی در پالایشگاه‌های گاز از فرآیندهای اصلی شیرین سازی گاز است. هم اکنون ۱۴ پالایشگاه گاز کشور دارای واحدی برای جداسازی گوگرد هستند که این واحدها تا تماماً تحت لیسانس شرکت های خارجی صاحب تکنولوژی احداث شده اند. سعید پاک سرشت، مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز در این باره اظهار داشت: واحد بازیافت گوگرد یکی از واحدهای فرآیندی در پالایشگاه‌های گازی است که با هدف تولید گوگرد از گازهای اسیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد. وی با اشاره به این که علی‌رغم خرید لایسنس‌های مختلف برای پالایشگاه‌های کشور در چند سال گذشته تاکنون دانش طراحی

محصولات پتروشیمی با ارز آزاد در بورس عرضه شد

کمال الدین پیرمژدن، درباره مصوبه اخیر شورای عالی بورس که با حضور ۴ وزیر اقتصادی برگزار شد، گفت: تغییر مبنای تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، از ارز مبادله ای به ارز آزاد به نفع تولید ملی است و در کاهش قیمت خودرو و سایر کالاهای تولیدی مرتبط با صنعت پتروشیمی موثر است. نماینده مردم اردبیل، نیز و نمبر در مجلس شورای اسلامی افزود: تولید ملی چندین سال بود که به دلیل محدودیتهای عرضه در بورس نمی توانست به اقلام پتروشیمی مورد نیاز تولیدات داخلی خود برسد. مثلاً واحدهای تولیدی آب معدنی که مواد اولیه بطری آنها از پتروشیمی است برای گرفتن مواد اولیه چندین ماه معطل می شدند و در نهایت با قیمت بالا تهیه می کردند. ذکر این نکته نیز ضروری به نظر می رسد که بورس کالای ایران به علت ماهیت خود می تواند همچنان میزبان معامله های شفاف باشد و نظارت بر آن نیز بسیار آسان است و می توان گفت که تخلف در معامله های بورس کالا نمی تواند پنهان بماند. این مصوبه در نهایت از خروج غیر قانونی محصولات خام پتروشیمی از کشور، قاچاق و رانتهای داخلی جلوگیری خواهد کرد و با اجرای دقیق آن می توان به سوی بازارهای شفاف و رقابتی گام برداشت.

به هر حال این مصوبه افزون بر بورس اوراق بهادار می تواند تحولی بزرگ در معامله های بورس کالا ی ایران را نیز رقم زند که هر دوی آن همسو با اقتصاد مقاومتی است و شرکتهای تولید کننده محصولات پائین دستی پتروشیمی نیز می توانند به تدریج با افزایش سطح کمی و کیفی محصولات خود سهم بیشتری از صادرات غیر نفتی را به خود اختصاص دهند.

حمایت از تولید ملی

قطعا بخش خصوصی نفت مخالف شفاف سازی نیست و این بخش به ویژه اتحادیه صادر کنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی بر شفاف سازی معامله های فرآورده های نفتی و پتروشیمی تاکید می کند اما سوال اساسی اینجاست که بخش خصوصی در قبال عرضه محصولات در بورس و تحویل ارز چه تسهیلاتی دریافت می کند؟ به عبارت بهتر حمایت از تولید ملی در بخش فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی در تصمیم گیری های اخیر کجاست و بخش خصوصی با چه تصمیم گیری هایی برای ادامه فعالیت ترغیب خواهد شد؟

۹۹

در صورتی که محصولات عرضه شده در بورس کالا در دو مرحله متوالی عرضه به فروش نرسد، واحد عرضه کننده مجاز است به همان میزان که فروش نرفته، در خارج از بورس به فروش رساند

۹۹

بورس آن هم با ارز آزاد موجب حذف رانت خواران می شود. حتی پایگاه اطلاع رسانی وزارت نفت در این مورد نوشت: نکته این است که این مصوبه بر خلاف برخی که اعتقاد دارند این مصوبه مخالف سیاستهای اقتصاد مقاومتی است، در چارچوب صیانت از منافع مردم و همسو با اقتصاد مقاومتی بوده و می تواند سبب عرضه و تقاضای شفاف در بورس کالا شده و تمام شرکتهای به طور نظام مند محصولات خود را عرضه کنند که پیامد آن حذف رانت است. شاید برخی از کارشناسان اعتقاد داشته باشند که کاهش صادرات و ایجاد چالش برای بخش پائین دستی از نقاط ضعف این مصوبه است ولی با مدیریت مصرف و نیز کنترل صادرات مشکلی ایجاد نخواهد شد و تبعات کوتاه مدت آن کمتر از منافع بلندمدت آن است و این مصوبه می تواند ساختار بازار سرمایه کشور را تقویت کند. بیشتر فعالان بخش خصوصی از این مصوبه حمایت کرده اند و در این میان دبیر کل انجمن صنفی پتروشیمی از جزئیات تصمیم تغییر مبنای قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا خبر داده و اعتقاد دارد که با این تصمیم دو بار محصولات پتروشیمی در بورس عرضه می شود و اگر خریداری وجود نداشت می توانیم محصولات خود را صادر کنیم. احمد مهدوی با بیان اینکه تغییر مبنای قیمت پایه محصولات پتروشیمی از نرخ مبادله ای به نرخ آزاد در بورس کالا هنوز به انجمن صنفی پتروشیمی ابلاغ نشده است، گفت: باین تصمیم عرضه محصولات پتروشیمی در بورس بیشتر شده و رانتخواها کنار خواهند رفت. رئیس هیئت مدیره انجمن لوله و اتصالات پلی اتیلن نیز اعتقاد دارد که ابلاغیه جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص عرضه کامل محصولات پتروشیمی کشور در بورس کالا از آن جهت که دلالت را از بازار حذف می کند، بسیار مناسب است. محسن جمالیان افزود: در صورت عرضه کامل و مستمر پتروشیمی ها در بورس، تولید کنندگان می توانند برای سیاست گذاری و تولید خود برنامه ریزی کنند چرا که می دانند مواد اولیه آنها به طور مداوم در بورس عرضه می شود و برای تامین آن مشکلی نخواهند داشت. خبرنگار شانا در گفتگو با چند نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نظر آنها را در مورد این مصوبه جویا شد که اغلب نمایندگان عضو کمیسیونهای انرژی و اقتصادی مجلس از این مصوبه حمایت کردند. همچنین برپایه اعلام خبرنگاری خانه ملت، یک عضو کمیته پتروشیمی کمیسیون صنایع و معادن مجلس تغییر مبنای تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، از ارز مبادله ای به ارز آزاد را به نفع تولید ملی دانست.

محصولات پتروشیمی از نیمه تیرماه ۱۳۹۳ با ارز آزاد در بورس عرضه شد. با موافقت وزارت صنعت، مبنای تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، از ارز مبادله ای به ارز آزاد تغییر یافت. بعد از نشست اولیه تابستان قبل وزرای اقتصاد، صنعت، نفت، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان بورس به منظور بررسی راهکارهای تقویت بازار سرمایه و با موافقت وزارت صنعت، مبنای تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، از ارز مبادله ای به ارز آزاد تغییر یافت. بعلاوه این که وزارت صنعت تأکید کرده است همه محصولات پتروشیمی باید در بورس کالا عرضه شود. بر پایه این گزارش: براساس ابلاغیه قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت خطاب به مدیرعامل بورس کالای ایران در روز دوازدهم تیرماه امسال آمده است: پیرو جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۹ شورای عالی بورس و حسب نظر وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ایجاد تعادل در عرضه و تقاضای بازار و جلوگیری از دلالتی و واسطه گری، و ملاحظه درصدی تخفیف برای مصرف کنندگان داخلی محصولات پتروشیمی، قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران براساس فرمول زیر تعیین می شود: معادل ریالی ارز آزاد * ۹۵ درصد * میانگین قیمت قوب خلیج فارس = قیمت پایه در بورس در این ابلاغیه همچنین آمده است: با توجه به تعدیل نرخ های پایه و همچنین به منظور رصد نمودن مداوم بازار و تأمین نیاز داخلی، کلیه تولید کنندگان محصولات پتروشیمی، اعم از دولتی و خصوصی موظفانده همه محصولات خود را از طریق بورس کالا عرضه کنند. همچنین بر این اساس در تبصره این ابلاغیه در صورتی که محصولات عرضه شده در بورس کالا در دو مرحله متوالی عرضه به فروش نرسد، واحد عرضه کننده مجاز است به همان میزان که فروش نرفته، در خارج از بورس به فروش رساند. لازم به ذکر است این مصوبه، یکی از مواردی است که در جلسه هفته گذشته وزرای اقتصاد، صنعت، نفت، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان بورس، پیشنهاد و پس از موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت، جهت اجرا به بورس کالا ابلاغ شد.

پتروشیمی سامان می گیرد؟

آیا عرضه محصولات پتروشیمی با ارز آزاد در بورس می تواند برای فعالان پتروشیمی مناسب باشد؟ دولت و وزارت نفت با استقبال از این تصمیم اعتقاد دارند که عرضه محصولات در

خرید پالایشگاههای خارجی برای حفظ بازار صادراتی نفت ایران

بنزین و فرآورده‌های نفتی را پنجمین محور دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی در وزارت نفت اعلام کرد و افزود: در صورت افزایش ظرفیت تولید پالایشگاهها امکان صادرات بنزین و سایر فرآورده‌های نفتی فراهم خواهد شد. عضو کمیسیون انرژی مجلس با اشاره به این که شدت مصرف انرژی در ایران دو تا سه برابر کشور ژاپن است گفت: بر این اساس بهینه سازی مصرف انرژی هم در دستور کار وزارت نفت قرار گرفته است. وی با تاکید بر این که مجلس شورای اسلامی باید با وزارت نفت برای رسیدن به این اهداف همکاری مناسبی داشته باشد گفت: با بودجه خوبی که امسال برای وزارت نفت دیده شده است، این وزارت خانه توانایی اجرای این برنامه را دارد. البته باید در سالیهای آینده نیز بودجه مناسبی برای اجرای این برنامه اختصاص یابد.

”

افزایش تولید گاز به یک میلیارد متر مکعب در روز با اولویت برداشت از میدان مشترک پارس جنوبی تا سال ۱۳۹۵ از دیگر محورهای کاری وزارت نفت در راستای اقتصاد مقاومتی است

”

وزارت نفت برای پایداری، حفظ و توسعه بازارهای صادرات نفت کشور، سهام پالایشگاههای خارجی را خریداری می کند. جلیل جعفری بنه خلخال، عضو کمیسیون انرژی مجلس با اعلام این مطلب، یکی از اقدامات وزارت نفت برای اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی، ابداعی رهبر معظم انقلاب را توسعه و حفظ بازارهای صادرات نفت کشور عنوان کرد و گفت: یکی از راهکارها برای رسیدن به این هدف خرید سهام پالایشگاههای نفتی خارجی است تا این گونه صادرات نفت خام کشور تضمین شود.

خلخال و کوثر، افزایش صادرات گاز با دو هدف افزایش درآمد کشور و تامین امنیت کشور را یکی دیگر از فعالیتهای وزارت نفت در اجرای اقتصاد مقاومتی برشمرد و گفت: افزایش تولید و صادرات محصولات پتروشیمی با به کارگیری کل ظرفیت واحدهای فعال و تکمیل زنجیره تولید در این صنعت نیز موجب افزایش ارزش افزوده خواهد شد. جعفری خودکفایی در تولید

وی در مورد سایر اقدامات وزارت نفت در راستای اقتصاد مقاومتی گفت: افزایش ظرفیت تولید نفت به ۵٫۷ میلیون بشکه در روز با اولویت برداشت از میدانهای نفتی مشترک و افزایش تولید گاز به یک میلیارد متر مکعب در روز با اولویت برداشت از میدان مشترک پارس جنوبی تا سال ۱۳۹۵ از دیگر محورهای کاری وزارت نفت در این زمینه است. نماینده مردم

رشد ۲۸ درصدی صادرات نفت ایران از ابتدای ۲۰۱۴

کره جنوبی، ترکیه و تایوان. در حالی که پیش از وضع تحریم ها در اواسط سال ۲۰۱۲، ۲۱ کشور مشتری نفت ایران بودند. به گفته دو مقام آمریکایی که نخواستند نامشان فاش شود، از دلایلی که موجب افزایش صادرات نفت ایران در چند ماه گذشته شده اند، می توان به تغییرات فصلی در خرید نفت و این واقعیت اشاره کرد که محموله های ارسالی با تاخیر در گزارش های ماهیانه قید می شوند و اینکه آمارهای گمرکی برخی اوقات مورد بازنگری قرار می گیرند. به گفته این دو مقام آمریکایی، دلیل دیگر آن است که در حالی که خرید نفت هند از ایران در دو ماهه نخست امسال رشد چشمگیری داشت، پالایشگاه های هندی قراردادهایی را برای خرید میزان کمتری نفت از ایران در ماه های آینده منعقد کرده اند که موجب پایین آوردن متوسط خرید نفت هند از ایران تا ماه جولای خواهد شد.

بشکه در روز در طی شش ماه گذشته خواهد بود. یک مقام دولت اوپاما که صادرات نفت ایران را رصد می کند، دیروز در کنگره در مورد نقض احتمالی تحریم ها مورد سوال قرار گرفت. وی در پاسخ به این سوالات گفت، اطمینان دارد که حجم صادرات نفت ایران در داخل محدوده تعیین شده توسط موافقتنامه امضا شده در ۲۰ ژانویه خواهد بود. آموس هاجستین، دستیار وزیر امور خارجه آمریکا در امور دیپلماسی انرژی که در کمیته امور خارجی مجلس نمایندگان آمریکا سخن می گفت، افزود: «ما در وضعیتی قرار داریم که خیالمان از این بابت راحت است که میزان صادرات نفت ایران در حد متوسط یک تا ۱٫۱ میلیون بشکه در روز قرار دارد.» براساس این گزارش تنها ۶ کشور از نظر آمریکا همچنان حق خرید نفت از ایران را دارند که عبارتند از، چین، هند، ژاپن،

”

از دلایلی که موجب افزایش صادرات نفت ایران در چند ماه گذشته شده اند، می توان به تغییرات فصلی در خرید نفت و این واقعیت اشاره کرد که محموله های ارسالی با تاخیر در گزارش های ماهیانه قید می شوند

”

در حالی که صادرات نفت ایران در سال جاری میلادی ۲۸ درصد رشد داشته است یک مقام آمریکایی مدعی شد متوسط صادرات نفت ایران در ۶ ماه اجرای توافق ژنو ۱ تا ۱۰ میلیون بشکه در روز خواهد بود. به گزارش بلومبرگ، صادرات نفت ایران از ابتدای سال جاری میلادی تاکنون سیری صعودی داشته است، روندی که می تواند تحریم های آمریکا علیه مهمترین منبع درآمد جمهوری اسلامی را نقض کند. بر اساس تحلیل آمارهای گمرکی کشورهای وارد کننده و ارقام منتشر شده از سوی آژانس بین المللی انرژی، صادرات نفت خام و میعانات ایران در سال جاری به طور متوسط ۲۸ درصد افزایش یافته است. اگر فروش نفت خام ایران تا پایان ماه جولای افزایش یابد، این به معنای نقض توافق بین المللی منعقد شده برای حفظ صادرات نفت ایران در سطح حدود یک میلیون

چرا سوخت رسانی کشتی‌ها مهم است؟

بنکرینگ؛ صنعت پر سود

ناصر کیوان‌راد

به شناورها بویژه در چند سال اخیر رویکردی فزاینده داشته و علاوه بر مراجع رسمی کشور بخش غیردولتی نیز تلاش مضاعفی را برای توسعه این صنعت داشته است. این فعالیت در محوطه بندر، لنگرگاه‌ها، نقاط دور از ساحل یا توسط ایستگاه‌های ساحلی سوخت‌رسانی در کشور در حال انجام است. البته سوخت‌رسانی دریایی به طور بالقوه دارای خطرات ایمنی و زیست‌محیطی ناشی از ریزش سوخت به دریا، غفلت اشخاص مسئول سوخت‌رسانی، عملکرد نامناسب تجهیزات یا فقدان تجهیزات ایمنی کافی در محل انتقال سوخت است.

به استثنای مقررات مربوط به کیفیت سوخت و رویه مستندسازی و ثبت اطلاعات مربوط به تحویل سوخت تحت ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل، تاکنون مقررات الزامی بین‌المللی خاص در ارتباط با سوخت‌رسانی دریایی توسط سازمان بین‌المللی دریانوردی وضع نگردیده است. با اینحال تعداد زیادی از دستورالعمل‌ها و راهنماها

۹۹

از آنجایی که سالانه هزاران فروند انواع شناور از تنگه هرمز و خلیج فارس تردد می‌کنند بنابراین تامین سوخت و خدمات رسانی به این شناورها می‌تواند تحول خاصی را در اقتصاد کشور ایجاد کند

۹۹

توسعه صنعت بنکرینگ با همان طرح سوخت رسانی به کشتی‌های عبوری، مزایا و فوائد بسیار زیادی چون ارزآوری، ایجاد اشتغال و در نهایت جلوگیری از خام فروشی منابع را به دنبال دارد. این صنعت مهم اگرچه سالیان پیش در کشور از تحرک و رونق خاصی به موجب موقعیت جغرافیای مناسب ایران برخوردار بود، اما متأسفانه کم توجهی مسئولان نفتی به این بخش مهم اقتصادی نظیر بالا بردن قیمت منابع خام سوخت کشتی‌ها و حمایت نکردن دولت از فعالان بخش خصوصی در این حوزه موجب شد تا فعالان صنعت بنکرینگ با محدودیت و ناهمخوانی در آمد با هزینه مواجه و بتدریج از این صنعت خارج شوند و تعداد معدودی در این بخش به فعالیت ادامه دهند.

تمرکز بر این بخش مهم (تجارت پرسود) دست بخش خصوصی را بگیرد و با حمایت‌های ویژه آنگونه که وعده داده شده است برای احیای صنعت بنکرینگ از هیچ تلاشی دریغ نکند.

الزامات ایمنی زیست‌محیطی عملیات سوخت‌رسانی به شناورها

همانطور که گفته شد سوخت‌رسانی به شناورها از جمله فعالیت‌های اقتصادی است که در آب‌ها و بنادر جمهوری اسلامی ایران اکنون نیز انجام می‌شود. در ایران موضوع سوخت‌رسانی

در چنین شرایطی بود که خیلی از شیخ نشینها حوزه خلیج فارس با خروج تدریجی ایران از فعالیت در سوخت رسانی کشتی‌ها بسرعت بازار را در دست گرفتند تا عملاً مسیر کشتی‌های عبوری را برای تامین سوخت و خدمات جانبی بسمت خود جلب کنند.

اما از آنجایی که سالانه هزاران فروند انواع شناور از تنگه هرمز و خلیج فارس تردد می‌کنند بنابراین تامین سوخت و خدمات رسانی به این شناورها می‌تواند تحول خاصی را در اقتصاد کشور ایجاد کند. با این وجود دولت باید با

مذکور می‌باشد. این گزارش سوانح آلودگی نفتی را متناسب با اندازه و بزرگی آنها در سه گروه دسته بندی نموده است. این گروه‌ها به ترتیب شامل ریزش‌های اندازه کوچک ریزش‌های کمتر از ۷ تن، ریزش‌های اندازه متوسط ریزش‌های بین ۷ تا ۷۰۰ تن و ریزش‌های اندازه بزرگ ریزش‌های با اندازه بیشتر از ۷۰۰ تن تعیین گردیده‌اند.

گزارش فدراسیون بین‌المللی آلودگی مالکان کشتی‌ها ITOPF، درصد سهم سوخت‌رسانی در سوانح آلودگی جهانی در هر یک از گروه‌های سه‌گانه فوق در فاصله سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۳ را برآورد نموده که شامل ۷ درصد کل ریزش‌های اندازه کوچک کوچکتر از ۷ تن، ۲ درصد کل ریزش‌های اندازه متوسط بین ۷ تا ۷۰۰ تن و یک درصد ریزش‌های اندازه بزرگ بیشتر از ۷۰۰ تن را شامل می‌شوند. میزان آلودگی ناشی از سوخت‌رسانی برحسب درصد وزنی تناژ یا درصد حجمی متمرکب در این گزارش مشخص نگردیده و فقط به ذکر درصد تعداد سوانح از کل دفعات سوانح آلودگی در ارتباط با سوخت‌رسانی اکتفا گردیده است.

انجمن بین‌المللی بنکرینگ

به دلیل مباحث بسیار سنگین که در فرآیند سوخت‌رسانی وجود دارد و اینکه عملیات سوخت‌رسانی یکی از بحث‌برانگیزترین صنایع جانبی صنعت کشتیرانی است و این به دلیل مشکلاتی که به دلیل خطای انسانی در زمان تدارک و چه از نظر نوع سوخت کیفیت و کمیت در بسیاری از بنادر مشکلات عدیده‌ای را به جامعه دریایی و همچنین به دست‌اندرکاران صنعت سوخت‌رسانی تحمیل نموده است. لذا بحث و

ایمنی عملیات سوخت‌رسانی به شناورها نه تنها از جنبه وضع و ابلاغ دستورالعمل مذکور بلکه از جنبه ورود نیروهای آموزش دیده به عرصه سوخت‌رسانی دریایی کشور به وجود آمده است. با این حال هنوز فرایند نظارت و اعمال الزامات بر سوخت‌رسانی دریایی در کشور کامل نگردیده و نیازمند حضور و دخالت همه‌جانبه سازمان بنادر و دریانوردی و شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی می‌باشد. این نظارت نه تنها از جنبه ایمنی و زیست‌محیطی بر عملیات سوخت‌رسانی دریایی بلکه توجه و دقت کافی هنگام صدور و اعطای مجوزهای قانونی برای احداث مراکز سوخت‌رسانی، ثبت و ممیزی اولیه، حین بهره‌برداری شرکت‌ها و جایگاه‌های سوخت‌رسانی را شامل می‌گردد. در هر صورت توسعه شتاب‌زده و بدون رعایت ملاحظات ایمنی و زیست‌محیطی مراکز سوخت‌رسانی دریایی می‌تواند آثار و خسارات متعددی را برای محیط زیست دریایی و بنادر کشور به همراه داشته باشد.

سهم سوخت‌رسانی در سوانح منجر به آلودگی نفتی

سوخت کشتی‌ها اعم از سوخت‌های سنگین یا سبک به‌عنوان یکی از عوامل مهم آلوده‌کننده محیط زیست دریایی شناخته شده است. انجام عملیات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها در محدوده بنادر و لنگرگاه‌های کشور، همواره احتمال بالقوه ایجاد آلودگی نفتی ناشی از اجرای چنین عملیاتی را به همراه دارد. گزارش فدراسیون بین‌المللی آلودگی مالکان شناورها ITOPF درخصوص منشأ آلودگی نفتی آب‌ها در فاصله سال‌های ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۳ منتشره در ژانویه ۲۰۱۴ حاوی مقایسه‌ای بین درصد و علت‌های وقوع سوانح آلودگی نفتی در دوره آماری

توسط مراجع دریایی کشورها، سازمان‌های منطقه‌ای و مجامع دریایی از جمله سازمان بنادر و دریانوردی، برای ایجاد سطح قابل قبولی از ایمنی و حفظ محیط زیست دریایی هنگام سوخت‌رسانی به شناورها تدوین، تصویب و ابلاغ گردیده‌اند. به‌رغم همه این موارد هنوز کاستی‌هایی در مقررات، نظارت و لازم‌الاجرا کردن الزامات حاکم بر سوخت‌رسانی دریایی در کشور کامل نگردیده و نیازمند حضور و دخالت همه‌جانبه دولت در این کار است.

در سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۷ بررسی‌ها و مشاهدات کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی نشان داده بود که استفاده از تجهیزات نامین همراه با به کارگیری اشخاص غیرآموزش دیده در ایستگاه‌های سوخت‌رسانی ساحلی و سوخت‌رسانی شناور به شناور یک عامل مهم در ایجاد سوانح و آلودگی ناشی از عملیات سوخت‌رسانی هستند. مشاهدات انجام گرفته در آن زمان نشان می‌داد که ایستگاه‌های ساحلی سوخت‌رسانی به شناورها تقریباً در اکثر موارد از شیلنگ‌های آبرسانی برای انتقال سوخت در اسکله‌های محل توقف لنج‌ها و شناورهای کوچک استفاده می‌نمایند. سیستم‌ها و ظرف‌های چکه‌گیر فاقد استانداردهای لازم برای جمع‌آوری سوخت بوده، تجهیزات پمپاژ سوخت در بسیاری موارد فرسوده یا خارج از رده یا غیراستاندارد بوده و مکان احداث مخازن نگهداری سوخت نیز فاقد استانداردهای کافی برای این کار بوده‌اند.

با توجه به موارد فوق رویه‌ها و دستورالعمل‌های منسجم و الزامی ملی در ارتباط با عملیات سوخت‌رسانی به شناورها در سال ۱۳۸۷ با عنوان «دستورالعمل ایمنی-زیست‌محیطی، سوخت‌رسانی به شناورها» توسط کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی تدوین شده و به تصویب هیات عامل سازمان رسید و از همان زمان نیز لازم‌الاجرا گردید. از آن زمان تاکنون تغییرات زیادی در وضعیت

”

رویه‌ها و دستورالعمل‌های منسجم و الزامی ملی در ارتباط با عملیات سوخت‌رسانی به شناورها در سال ۱۳۸۷ توسط کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی تدوین شده به تصویب هیات عامل سازمان رسید

”

تبادل نظر در این موارد بخصوص از منظر حقوقی نیاز به یک تمرکزگرایی برای یکپارچه‌سازی قوانین و اعاده حقوق داشت از این روی تاسیس انجمن بین‌المللی صنعت بنکرینگ برای نیل به اهداف ذکر شده اجتناب‌ناپذیر می‌نمود در این نوشتار بر آنیم تا با پرداختن به تاریخچه چگونگی شکل‌گیری انجمن یادشده به شکلی مختصر بسنده کنیم.

جامعه بین‌المللی صنعت بنکرینگ (سوخت‌رسانی) IBIA در اکتبر ۱۹۹۲ با ۸ عضو کار خود را شروع کرد و از آن روزها رشد چشمگیری را دنبال کرد و بسیاری برای عضویت در انجمن یادشده از تمامی کشورهای جهان چون مالکان کشتی‌ها، چارتر، تدارک‌کنندگان سوخت، تجار بروکرها، مالکان بارجهای سوخت‌رسانی، شرکت‌های ذخیره‌ساز، ممیزین، ادارات بندر، حقوقدانان، کلپ P&I، سازندگان قطعات، خبرنگاران و مشاورین دریایی برای عضویت در انجمن یادشده داوطلب شدند و امروز تعداد اعضای آن به ۶۰۰ رسیده است که از ۶۶ کشور جهان به این انجمن پیوسته‌اند. IBIA همچنین دارای نمایندگانی در IMO (سازمان جهانی دریانوردی) است که به‌عنوان سازمانی غیردولتی در این انجمن عضو شده است. مسوولان انجمن می‌گویند هدف از عضویت در سازمان جهانی دریانوردی این بود که اطمینان حاصل کنیم که اعضای IMO نیز صدای تدارک‌کنندگان را می‌شنوند در سال ۲۰۰۷ این انجمن IMO را مورد تبعیت از قانون MARPOL ANNEX V^۱ مطلع ساخت. IBIA در تمامی میتینگ‌های مربوط به حفاظت محیط زیست شرکت می‌کند و خود نیز کمیته‌ای تحت عنوان MEPC را تحت مدیریت دارد که در بحث محیط زیست وارد می‌شود همچنین کمیته ایمنی MSC و کمیته سوخت مایع و گاز تحت عنوان BLG را نیز تحت پوشش دارد.

IBIA با قوانین سازمان بین‌المللی استاندارد ISO مطابقت دارد که این خود به IBIA امکان می‌دهد در مباحث آینده در مورد ISO ۱۲۳۳۹ مشارکت نماید.

اهداف

- ۱- فراهم نمودن یک جایگاه بین‌المللی برای موضوع صنعت سوخت.
- ۲- ارائه نظرات دست‌اندرکاران صنعت و مذاکره با سیاستگذاران ملی و بین‌المللی، قانونگذاران و دیگر گروه‌ها.
- ۳- بررسی و شفاف‌سازی جهت عملکرد صنعت
- ۴- فراهم نمودن امکانات سرویس‌دهی برای اعضا و تشکیل کمیسیون‌ها در زمان‌های مختلف برای بررسی بهتر وضعیت سوخت‌رسانی.

کنوانسیون مارپل

تاکنون الزامات ویژه‌ای در ارتباط با عملیات سوخت‌رسانی یا سوختگیری در کنوانسیون مارپل پیش بینی نگردیده است. با این حال کلیه کشتی‌های موضوع ضمیمه اول کنوانسیون مارپل که اقدام به حمل نفت به‌عنوان محموله یا سوخت می‌نمایند مشمول بازرسی‌ها و الزامات ضمیمه اول کنوانسیون می‌باشند.

ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل

بر اساس ماده ۲ از ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل نفت سوخت به معنی هرگونه سوختی می‌باشد که برای تامین نیروی رانش یا عملیات به یک کشتی تحویل شده باشد. الزامات مربوط به کیفیت نفت سوخت و چگونگی مستندسازی آن در ماده ۱۸ از بخش سوم ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل درج گردیده‌اند. نفت سوخت مصرفی در کشتی‌ها ممکن است از طریق پالایش نفت یا مشتق شده توسط روش‌هایی غیر از پالایش تهیه شود. به همین دلیل ضمیمه ششم الزامات مجزایی برای مشخصات کیفی نفت سوخت تهیه شده به روش پالایش و نفت سوخت تهیه شده به روش‌های دیگر ارائه نموده است.

نفت سوخت مصرفی در کشتی‌ها باید مخلوطی از هیدروکربن‌های مشتق شده از پالایش نفت باشد. عاری از اسیدهای غیرآلی باشد. حاوی هیچ‌گونه ماده اضافه شده یا ماده زاید شیمیایی مضر برای ایمنی کشتی یا سلامت کارکنان یا افزایش آلودگی هوا نباشد. در صورتی که نفت سوخت مصرفی در کشتی از منابع و روش‌های دیگری به جز پالایش نفت تهیه شده باشد حداقل باید حاوی مقدار گوگردی بیش از مقدار تعیین شده در ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل نباشد. باعث انتشار اکسیدهای نیتروژن از یک موتور بیشتر از سقف تعیین شده در ضمیمه ششم کنوانسیون

مارپل نگردد. حاوی اسیدهای غیرآلی نباشد. خطرناک برای ایمنی کشتی، سلامت کارکنان و افزایش آلودگی هوا نباشد.

یادداشت تحویل سوخت

جزئیات مشخصات مربوط به نفت سوختی که هر کشتی مشمول ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل برای احتراق و تامین نیروی رانش و نیازهای عملیاتی کشتی تحویل می‌گیرد باید با استفاده از یادداشت تحویل سوخت ثبت و گزارش گردد. یادداشت تحویل سوخت باید حداقل شامل اطلاعات زیر باشد.

- نام و شماره IMO کشتی دریافت‌کننده
- بندر
- تاریخ شروع تحویل
- نام، نشانی و شماره تلفن تامین‌کننده نفت سوخت دریایی
- نام (نام‌های) فرآورده
- مقدار (بر حسب تن متریک)
- چگالی در ۱۵ درجه سانتیگراد $\rho_{15}^{\circ}(kg/m^3)$
- مقدار گوگرد (m/m)
- اظهارنامه امضا شده و گواهی شده به وسیله نماینده تامین‌کننده نفت سوخت

دستورالعمل‌های مربوط به سوخت‌رسانی و انتقال کالای نفتی در دریای بالتیک، ۲۰۰۷

مربوط به کنوانسیون هلسینکی

در سال ۲۰۰۷ میلادی دستورالعمل‌های مربوط به سوخت‌رسانی و انتقال کالای نفتی مشمول ضمیمه یک مارپل از شناور به شناور تحت توصیه‌نامه شماره ۲۸/۳ توسط اعضای کنوانسیون هلسینکی در ۴ بخش شامل کلیات، عملیات سوخت‌رسانی، انتقال کالا از شناور به شناور و مدیریت ایمن عملیات شناورها به تصویب رسید. در این دستورالعمل‌ها عملیات سوخت‌رسانی به معنی انتقال نفت سوخت و سایر محصولات نفتی از مخزنی به مخزن دیگر صرف نظر از کاربرد آن تعریف گردیده است. کنترل عملیات سوخت‌رسانی به عمده فرمانده

مسئولیت	شناور تحویل‌دهنده	شناور تحویل‌گیرنده
مکان عملیات سوخت‌رسانی	*	*
طبق تقرب و بستن شناورها	*	*
تامین تجهیزات برای مقابله با آلودگی‌های کوچک	*	*
دستور شروع عملیات سوخت‌رسانی و حداکثر نرخ دبی انتقال نفت	*	*
تهیه و اجرای طرح اقتضایی مقابله با آلودگی	*	*
نگهداری فهرست نزدیک‌ترین نقاط تماس ملی (ساحلی)	*	*
طرح عملیات سوخت‌رسانی	*	*
تعیین و استقرار مسوول سوخت‌رسانی	*	*
تهیه نمونه سوخت از محل مانیفولد	*	*

مسئولیت	مرجع دریایی (بندر)	شناور تحویل دهنده سوخت یا ایستگاه ساحلی	شناور تحویل گیرنده
ضمانت اجرای دستورالعمل	*		
بازرسی	*		
ثبت سوابق		*	*
توقف اضطراری عملیات	*		
تعیین شرایط جوی قابل قبول برای عملیات	*		
هماهنگی قبل از عملیات سوخت رسانی		*	*
محل انجام عملیات سوخت رسانی	*	*	*
طرح اقتضایی مقابله با آلودگی نفتی		*	
تجهیزات پاکسازی آلودگی (سطح یک)		*	
تجهیزات پاکسازی آلودگی (سطح دو)	*		
ارسال فوری گزارش آلودگی		*	*
یادداشت تحویل سوخت و نمونه سوخت		*	

پایانه‌ها (ISGOT) شامل مجموعه‌ای از رویه‌های ایمنی در ارتباط با عملیات تانکرهای نفتی و پایانه‌ها می‌باشد که با همکاری سه مجموعه OCIMF، ICS و IAPH تهیه گردیده است. فصل بیست و پنجم از راهنمای مذکور موضوع عملیات سوخت رسانی و رویه‌های ایمنی مربوط به آن را در ۴ بخش مورد بررسی قرار داده است. موضوعات مورد اشاره در این راهنما شامل رویه‌های سوخت رسانی، عملیات سوخت رسانی و چک لیست ایمنی برای عملیات سوخت رسانی می‌باشند. این راهنما بدون ذکر مسئولیت طرف‌های ذی‌نفع در عملیات سوخت رسانی رویه‌های مربوط به سوخت رسانی و عملیات مربوط به آن را مورد اشاره قرار داده است. همچنین این راهنما از شرکت‌های کشتیرانی خواسته است عملیات سوخت رسانی به کشتی را به‌عنوان بخشی از سیستم مدیریت ایمنی کشتی محسوب نمایند و کلیه اقدامات پیشگیرانه در ارتباط با وقوع احتمالی آلودگی نفتی ناشی از چنین عملیاتی را مورد توجه قرار دهند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

به استثنای مقررات مربوط به کیفیت سوخت و رویه مستندسازی و ثبت اطلاعات تحویل سوخت در ضمیمه ششم کنوانسیون مارپل، تاکنون مقررات بین‌المللی خاص در ارتباط با سوخت رسانی دریایی وضع نگردیده است. در حال حاضر تعداد زیادی دستورالعمل‌ها و راهنماها توسط مراجع دریایی کشورها، سازمان‌های منطقه‌ای و مجامع دریایی برای ایجاد سطح قابل قبولی از ایمنی و حفظ محیط زیست دریایی هنگام سوخت رسانی به شناورها تدوین، تصویب و ابلاغ گردیده است. این دستورالعمل‌ها در ایران برای اولین بار در سال ۱۳۸۷ با عنوان «دستورالعمل ایمنی- زیست‌محیطی سوخت رسانی به شناورها» به تصویب هیأت عامل سازمان بنادر و دریانوردی رسید و از همان زمان نیز لازم‌الاجرا گردید. با این حال هنوز فرایند نظارت و اعمال الزامات بر سوخت رسانی دریایی در کشور کامل نگردیده و نیازمند حضور و دخالت همه‌جانبه سازمان بنادر و دریانوردی و شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی می‌باشد. این نظارت نه تنها از جنبه ایمنی و زیست‌محیطی بر عملیات سوخت رسانی دریایی بلکه توجه و دقت کافی در هنگام صدور و اعطای مجوزهای قانونی برای احداث مراکز سوخت رسانی، ثبت و ممیزی شرکت‌ها، جایگاه‌های سوخت رسانی و حین بهره‌برداری از چنین مراکزی را شامل می‌گردد.

منبع: دستورالعمل ایمنی- زیست‌محیطی سوخت رسانی به شناورها، سازمان بنادر و دریانوردی، ۱۳۸۷

رسید. شمول این دستورالعمل درخصوص هرگونه عملیات سوخت رسانی به شناورها اعم از انتقال نفت سوخت از شناور به شناور یا از ایستگاه ساحلی به شناور تعریف گردیده است. الزامات این دستورالعمل شامل موارد مربوط به تجهیزات به کار گرفته شده در عملیات سوخت رسانی، بازرسی، ثبت سوابق، تسهیلات سوخت رسانی (شناور و ایستگاه ساحلی)، تابلوهای راهنما، توقف اضطراری عملیات، رویه‌ها و اقدامات قبل از عملیات و حین عملیات، کیفیت نفت سوخت و یادداشت تحویل سوخت، طرح عملیات، طرح اقتضایی مقابله با آلودگی نفتی و چک لیست سوخت‌گیری می‌باشند. از موارد مهم مصوب در این دستورالعمل وضع ضمانت‌های اجرایی در قبال مسئولیت‌های اشخاص و وضع الزامات فنی و عملیاتی در یک مجموعه می‌باشد. تسهیلات سوخت رسانی در این دستورالعمل شامل شناورهای تحویل دهنده سوخت و ایستگاه ساحلی می‌باشند. بر این اساس، دستورالعمل مقرر می‌نماید شناور تحویل دهنده سوخت باید با مقررات بین‌المللی کنوانسیون‌های مارپل و سولاس مطابقت نموده و برای انجام عملیات سوخت رسانی مجوز لازم را از سازمان بنادر و دریانوردی دریافت کرده باشد. همچنین ایستگاه ساحلی سوخت رسانی باید مطابق مقررات و استانداردهای وزارت نفت درخصوص جایگاه‌های سوخت رسانی و مخازن نگهداری فرآورده‌های نفتی طراحی و احداث شده باشد.

راهنمای ایمنی برای تانکرهای نفتی و پایانه‌ها (ISGOT) راهنمای ایمنی برای تانکرهای نفتی و

شناور دریافت کننده سوخت می‌باشد. این دستورالعمل‌ها حاوی ۱۲ دستور کار برای قبل از شروع عملیات سوخت رسانی و ۵ دستور کار برای حین عملیات سوخت رسانی می‌باشد. به علاوه موارد مربوط به توقف اضطراری عملیات سوخت رسانی و رویه اقدام در صورت بروز سانحه نیز در دستورالعمل‌ها پیش بینی شده است. دستورالعمل‌های مذکور مسئولیت تهیه طرح اقتضایی مقابله با آلودگی نفتی قبل از شروع عملیات سوخت رسانی را برعهده شناور سوخت رسان دانسته و توصیه نموده است که طرح حاوی کلیه سناریوهای خطرات شناخته شده و محتمل برای عملیات سوخت رسانی باشد. بخش چهارم از دستورالعمل‌های سوخت رسانی مربوط به کنوانسیون هلسینکی معین می‌نماید که کلیه رویه‌های مندرج در دستورالعمل‌ها برای کلیه کشتی‌های ملزم به در اختیار داشتن سیستم مدیریت ایمنی باید به‌عنوان بخشی از سیستم مذکور محسوب گردد. دستورالعمل‌های تصویب‌شده شماره ۲۸/۳ کنوانسیون هلسینکی تفاوتی بین عملیات انتقال محموله نفتی از یک شناور به شناور دیگر با هدف تحویل سوخت یا به منظور انتقال محموله نفتی از نظر تعریف عملیات قابل نگردیده و فقط تفاوت‌هایی را در فرایندهای عملیاتی بین این دو عملیات توصیه نموده است.

دستورالعمل ایمنی، زیست‌محیطی

سوخت رسانی به شناورها

دستورالعمل ایمنی، زیست‌محیطی سوخت رسانی به شناورها در سال ۱۳۸۷ توسط کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی تدوین و در همان سال به تصویب هیأت عامل سازمان

”

دستورالعمل‌های
تصویب‌شده شماره
۲۸/۳ کنوانسیون
هلسینکی تفاوتی
بین عملیات انتقال
محموله نفتی
از یک شناور به
شناور دیگر با هدف
تحویل سوخت
یا به منظور انتقال
محموله نفتی از نظر
تعریف عملیات قابل
نگردیده

”

اصلاح حمل و نقل مواد نفتی ضروری است

بنکرینگ، درآمد فراموش شده

داوود علی عبداللهی *

سالانه در حدود ۲۰۰ میلیون تن نفت کوره به کشتی‌ها برای مصرف سوخت فروخته می‌شود و پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این رقم تا سال ۲۰۳۰ به ۴۰۰ میلیون تن افزایش یابد. از آنجا که در حدود ۵۰ هزار فروند انواع شناور سالانه از تنگه هرمز و خلیج فارس تردد می‌کنند و نیز از میان ۴ بندر برتر سوخت‌رسان دنیا شامل سنگاپور، رتردام هلند، فجیره امارات و هوستون آمریکا، یکی در میانه تنگه هرمز است، موقعیت جغرافیایی ممتاز کشورمان این تجارت پرسود را برای شرکت نفت، سازمان بندر و دریانوردی و سرمایه‌گذاران فراهم نموده است.

”

سالانه حدود ۲۰۰ میلیون تن نفت کوره در جهان به کشتی‌ها برای مصرف سوخت‌شان فروخته می‌شود و پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این رقم تا سال ۲۰۳۰ به ۴۰۰ میلیون تن افزایش یابد. از آنجا که در حدود ۵۰ هزار فروند انواع شناور سالانه از تنگه هرمز و خلیج فارس تردد می‌نمایند و مصرف سوخت برخی کشتی‌های غول‌پیکر کانتینری در حدود روزانه ۵۰۰ تن می‌باشد. موقعیت ممتاز جغرافیایی کشورمان این تجارت پرسود را برای شرکت نفت، سازمان بندر و دریانوردی و سرمایه‌گذاران فراهم نموده است. خاطرنشان می‌کنم از میان ۴ بندر سوخت‌رسان برتر دنیا شامل سنگاپور، رتردام هلند، فجیره امارات و هوستون آمریکا؛ یکی در میانه تنگه هرمز قرار گرفته است تا تایید دیگری بر اهمیت

دلیل پایین بودن کیفیت به خصوص در فصول سرد به سهولت تخلیه نمی‌گردد و تخلیه‌ای که گاه در طول ۴ ساعت انجام می‌گرفت به یک شبانه‌روز (۲۴ ساعت) و بیشتر هم می‌انجامد و تانکرها گاه تا ۱۵ الی ۲۰ روز در بندر منتظر نوبت تخلیه می‌مانند. این کار علاوه بر به هم خوردن نظم، انضباط و نظافت اسکله مشکلات بالقوه HSE را نیز به همراه دارد. ۲- ائتلاف سرمایه‌های ملی: جهت سهولت در تخلیه نفت کوره به تانکرها، بخار آب (steam) تزریق می‌کنند. این بخار آب توسط بویلر تولید می‌شود. بویلرها تقریباً ساعتی ۴۰۰ الی ۵۰۰ لیتر گازوئیل مصرف می‌کنند. برای رقیق‌سازی قیر نیز مشعل هر تانکر در هوای خیلی سرد ۶۰۰ لیتر، سرد ۵۰۰ لیتر، معمولی ۴۰۰ لیتر و در تابستان ۳۰۰ لیتر گازوئیل می‌سوزاند.

حجم بسیاری از نفت کوره صادراتی از طریق خط لوله توسط پالایشگاه بندرعباس و حجم قابل ملاحظه‌ای نیز از طریق تانکرهای سوخت‌رسان از کشورهای همسایه نظیر عراق و ترکمنستان تامین می‌گردد. قیر صادراتی نیز توسط پالایشگاه‌های داخل کشور (عمدتاً بندرعباس، اصفهان و شیراز) با تانکرهای سوخت‌رسان تا بندر شهید رجایی حمل می‌شود. حذف غیرقابل اجتناب تانکرهای سوخت‌رسان از چرخه حمل و نقل مواد نفتی و مشکلات عدیده‌ای که این نوع جابه‌جایی‌ها به همراه دارد. از جمله ۱- ایجاد ترافیک در بندر: نفت کوره‌ای که از کشورهای همسایه به مجتمع بندری شهید رجایی حمل می‌شود به

”

و نقل مواد نفتی را اجتناب‌ناپذیر کرده است.

برخی مشکلات ایجاد شده توسط تانکرهای سوخت‌رسان به شکل کنونی

در روش فعلی نفت کوره از عراق توسط تانکرهای سوخت‌رسان به مجتمع بندری شهید رجایی انتقال داده می‌شود. ولی به دلیل پایین بودن کیفیت به سهولت تخلیه نمی‌شود. (بویژه در زمستان) و تخلیه‌ای که گاه در طول ۴ ساعت انجام می‌شد به یک شبانه‌روز (۲۴ ساعت) و بیشتر هم می‌انجامد و تانکرها گاه تا ۱۵ تا ۲۰ روز در بندر منتظر نوبت تخلیه می‌مانند این کار علاوه بر به هم خوردن نظم، انضباط و نظافت اسکله‌ها، مشکلات بالقوه HSE را نیز به همراه دارد. در زیر به مهم‌ترین این مشکلات می‌پردازیم.

الف- ایجاد ترافیک در بندر

برای بررسی این پدیده اول به شناسایی استانداردهای کیفیت نفت کوره می‌پردازیم. کیفیت نفت کوره از مقدار چگالی (Specific gravity) و ویسکوزیته (viscosity) و نقطه ریزش (pour point) مورد بررسی قرار می‌گیرد. نخست تعاریف اصطلاحات بالا را بررسی می‌کنیم.

Specific gravity (ity)

چگالی، جرم مخصوص یا دانسیته را مقدار جرم موجود در واحد حجم

”

با توجه به دیدگاه کلان ما به مقوله سوخت‌رسانی به کشتی‌ها و حمل و نقل مواد نفتی، ضرورت اصلاح حمل و نقل مواد نفتی را اجتناب‌ناپذیر کرده است

”

استراتژیک جغرافیایی کشورمان دارد.

بندر فجیره در ۷۰ مایلی تنگه هرمز، ۲۴ میلیون تن سوخت به ۱۲ هزار فروند کشتی در سال ۲۰۱۰ فروخته است. درآمد حاصله از سوخت‌رسانی به کشتی‌های متردد در خلیج فارس و دریای عمان سالانه ۶ میلیارد دلار است که ۴/۵ میلیارد دلار آن نصیب بندر فجیره می‌گردد. سهم کنونی کشور ما در حوزه خلیج فارس و دریای عمان حدود ۲۰ درصد است. البته تلاش بر این است که سهم بازار فعلی خود را درخصوص سوخت‌رسانی به کشتی‌ها در آینده به ۵۰ درصد برسانیم و این مهم از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های سرمایه‌گذار در ساخت ترمینال‌های سوخت‌رسان (bunkering) در بنادر کشور، بویژه در مجتمع بندری شهید رجایی بندر خلیج فارس صورت گرفته و طرح‌های توسعه‌ای این شرکت‌ها نیز ادامه دارد.

نفت کوره صادراتی از کشور همسایه عراق به مجتمع بندری شهید رجایی توسط تانکرهای سوخت‌رسان انتقال داده می‌شود. حجم بسیار زیادی هم از طریق خط لوله توسط پالایشگاه بندرعباس تامین می‌گردد. قیر صادراتی نیز عمدتاً از پالایشگاه‌های بندر عباس، شیراز و اصفهان (در داخل کشور) توسط تانکرهای سوخت‌رسان منتقل می‌شود. حذف غیرقابل اجتناب تانکرهای سوخت‌رسان از چرخه حمل و نقل مواد نفتی و مشکلات عدیده‌ای که این نوع جابه‌جایی به همراه دارد با توجه به دیدگاه کلان ما به مقوله سوخت‌رسانی به کشتی‌ها و حمل و نقل مواد نفتی، ضرورت اصلاح حمل

Pour point	Viscosity cst	S	
-۱	۲۸۰ یا ۲۸۰ یا ۱۸۰	۱	استاندارد
+۱۸	۴۰۰۰	۱	یک داده تصادفی

همه اطلاعات نمی‌گردد] و باعث ایجاد ترافیک در مجتمع بندری شهید رجایی بندر خلیج فارس می‌گردد.

ب- اتلاف سرمایه‌های ملی و آلایندهی محیط زیست

از آنجا که هر تانکر معمولی بین ۲۲ تا ۲۵ تن مواد نفتی حمل می‌کند، برای پر کردن مخزن یک کشتی ۱۰۰۰ تنی، تقریباً به ۵۰ تانکر نیازمندیم.

قیری که از پالایشگاه‌های کشور نظیر شیراز و اصفهان (به جز بندرعباس) به مجتمع بندری شهید رجایی منتقل می‌شود، به دلیل اینکه توسط تانکرهای تک‌جداره حمل می‌شود و نیز به دلیل خودداری رانندگان از روشن کردن مشعل در تانکرهای تک‌جداره سر مشعل، دچار افت دما می‌شوند، برای گرم کردن تانکر حامل قیر جهت تخلیه آن به مخازن شرکت‌های نفتی برای دیو قبل از پمپاژ به مخزن کشتی، نیازمند دادن مشعل به تانکر هستیم و برای مشعل هر تانکر در هوای خیلی سرد ۶۰۰ لیتر، سرد ۵۰۰ لیتر، معمولی ۴۰۰ لیتر و در تابستان ۳۰۰ لیتر گازوئیل می‌سوزانند. شرکت‌های صادراتی قیر فاقد مشعل گرم‌کن به طور تقریبی برای گرم کردن هر تانکر ۶ میلیون ریال (در زمستان بندرعباس) هزینه می‌کنند.

آلایندهی ناشی از سوختن ۲ هزار لیتر گازوئیل برای گرم کردن تانکرهای یک کشتی یک‌هزار تنی در هوای معمولی و آزاد کردن گازهای سمی نظیر CO₂ ناشی از سوختن، اثرات سوئی بر محیط زیست منطقه دارد. ضمن اینکه نفت و مشتقات نفتی نظیر گازوئیل سرمایه‌های ملی هستند و باید به نحو شایسته از این موهبت الهی استفاده شود.

در نفت کوره نیز شرایط شرایط مشابه و بعضاً بدتری داریم. برای رقیق‌سازی تانکرهای حاوی نفت کوره از بخار آب (steam) استفاده می‌شود که توسط بویلرهای مستقر در شرکت‌های نفتی تولید می‌شود. مصرف سوخت هم در فصول مختلف با توجه به درجه حرارت هوا و کیفیت فرآورده متفاوت است. بویلرها تقریباً ساعتی ۴۰۰-۵۰۰ لیتر گازوئیل مصرف می‌کنند. سهمیه ماهانه برخی شرکت‌ها در تابستان ۸ هزار و در زمستان ۲۵ هزار لیتر گازوئیل است که از حیث اتلاف سرمایه‌های ملی و اثرات سوء زیست‌محیطی جای تامل دارد.

در روش فعلی بخار آب (steam) به

ماده می‌دانند و آن را با علامت اختصاری P (رو) نشان می‌دهند. واحد رایج آن هم kg/lit (کیلوگرم بر لیتر) است.

نسبت جرم مخصوص ماده به جرم مخصوص آب را چگالی می‌نامند و با S نمایش می‌دهند.

آب عموماً چگالی یک دارد. اگر ماده‌ای چگالی کمتر از یک را داشته باشد روی آب شناور است و اگر چگالی بیشتر از یک را داشته باشد به عمق آب می‌رود. برای قیاس، قیر که چگالی‌اش بیشتر از یک است به عمق آب می‌رود و نفت کوره که چگالی‌اش کمتر از یک است، روی آب شناور است.

ویسکوزیته (viscosity)

گرانروی، لزجت یا ویسکوزیته عبارت است از مقاومت یک مایع در برابر اعمال تنش برشی. در یک سیال جاری (در حال حرکت) که لایه‌های مختلف آن نسبت به یکدیگر جابه‌جا می‌شوند، به مقدار مقاومت لایه‌های سیال در برابر لغزش روی هم گرانروی سیال می‌گویند. هرچه گرانروی مایعی بیشتر باشد، برای ایجاد تغییر شکل یکسان، به تنش برشی بیشتری نیاز است. به‌عنوان نمونه اگر آب را از بالای سطح شیب‌دار رها کنید بسیار سریع به سمت پایین حرکت می‌کند ولی اگر قیر را رها کنید، کند پایین می‌آید زیرا گرانروی قیر از گرانروی آب بسیار بیشتر است. با افزایش دما از لزجت سیالات مایع کاهش می‌یابد. به همین دلیل با دادن مشعل به تانکر، نفت کوره و قیر را به سهولت از تانکر به مخزن تخلیه می‌کنند.

ویسکوزیته سینماتیکی را با علامت اختصاری V (مو) نشان می‌دهند. واحد رایج آن هم cst (سنتی استوک) است.

نقطه ریزش (pour point)

نقطه ریزش یک مایع پایین‌ترین دمایی است که در آن تحت شرایط تعیین شده روان و جاری می‌گردد. واحد رایج آن هم C° (سانتیگراد) می‌باشد.

در جدول بالا داده‌های استاندارد و داده‌ای که به صورت تصادفی از یکی از تانکرها در زمستان ۹۲، توسط آزمایشگاه مستقر در شرکت‌های سوخت‌رسان، گرفته شده نشان داده شده است.

قیاس داده استاندارد و داده تصادفی به طور روشن مشخص می‌کند که دلیل کندی تخلیه نفت کوره از تانکر به مخزن چیست [البته ماده‌ای که بر اساس آنالیزش به آن قیر

تانکرها در واگن قطار تزریق می‌شود. در واقع بخار آب به عمق ماده نفتی نفوذ می‌کند و باعث رقیق شدن ماده می‌شود. آب با ماده مخلوط شده و ترکیب (composition) ماده تغییر می‌کند. این فعل و انفعالات خوشایند صاحبان محموله‌های نفتی نیست زیرا خریداران بهای کمتری را می‌پردازند.

در گذشته نفت کوره توسط واگن از ترکمنستان به مجتمع بندری شهید رجایی حمل می‌شد و در مکانی خارج از محوطه بندری به واگن‌های بخار آب (steam) می‌زدند. در نهایت محموله از واگن به تانکر بارگیری می‌شد پس از تانکر به مخازن شرکت‌های نفتی منتقل می‌گشت.

می‌توان کندی عملیات، توقف زیاد در مقصد، پایین آمدن کیفیت مواد نفتی در اثر تزریق بخار آب و بالا رفتن هزینه‌ها را از دلایل کاهش چشمگیر انجام عملیات حمل و نقل مواد نفتی به واسطه واگن‌های قطار دانست.

راهکارها

الف- قرار دادن چرخه (cycle) بسته بخار آب (steam) در تانکرها و واگن‌های حمل نفت کوره در تانکرها و واگن‌های حمل نفت کوره، از بخار آب (steam) جهت گرم کردن و رقیق‌سازی استفاده می‌شود. ولی به دلیل نبود یک چرخه (cycle) مخصوص انتقال (جابه‌جایی) بخار آب (steam) ضمن کاهش کیفیت به جهت ادغام با نفت کوره، بخش بسیار زیادی از انرژی اتلاف می‌گردد.

در این طرح بخار آب (steam) در یک چرخه (cycle) به گردش درمی‌آید و دوباره به بویلر بازمی‌گردد که در کاهش مصرف سوخت بویلرها و در پی آن کاهش آلایندهی‌ها و همچنین حفظ کیفیت نفت کوره موثر است. شکل چرخه (cycle) بسته بخار آب (steam) در تانکر یا واگن:

مزایای این طرح عبارتند از:

- کاهش مصرف سوخت
- کاهش آلایندهی
- حفظ ترکیبات (comoposition) مواد نفتی (نفت کوره)
- کاهش ترافیک تانکرها در بندار.
- ب- تغییر سوخت بویلرهای تولیدکننده بخار آب (steam)

بویلرها در شرکت‌های نفتی مستقر در مجتمع بندری شهید رجایی کار تولید بخار آب (steam) جهت تزریق به تانکرها را به انجام می‌رسانند. از آنجا که کشور عزیزمان یکی از غنی‌ترین منابع گاز طبیعی جهان را داراست و نیز به دلیل اینکه سوختن گاز کمترین میزان آلایندهی را نسبت به مشتقات نفتی دارد باید سوخت بویلرها را از گازوئیل یا مازوت به گاز طبیعی تغییر داد.

۹۹

اگر آب را از بالای سطح شیب‌دار رها کنید بسیار سریع به سمت پایین حرکت می‌کند ولی اگر قیر را رها کنید، کند پایین می‌آید زیرا گرانروی قیر از گرانروی آب بسیار بیشتر است. با افزایش دما از لزجت سیالات مایع کاهش می‌یابد

۹۹

شرکت‌های فعال در پاپانه‌های نفتی باید سیستم مناسبی برای مدیریت جنبه‌های زیست‌محیطی و شرایط مخاطره‌آمیز شغلی خود ایجاد و جاری نمایند. در این مقاله به اجزای این سیستم و تشریح مختصر آنها می‌پردازم.

مستندات سیستم

شرکت‌ها می‌بایست مستندات لازم برای مدیریت موارد زیست‌محیطی، ایمنی و سلامت شغلی خود را تهیه و جاری نمایند. این مستندات می‌تواند شامل نظام‌نامه، روش‌های اجرایی، دستورالعمل‌های کاری، جداول و فرم‌ها باشد.

نظام‌نامه: سند راهنما که اجزای اصلی سیستم مدیریت شرکت در آن قرار می‌گیرد شامل:

دامنه شمول فعالیت‌های شرکت
موقعیت مکانی شرکت/ دامنه شمول جغرافیایی

تاریخچه مختصری از شرکت

چارت سازمانی

شرح وظایف و اختیارات و مسوولیت‌های Top Chart شرکت/ پرسنل کلیدی

شرح مختصری از چگونگی اجرای الزامات سیستم مدیریتی در شرکت

آدرس‌دهی به مستندات پایبندست مثل روش‌های اجرایی

شرح چگونگی انجام فعالیت‌های یک واحد یا بخش شرکت یا چگونگی اجرای الزامات یک بند استاندارد خاص، مثل روش اجرای آموزش، روش اجرای بازرسی‌های ایمنی

دستورالعمل‌های کاری

تشریح جزئیات کار یک فرد یا گروهی از افراد یا یک تجهیز خاص مثل دستورالعمل کار موتور ژنراتور برق اضطراری، دستورالعمل کار با پمپ انتقال مواد نفتی، دستورالعمل کار ایمن با مواد شیمیایی خطرناک Msds، دستورالعمل پیشگیری و مقابله با آلودگی نفتی، دستورالعمل واکنش در یک شرایط اضطراری خاص.

سوابق

محل ثبت عملکرد فرد، تجهیزات یا گروهی از افراد یا بخشی از شرکت مثل سوابق آموزشی، سوابق دریافت فرآورده‌های نفتی،

”

از آنجا که قیر

صادراتی توسط

پالایشگاه‌های

کشور نظیر

بندرعباس،

اصفهان و شیراز

تولید می‌شود

با استفاده

از تانکرهای

دوجداره می‌توان

از افت درجه

حرارت جلوگیری

کرد

”

کشتی‌ها پدید آورده است.

در چند سال اخیر حرکت‌های توسعه‌ای مطلوبی در مجتمع بندری شهید رجایی از شکاف عملکردی بنادر کشور در عرصه سوخت‌رسانی به کشتی‌ها با بنادر رقیب مانند فجیره کاسته است و توانسته سهم ایران را از کشتی‌های متردد در حوزه خلیج فارس و دریای عمان از ۵ درصد به ۲۰ درصد افزایش دهد ولی برای رسیدن به آمارهای مطلوب یعنی رسیدن به آمار ۵۰ درصد، باید با تدوین برنامه‌ها، راهبردی مشخص و برنامه‌ریزی شده و همچنین مواردی نظیر ظرفیت‌سازی، پیشرفت مطلوب‌تر و رفع خطرات بالقوه Hse تدابیری در جهت کاهش آلاینده‌گی و ضررهای محیط زیستی از جمله تنظیم راهکارهایی در جهت سهولت، ایمنی تخلیه و بارگیری مواد نفتی را با نظارت حاکمیتی دوجداره نمود.

منابع

الصفی بهزاد، توسعه دریامحور مروری بر صنایع دریایی جهان، انتشارات اسرار دانش، ۱۳۹۲

وایلی استریتر، ترجمه علیرضا انتظاری، مکانیک سیالات، انتشارات نورپردازان، ۱۳۸۴
وبسایت رسمی سازمان بنادر و دریانوردی به آدرس اینترنتی www.pmo.ir

بازدید از شرکت‌های نفتی مستقر در مجتمع بندری شهید رجایی بندر خلیج فارس و نیروگاه حرارتی بندرعباس.

نحوه بررسی اسناد و مدارک شرکت‌های فعال در پاپانه‌های نفتی

با توجه به الزام شرکت‌های فعال در پاپانه‌های نفتی به در نظر گرفتن ملاحظات زیست‌محیطی، ایمنی، سلامت پرسنل در فعالیت‌ها، ارائه خدمات خود و همچنین نظر به نظارت حاکمیتی سازمان بنادر و دریانوردی بر عملکرد این شرکت‌ها، بر آن شدم که مجموعه‌ای به شرح زیر برای مطالعه خوانندگان محترم تهیه کنم تا با چگونگی بررسی اسناد و مدارک شرکت‌های فعال در پاپانه‌های نفتی به منظور ارتقای سطح کیفی عملکرد بهره‌برداران شناخت لازم صورت پذیرد.

سیستم مدیریت

نمونه اجرا شده این طرح در نیروگاه حرارتی بندرعباس در تغییر سوخت بویلر کمکی (auxiliary boiler) واحد شیمی که بخار آب (steam) مورد نیاز آب‌شیرین‌کن‌ها را تامین می‌کند، از مازوت به گاز طبیعی صورت پذیرفته است.

ب- بهره‌برداری از سیستم کارت هوشمند در تانکرهای حامل قیر

برای جلوگیری از افت دما، تانکرهای یک‌جداره را می‌توان موظف به داشتن سرمشعل کرد که با روشن نگه داشتن مشعل، قیر تا مقصد گرم بماند. پالایشگاه شیراز در این طرح پیشقدم است اما برخی سودجویان در مسیر با فروختن سهمیه سوخت یا روشن کردن مشعل خود فقط در نزدیکی مجتمع بندری شهید رجایی در این طرح اختلال ایجاد می‌کنند و تانکرها مجبور می‌شوند در مقصد مشعل بخورند. راهکار سنتی این است که در بازنامه تانکر، درجه حرارت قیر به همراه تاریخ بارگیری قید گردد تا در مقصد اگر افت دمایی به دلیل روشن نکردن سرمشعل رخ داده است، از تخلیه تانکرهای افراد خاکی جلوگیری و به دستگاه‌های نظارتی معرفی گردند. خاطرنشان می‌کنم به دلیل اینکه پالایشگاه‌های عرضه قیر در جغرافیای کشورمان هستند اختلاف دمای محسوسی مشاهده نمی‌گردد. گرچه افت دما اجتناب‌ناپذیر است ولی اندکی کاهش دما، مشکل‌ساز نیست. راهکار مدرن این است که سامانه‌ای الکترونیکی مشابه کارت سوخت ویژه حمل و نقل قیر طراحی گردد و تمامی این اطلاعات در آن ذخیره شود و در مبدا (پالایشگاه) و مقصد (بندر شهید رجایی) پردازش گردد.

د- استفاده از تانکرهای دوجداره در حمل و نقل قیر از آنجا که قیر صادراتی توسط پالایشگاه‌های کشور نظیر بندرعباس، اصفهان و شیراز تولید می‌شود با استفاده از تانکرهای دوجداره می‌توان از افت درجه حرارت جلوگیری کرد. گرچه افت دما اجتناب‌ناپذیر است اما به دلیل تسهیل در حمل و نقل به جهت حضور در جغرافیای کشور، اندکی کاهش دما، مشکل‌ساز نیست.

این طرح پیش‌تر توسط چند تانکر انجام پذیرفته و قیر را از پالایشگاه‌های کشور تا بندر شهید رجایی با اندک افت دما حمل می‌کنند و به سهولت و بدون نیاز به مشعل تخلیه می‌نمایند.

نتیجه‌گیری

امروزه در دنیا، حمل و نقل دریایی حرف اول را در جابه‌جایی بار و مسافر می‌زند از آنجا که ۶۰ درصد از کل هزینه جاری کشتی‌ها مربوط به هزینه سوخت‌شان است تجارت پرسودی را در عرصه سوخت‌رسانی به

اندازه‌گیری‌های زیست‌محیطی	اندازه‌گیری ایمنی و سلامت شغلی
آلاینده‌های هوا	حدود تماس شغلی (فیزیکی-شیمیایی)
مشخصات پساب	سلامتی پرسنل (معاینات بدو استخدام و ادواری)
ضایعات	ضرایب شدت و تکرار رویدادها
مشخصه‌های فرایندی موثر بر محیط زیست	مشخصه‌های فرایندی موثر بر ایمنی پرسنل
میزان مصرف حامل‌های انرژی و آب	بازرسی‌های ایمنی و سلامتی
عملکرد زیست‌محیطی	عملکرد ایمن و سلامت

سوابق ورود کشتی ها و...

چک لیست ها

در واقع نوعی سابقه هستند که به منظور اطمینان از انجام مجموعه ای از فعالیت های مرتبط تهیه و تکمیل می شوند. مثل چک لیست های بین ترمینال و تانکر، چک لیست بهره برداری از اسکله و تجهیزات.

پایش و اندازه گیری

در شرکت های فعال در پایانه های نفتی لازم است موارد زیر مورد پایش و اندازه گیری قرار گیرد.

کنترل سوابق

شرکت باید روش های اجرایی برای شناسایی، نگهداری و تعیین تکلیف سوابق ایجاد نموده و برقرار نگه دارد. این سوابق باید شامل موارد زیر باشد:

- سوابق آموزشی
- نتایج ممیزی ها
- اندازه گیری ها
- سوابق باید خوانا، قابل شناسایی و قابل ردیابی به فعالیت ها، محصولات یا خدمات مربوطه باشند. سوابق باید طوری بایگانی و نگهداری شوند که به سهولت قابل دستیابی باشند و از آسیب و خرابی یا نابودی محفوظ بمانند. مدت نگهداری آنها باید تعیین و ثبت شود.
- سوابق باید متناسب با سیستم و شرکت نگهداری شوند تا انطباق با الزامات این استاندارد را اثبات نمایند.

منابع انسانی

پرسنل باید دارای مهارت لازم بر اساس تحصیلات، آموزش های کسب شده، تجربه و مهارت در انجام کارها باشند. معیارهای صلاحیت برای افرادی/سمت هایی که کار آنها بر عملکرد زیست محیطی و موارد مربوط به ایمنی و سلامت پرسنل تاثیر می گذارد، می بایست تعیین، مدون و ابلاغ شود. پرسنل می بایست از اهمیت فعالیت هایی که انجام می دهند، آگاه باشند.

آموزش پرسنل

پرسنل به عنوان سرمایه های اصلی کلیه شرکت ها می بایست متناسب با رشد شرکت ارتقا یابند و در این راستا آموزش به عنوان ابزار اصلی و مهم این امر محسوب می شود.

تعیین نیازهای آموزشی پرسنل

نیاز آموزشی کلیه پرسنل متناسب با اختیارات و مسؤولیت های آنان می بایست شناسایی شود.

برنامه ریزی آموزشی پرسنل

نیازهای آموزشی پرسنل می بایست در فواصل زمانی شش ماهه یا یکساله برنامه ریزی شود.

اجرای آموزش ها

برنامه آموزشی تهیه شده می بایست اجرا شود. آموزش می تواند به صورت درون شرکتی

یا در خارج شرکت اجرا شود. سوابق اجرای آموزش می بایست به طور مناسب ثبت و نگهداری شوند.

ارزیابی اثربخشی آموزش ها

آموزش های ارائه شده به پرسنل زمانی می توانند در رشد و ارتقای آنها تاثیرگذار باشند که دارای اثربخشی باشند. لذا شرکت می بایست مکانیزم مناسبی برای ارزیابی اثربخشی آموزش های ارائه شده، با توجه به نوع و اهداف آموزش، تعیین و اجرا نماید.

گواهینامه های آموزشی پرسنل

شرکت می بایست گواهینامه های مناسب برای پرسنل خود که آموزش های اثربخش را با موفقیت گذرانده اند تهیه نماید یا از مرکز ارائه دهنده آموزش درخواست نماید. این سوابق می بایست در پرونده آموزشی کارکنان نگهداری شود.

شناسایی، ارزیابی و مدیریت خطرات

شرکت ها باید روش های اجرایی برای شناسایی مداوم خطرات، ارزیابی ریسک ها و اعمال اقدامات کنترلی تهیه نماید و آن را برقرار نگهدارد. لازم است این روش (روش ها) موارد زیر را پوشش دهد:

- فعالیت های عادی و غیرعادی
- فعالیت های کارکنانی که به محل کار رفت و آمد دارند (دسترسی به محل کار) از جمله پیمانکاران و بازدیدکنندگان

- تجهیزات مستقر در سایت بدون توجه به اینکه متعلق به خود شرکت باشد یا توسط دیگران فراهم شده باشد.

- شرایط مخاطره آمیز مربوط به ارگونومی
- شرایط مخاطره آمیز برای محیط زیست
- اهداف ناشی از شناسایی خطر و ارزیابی آنها
- تعیین آن گروه از خطرات و ریسک های مرتبط به آنها که باید کنترل یا حذف شوند.

روش های مرسوم شناسایی خطرات

What if?

Hazard and operability Study -

(HAZOP)

Failure Mode and Effect -

(Analysis) FMEA

(Fault- Tree Analysis) FTA -

ارزیابی ریسک

- کمی (Quantitative)

- کیفی (Qualitative)

به منظور ارزیابی کمی ریسک ها، لازم است معیارهای مشخصی تعریف شود. ارزیابی کمی این مزیت را دارد که در صورت کاربرد معیارهای روشن، اولویت ریسک ها را نسبت به هم نشان می دهد. از این رو برنامه ریزی برای حذف یا تقبل آنها تسهیل می گردد.

آمادگی در شرایط اضطراری

کلیه شرایط اضطراری (طبیعی و غیرطبیعی) می بایست شناسایی شوند.

- ایجاد طرح های مقابله و طرح های اقتضایی Action Plan

- تمرین های دوره ای، مانور (مثل مانور اطفای حریق)

- مرور طرح ها به خصوص پس از بروز حوادث

- بازدید از تجهیزات مقابله با شرایط اضطراری

- ماشین های آتش نشانی

- آمبولانس

- لباس های ضد حریق

- سیستم های تنفس فردی

- کپسول های اطفای حریق

- آژیر

- سیستم های اطلاع رسانی Paging

- سنسورهای حساس به شرایط اضطراری
(- Gas Detectors, Smoke Detectors, Heat Detector, UPS)

تعمیرات دوره ای و بازدید از تجهیزات تشخیص و مقابله با شرایط اضطراری مثل سیستم آتش نشانی

کنترل های عملیاتی

کلیه عملیات شرکت های فعال در پایانه های نفتی که می توانند بر محیط زیست یا ایمنی و سلامت پرسنل تاثیرگذار باشند، می بایست شناسایی شده و تحت شرایط کنترل شده انجام شوند.

نمونه هایی از الزام به اعمال کنترل های عملیاتی

تعمیرات

- تعمیرات دوره ای PM و تعمیرات اضطراری مثل تعمیرات خطوط انتقال

- اخذ گواهینامه های ایمنی تجهیزات از موسسه های رده بندی مورد تایید مثل گواهی تست فشار دیگ بخار، ضخامت سنجی خطوط انتقال، کالیبراسیون نشانگر، تجهیزات تخلیه و بارگیری و سایر تجهیزات.

تعیین سازمان عملیات (انتخاب افراد واجد صلاحیت برای انجام کارهای کلیدی و تعیین اختیارات و مسؤولیت های آنها مثل Loa - ing Master Harbor Master

- ارزیابی اولیه و ارزیابی های ادواری به منظور اطلاع از صلاحیت پیمانکاران در رابطه با عملکرد ایمن آنها

- استفاده از کدرنگ در لوله کشی ها و تجهیزات

- تایید تجهیزات ایمنی طراحی شده برای یک واحد یا تاسیسات جدید

صدور مجوزهای کاری Work permit

MSDS

PPE

کار در محوطه بسته

Tag Out/ Luck Out

*کارشناس ترمینال مواد نفتی

”

کلیه عملیات شرکت های فعال در پایانه های نفتی که می توانند بر محیط زیست یا ایمنی و سلامت پرسنل تاثیرگذار باشند، می بایست شناسایی شده و تحت شرایط کنترل شده انجام شوند

”

انتخاب بازرسان اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی

مجمع سالیانه اتحادیه برگزار شد

و بودجه سال ۹۳ و برنامه پیشنهادی هیات مدیره تصویب شد. افزایش میزان حق عضویت سالیانه اعضا به میزان ۲۰ درصد و انتخاب روزنامه کثیرالانتشار دنیای اقتصاد به عنوان روزنامه رسمی اتحادیه از دیگر مصوبات این مجمع بود. آقای امین خراسانی در مجمع سالیانه به عنوان بازرس اصلی و آقای محمدحسن دیده‌ور به عنوان بازرس علی‌البدل اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی انتخاب شدند.

مجمع سالیانه اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی در ۲۸ خرداد ۱۳۹۳ در سالن اجتماعات اتاق بازرگانی تهران برگزار شد. در این جلسه که ۱۴۴ عضو و نماینده اتاق بازرگانی تهران حضور داشتند گزارش عملکرد سال ۱۳۹۲ اتحادیه قرائت و بازرس اصلی و علی‌البدل اتحادیه انتخاب شد. همچنین در این جلسه گزارش هیات مدیره پیرامون عملکرد سال ۹۲، ترازنامه و صورت های مالی منتهی به ۹۲/۱۲/۲۹

انتخابات کمیسیون فرآورده های روغنی ۱۳۹۳

مشارکت و همکاری با اتحادیه در زمینه های مختلف تعدادی از اعضا برای شرکت در انتخابات هیات رئیسه اعلام آمادگی نمودند. سپس برای انتخاب هیات رئیسه رأی گیری با ورقه انجام گرفت. بر اساس آراء مأخوذه آقای خراسانی با ۳۲ رأی به عنوان رئیس کمیسیون، آقای آقایانی را با ۲۶ رأی به عنوان نایب رئیس اول و آقای سید ابولقاسم هاشمی ۲۳ رأی به عنوان نایب رئیس دوم کمیسیون برای مدت یکسال انتخاب شدند.

اعضای جدید هیات رئیسه کمیسیون فرآورده های روغنی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی انتخاب شدند.

در این انتخابات که همزمان با سومین جلسه کمیسیون فرآورده های روغنی سال ۱۳۹۳ اول تیرماه سال جاری در محل دبیرخانه اتحادیه برگزار شد، رئیس، نایب رئیس اول و دوم انتخاب شدند. در این جلسه ضمن تأکید در مورد اعلام آمادگی افراد جوان برای

دنیا انرژی

انتشار انتقادات و پیشنهادات شما در نشریه اتحادیه

“دنیای انرژی” تریبون اعضای اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی

■ مهدی جابری

نشریه دنیای انرژی به عنوان تریبون اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفتی در نظر دارد در هر شماره نظرات اعضای اتحادیه و مسوولان شرکت های عضو را منتشر کند. اعضای محترم می توانند برای در میان گذاشتن نظرات خود، از طریق پست الکترونیک و یا ارسال نامه به آدرس نشریه با ما مکاتبه کنند. در این شماره نظر ۳ عضو اتحادیه را با هم می خوانیم:

ما را نمی دانند اما مدیران و مسئولان محترم دولت قطعاً بر این مسائل و مشکلات آگاهی و اشراف دارند. قطعاً با توجه به اطلاع دولت، نیازی به گفتن نیست که کشتی های خارجی به خاطر پابرجا بودن برخی تحریم ها هنوز در ایران فعالیت ندارند چرا که محصولات تولیدی کشور ما جزو تحریم ها است.

شرایط فعالیت برای ما در مقایسه با دو سال قبل هیچ تغییر محسوس و تفاوت خاصی نداشته است. یکی از مهمترین و اصلی ترین خواسته ها و انتظارات ما از دولتمردان این است که برای رفع تحریم های کشتیرانی و نیز رفع موانع و تحریم های صادرات فرآورده های نفتی تلاش کنند، چرا که سود آن شامل حال کشور و مردم و نیز بخش خصوصی خواهد شد. اگر شرایط فعالیت برای ما در آینده نزدیک تغییری نکند، متحمل هزینه های زیادی خواهیم شد و البته ریسک فعالیتمان نیز افزایش می یابد. با شرایط کنونی ما نمی توانیم به حیات و فعالیت خود در درازمدت امیدوار باشیم. به عنوان مدیرعامل شرکتی که هشت سال سابقه فعالیت در زمینه فرآورده های نفتی دارد اعلام می کنم که اگر ما همین الان تعطیل کنیم و برویم، سود بیشتری کرده ایم. ادامه فعالیت برای ما صرفه اقتصادی ندارد و تمایلی هم به ادامه کار نداریم اما همچنان منتظر اقدامات دولت تدبیر و امید می مانیم تا شاید باری از دوش خسته فعالان توانمند این حوزه برداشته شود.

”

ادامه فعالیت
برای ما صرفه
اقتصادی ندارد
و تمایلی هم به
ادامه کار نداریم
اما همچنان
منتظر اقدامات
دولت تدبیر و
امید می مانیم تا
شاید باری از دوش
خسته فعالان
توانمند این حوزه
برداشته شود

”

تعطیل کنیم، بهتر است!

علیرضا زارع نژاد

مدیرعامل شرکت بازرگانی زارع نژاد

حرف آخر را همین ابتدا می گویم. مشکل اصلی بسیاری از فعالان حوزه های نفت، گاز و پتروشیمی همچنان “تحریم” است. اگر بگوییم

رفع برخی تحریم ها در ماه های اخیر به نفع ما (به عنوان اعضای اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی) بوده است، سخن درست و صحیحی نیست. ما همچنان منتظر رفع اساسی و ریشه ای تحریم ها هستیم. هر چند بخش قابل توجهی از جامعه، مشکلات

دنیا را بر سر

توافق ژنو برای ما سودی داشت؟

سید محسن ضوی

رئیس کمیسیون پارافین اتحادیه صادر کنندگان

فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی

تولید پارافین جامد نیاز به ماده اولیه ای به نام "اسلاک وکس" دارد که این ماده توسط پالایشگاه‌های تولید روغن تولید می‌شود. در دهه ۷۰ به دلیل اینکه

این پالایشگاه‌ها دولتی بودند برای واحدهای فعال سهمیه‌هایی در نظر گرفته می‌شد و تکلیف تولید و میزان آن کاملاً مشخص بود اما بعد از خصوصی شدن این پالایشگاه‌ها این سهمیه‌بندی از بین رفت و هر کدام از پالایشگاه‌ها بر اساس سیاست کاری خود اقدام به عرضه و فروش "اسلاک وکس" کردند. از طرف دیگر تعداد واحدهای با مجوز و بدون مجوز تولید پارافین جامد به یکباره افزایش یافت و بالطبع درخواست "اسلاک وکس" نیز افزایش شدید پیدا کرد و متعاقباً پالایشگاه‌ها اقدام به افزایش قیمت کردند تا جایی که امروز به دلیل غیر اقتصادی و غیر قابل رقابت بودن قیمت در بازارهای جهانی، سهم ایران از تجارت این کالا هر روز در حال کاهش است و در صورت ادامه این روند شاید بتوان گفت که عمر این صنعت به زودی به پایان خواهد رسید. برخی از مصادیق مشکلات این حوزه عبارت است از: عدم کنترل پالایشگاه‌ها بر کیفیت اسلاک وکس تولیدی، قدیمی بودن تجهیزات کارخانجات و عدم رغبت به نوسازی، کمبود کارگرانی که حاضر به کار در شرایط سخت تولید پارافین جامد باشند، وجود رانت در ارائه اسلاک وکس به واحدها، صادرات اسلاک وکس به کشورهای خریدار پارافین جامد از سوی پالایشگاه‌ها با قیمت کمتری از قیمت فروش در بازار داخل، قوانین مغایر سازمان‌ها و نهادهای مختلف در خصوص تولید این گونه فرآورده‌ها، عدم اطلاع کارشناسی وزارتخانه‌های مرتبط با تولید و صادرات پارافین جامد و محصول دوم این صنعت به نام RESIDUEWAX (یا همان

فوتس اویل)، عدم ثبات قوانین به خصوص در زمینه استاندارد، مالیات و امور گمرکی و مشکلات خارجی و تحریم‌های بین‌المللی که به دلیل وجود گوش‌های نامحرم از مطرح کردن آنها خودداری می‌کنم. بنابراین به طور کلی می‌توان مشکل تولید پارافین جامد را به سه بخش مهم تقسیم کرد: یک: مشکلات فنی و تامین خوراک؛ دو: مشکلات داخلی یا همان تحریم‌های داخلی؛ سه: مشکلات خارجی و تحریم‌های بین‌المللی.

انتظار از اتحادیه

به طور کلی تشکلهای می‌توانند در هنگام بروز مشکلات برای اعضا، به صورت انفرادی یا جمعی نقش موثر داشته باشند. اتحادیه صادر کنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی نیز در طول فعالیت یک دهه گذشته خود در مواقع حساس با درایت و مسئولیت‌پذیری نقش موثری در حل مشکلات اعضا داشته است. به طور مثال کمک به حل مشکل مالیات بر صادرات فرآورده‌ها را می‌توان به عنوان یکی از بارزترین این نقش‌آفرینی‌ها دانست اما با این وجود انتظار می‌رود این اتحادیه در زمینه نزدیک کردن منافع اعضا به یکدیگر، برقراری تعامل با سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها و پی‌گیری قوی تر مشکلات، بیش از پیش تلاش کند.

رفع تحریم‌ها سودی برای ما نداشت!

گاهی این سوال را از ما می‌پرسند که آیا رفع برخی تحریم‌ها در یک سال گذشته، تاثیری در بهبود صادرات فرآورده‌های نفتی داشته است یا نه؟ این سوال خیلی کلی است و اگر بخواهیم از جانب کمیسیونی که عضو آن هستیم اظهار نظر کنیم باید بگوییم متأسفانه به دلیل اینکه پارافین جامد جزو فرآورده‌های نفتی محسوب می‌شود و در توافق نامه ژنو فقط محصولات پتروشیمی از شمول تحریم‌ها خارج شده، بنابراین مشکل صادرات پارافین جامد کماکان وجود دارد و توافق نامه فوق نقشی در تسهیل صادرات این محصول نداشته است.

بخش خصوصی مظلوم است

بخش خصوصی انرژی در کشور ما قابلیت‌ها و ظرفیت‌های بسیاری دارد اما به اعتقاد شخصی اینجانب دولت در هیچ مقطع زمانی نتوانسته است به بخش خصوصی واقعی برای واگذاری مسئولیت‌هایش در حوزه انرژی اعتماد کند و بیشتر در گفته‌ها و یا در اعلام تصمیم‌ها که جنبه سیاسی و تبلیغاتی دارد، شاهد برخی موضع‌گیری‌های ظاهری بوده‌ایم. روشن شدن علت این بی‌مهری‌ها نیاز به تحلیل و بررسی عملکرد بخش خصوصی و دولت‌ها طی یک قرن گذشته دارد.

دنیا انرژی

خود مواجه هستیم که سعی می‌کنم مهمترین آنها را ذکر کنم. طولانی بودن پروسه صادرات محصولات فرآوری شده به کشورهای مقصد که در اثر ابطال مجوز خوشنامی این شرکت علی‌رغم نداشتن هر گونه محکومیت قضایی و تخلف گمرکی یکی از مشکلات پیش روی این شرکت است که این امر عملاً باعث تعطیلی کارخانه و بیکاری بیش از صد نفر نیروی کار متخصص به طور مستقیم و رکود کاری بیش از هزار نفر به طور غیر مستقیم شده است. ما در حال حاضر امیدواریم که با عنایات پروردگار متعال این مشکل در دوره دولت کریمه تدبیر و امید رفع شود.

از سوی دیگر شرکت آراز شیمی جلفا به رغم دارا بودن سهمیه نفت خام از امور بین الملل وزارت نفت به میزان روزانه ۲۰۰ تن، اما به دلیل بالا بودن قیمت نفت خام مجبور به واردات نفت خام از کشورهای روسیه و عراق به منظور پالایش و همگین گازوئیل نامرغوب عراقی برای رنگ بری و فرآوری مجدد (اصلاح) فلش پوینت و دانسیته) شده است. انتظاری که از اتحادیه صادر کنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی داریم این است که ترتیبی اتخاذ کنند تا ما بتوانیم با هماهنگی از طریق امور بین‌الملل وزارت نفت، نفت خام را به قیمت پایین‌تر از فوب خلیج فارس خریداری کنیم تا این شرکت و دیگر تولید کنندگان برای ادامه تولید متوسل به واردات از کشورهای دیگر نشوند.

درباره تاثیر رفع برخی تحریم‌ها در صادرات فرآورده‌های نفتی نیز باید گفت این موضوع تاثیر مثبت چندانی بر فعالیت ما نداشته اما اگر از نگاه بالاتر به موضوع نگاه کنیم و از خودمان بگذریم، قطعاً برای بسیاری از حوزه ها و بخش‌های کشور تاثیرات مثبتی داشته است. با این حال، رفع مشکلات اصلی ما بیش از آنکه در گرو رفع تحریم باشد، مستلزم توجه و عنایت مدیران و مسئولان محترم و دلسوز دولت است.

نفت خام را از خارج می‌خریم!

محمد صبر علیلو

مدیر عامل مجتمع پالایشگاهی آراز شیمی جلفا

آلات آغاز شد. در پایان سال ۱۳۸۵ حدود ۹۰ درصد از عملیات اجرایی این طرح انجام و در اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ با تکمیل سیستم کنترل مرکزی و انتقال انرژی و انجام تست استاتیک، واحد آماده بهره‌برداری شد.

این واحد در زمینی به وسعت سه هکتار و زیر بنای بیش از ۳۰۰۰ متر مربع احداث شده است. موقعیت این مجتمع به دلیل قرار داشتن در منطقه آزاد ارس و همجواری با جمهوری نخجوان و کشورهای ارمنستان و ترکیه و اتصال آن به خط آهن آسیای میانه و اروپا از موقعیت و اهمیت بسزایی در صادرات فرآورده های نفتی برخوردار است.

لازم به ذکر است ۴۹ درصد از سهام این شرکت در سال ۸۷ به شرکت نفت جی (سرمایه گذاری صندوق‌های بازنشستگی، پس انداز و رفاه صنعت نفت) واگذار شده است. محصولات تولیدی این شرکت عبارتند از هیدرو کربورهای حلقوی و غیر حلقوی مانند بنزین، نفت سفید، گازوئیل ۶۲ L، ۴۰ L و نفت کوره.

با گذشت چندین سال از فعالیت این واحد، همچنان با مشکلات متعددی در حوزه کاری

موضوع طرح احداث پالایشگاهی «آراز شیمی جلفا» در تاریخ دوم بهمن ماه سال ۱۳۸۲ و با انگیزه پالایش و صدور سالانه بیش از ۷۳ هزار تن انواع فرآورده نفتی به بازارهای مصرف کشورهای منطقه به تصویب هیئت مدیره شرکت رسید و بررسی فاز مطالعاتی طرح از همان تاریخ آغاز شد. در سال ۱۳۸۴ با توجه به سیاست‌های دولت در حمایت از واحدهای تولیدی بخش خصوصی و با توجه به ماده ۲۵ قانون برنامه چهارم توسعه، مطالعات طرح تکمیل شد. در همین مرحله با کسب مجوز شماره ۸۴۵/۲۲۰/۱۱۰ منطقه آزاد تجاری صنعتی ارس و جواز تاسیس به شماره ۱۰۵/۱۱۲۹۰ صنایع و معادن استان آذربایجان شرقی نسبت به خرید دانش فنی، طراحی مهندسی و نظارت بر نصب و راه اندازی با همکاری مهندسين روسیه، آذربایجان و متخصصین ایرانی اقدام کردیم و عملیات اجرا و ساخت و ساز ماشین

”

در پایان سال ۱۳۸۵ حدود ۹۰ درصد از عملیات اجرایی این طرح انجام و در اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ با تکمیل سیستم کنترل مرکزی و انتقال انرژی و انجام تست استاتیک، واحد آماده بهره‌برداری شد

”

طرح فراگیر پالایشگاه سیراف در پارس جنوبی اجرایی شود

دعوت رسمی وزارت نفت از سرمایه گذاران بخش خصوصی

پشتیبان و واحدهای فرآیندی مشترک نیز هست؛ از این رو یک شرکت بمنظور ساخت تأسیسات جانبی (یوتیلیتی) و پشتیبانی بصورت کاملاً جداگانه مسئول ایجاد زیرساخت های لازم این مجموعه از جمله تأسیسات آب، برق، بخار، تأمین گاز، ارسال خوراک، خطوط لوله، تأسیسات اسکله و ... خواهد بود. گفتنی است ۲۰ درصد از سهام ممتاز شرکت زیرساخت به شرکت ملی پالایش و پخش تعلق دارد و مابقی آن نیز بین ۸ شرکت منتخب (هر شرکت ۱۰ درصد) تقسیم خواهد شد. سرمایه گذاران می توانند با اطمینان از تأمین خوراک، آب، برق و سایر امکانات در این پروژه سرمایه گذاری کنند و در صورتی که نخواهند از مدل پیشنهادی وزارت نفت تبعیت کنند می توانند از یک الگوی ساخت دیگر به شرط رعایت استانداردهای یورو ۴ و ۵ در تولید محصولات، استفاده کنند.

ساخت پالایشگاه های میعانات گازی سیراف در آبان امسال

ساخت این مجموعه در آبان امسال آغاز و با تخمین مدت زمان ۳ سال برای ساخت، در سال ۱۳۹۶ شاهد راه اندازی طرح فراگیر پالایشی سیراف خواهیم بود. معاون برنامه ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت نیز پیشتر در این گفته بود: میانگین سرمایه گذاری در این ۸ پالایشگاه، ۳ میلیارد دلار است. لازم به ذکر است زمین محل احداث این طرح به مساحت حدود ۲۵۰ هکتار (حدوداً ۳۰ هکتار برای هر پالایشگاه میعانات گازی) از طرف سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در سایت ۲ عسلویه به صورت اجاره ۲۰ ساله به متقاضیان بخش خصوصی واگذار شده و پس از انقضای زمان اجاره، با موافقت سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس قرارداد اجاره زمین قابل تمدید خواهد بود. محصولات این پالایشگاه ها که شامل، نفت کوره، نفت سفید، نفتا و ال. پی. جی است پس از رسیدن به تولید جهانی طبق قمیت های روز در

طرح احداث فراگیر پالایشی سیراف در قالب هشت پالایشگاه میعانات گازی مستقل هر یک به ظرفیت ۶۰ هزار بشکه در روز، با مشارکت بخش خصوصی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی به اجرا در می آید. وزارت نفت در این زمینه اعلامیه ای صادر کرد که در بخشی از آن آمده است: در سال "اقتصاد و فرهنگ با مدیریت جهادی و عزم ملی" با هدف اجرایی نمودن منویات مقام معظم رهبری در خصوص سیاستهای اقتصاد مقاومتی و اصل ۴۴ قانون اساسی، همچنین جلوگیری از خام فروشی و ایجاد ارزش افزوده، طرح احداث "فراگیر پالایشی سیراف" از سوی وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران و با مشارکت بخش خصوصی به اجرا در می آید.

”

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران با هدف تسریع و تسهیل انجام وظایف و مسئولیتهای سرمایه گذاران منتخب در اجرای این طرح، هم اکنون یک واحد پالایشی بر مبنای الگوی فرآیندی پیشنهادی رادر قالب طراحی پایه ارائه کرده است

”

پالایشگاه میعانات گازی سیراف در اختیار ایشان گذاشته خواهد شد. وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران پس از ارزیابی نهایی تقاضاهای سرمایه گذاران، نتایج را در تاریخ ۳۱ شهریور امسال اعلام خواهد کرد. متقاضیان سرمایه گذاری در طرح احداث فراگیر پالایشی سیراف برای اطلاعات بیشتر می توانند به سایتهای www.shana.ir و www.mop.ir مراجعه کرده یا با ایمیل Siraf@mop.ir تماس بگیرند

پیشنهاد وزارت نفت برای بکارگیری الگوی یکسان در پروژه سیراف

وزارت نفت بمنظور کاهش هزینه ها و تشویق بخش خصوصی به ساخت پالایشگاه های میعانات گازی در فراگیر (مجمع) پالایشی سیراف، الگوی ساخت یکسان پیشنهاد می کند. وزارت نفت مطالعات اولیه و مفهومی ساخت فراگیر پالایشی سیراف را با همکاری یک مشاور توانمند انجام داده که بعد از اتمام، نتیجه آن بصورت رایگان در اختیار سرمایه گذاران منتخب قرار می گیرد. استفاده از این الگو کاملاً اختیاری است و در صورت عدم موافقت هر یک از شرکتهای منتخب با این الگو، آن شرکت می تواند با رعایت استانداردهای مورد تأیید وزارت نفت، برنامه اجرایی خود را پیشنهاد دهد. بر اساس این گزارش این مجموعه علاوه بر ۸ پالایشگاه میعانات گازی هر یک به ظرفیت ۶۰ هزار بشکه در روز، شامل تأسیسات یوتیلیتی،

"طرح فراگیر پالایشی سیراف" در قالب هشت پالایشگاه میعانات گازی مستقل هر یک به ظرفیت ۶۰ هزار بشکه در روز به همراه تأسیسات یوتیلیتی، پشتیبان و واحدهای فرآیندی مشترک در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی (سایت پارس ۲) راه اندازی خواهد شد. بر اساس این گزارش، وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران از کلیه سرمایه گذاران بخش خصوصی که دارای توانایی فنی و مالی لازم هستند، طی فراخوانی که از تاریخ دوم تیرماه امسال در رسانه ها انتشار یافته، برای مشارکت در این طرح دعوت به عمل آورده است. لازم به ذکر است زمین محل احداث این طرح به مساحت حدود ۲۵۰ هکتار (حدوداً ۳۰ هکتار برای هر پالایشگاه میعانات گازی) از طرف سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در سایت ۲ عسلویه به صورت اجاره ۲۰ ساله به متقاضیان بخش خصوصی واگذار شده و پس از انقضای زمان اجاره، با موافقت سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس قرارداد اجاره زمین قابل تمدید خواهد بود. همچنین شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران با هدف تسریع و تسهیل انجام وظایف و مسئولیتهای سرمایه گذاران منتخب در اجرای این طرح، هم اکنون یک واحد پالایشی بر مبنای الگوی فرآیندی پیشنهادی را در قالب طراحی پایه ارائه کرده است که در صورت درخواست هر یک از سرمایه گذاران منتخب، جهت بهره برداری در امر احداث

گفت‌وگو با رئیس فراکسیون سرمایه‌گذاری مجلس

برای توسعه نفتی به بخش خصوصی نیاز است

■ بلدایزدان فرحی

بخش خصوصی نفت در توسعه نفتی کشور سهم ناچیزی دارد و دلیل آن عدم باور به این بخش است. جلیل جعفری، دبیر کمیته هسته‌ای و انرژی‌های نو کمیسیون انرژی مجلس و رئیس فراکسیون سرمایه‌گذاری نیز معتقد است به بخش خصوصی واقعی در صنعت نفت و گاز میدان داده نشده است و در این بخش حقوق واقعی ملت دیده و تامین نشده است. گفتگوی "دنیای انرژی" با وی در مورد نقش بخش خصوصی در توسعه نفتی را می‌خوانید:

”

نفت و گاز در اقتصاد کشور نقش اساسی را دارد، بیش از ۷۰ درصد درآمد کشور وابسته به نفت و گاز است درآمد چه جاری کشور و چه در بحث عمرانی و چه سایر پروژه‌ها از نفت و گاز تامین می‌شود

”

دخالت نکند و از آن طرف نیز بخش خصوصی به دلیل سرمایه‌گذاری سنگینی که باید در این حوزه شود ورود پیدا نکرد و دولت هم نتوانست موثر حمایت کند و امروز باید خیل سطح توان و ظرفیت تولید صنعت پتروشیمی ما باید بیشتر از آن چیزی که اکنون است می‌شد. اگر می‌خواهیم بخش خصوصی را به صورت کامل ر صنعت نفت و گاز وارد کنیم بایستی حمایت تام و تمام از بخش خصوصی داشته باشیم که متأسفانه این را نداریم و باید تسهیلات به موقع داده می‌شد و حمایت‌های ضمانتی به موقع انجام می‌شد که متأسفانه اینها به موقع انجام نشد و صنعت پتروشیمی رشد و توسعه خوبی پیدا نکرد. در حال حاضر که مطابق سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مجبوریم صنعت پتروشیمی مان را بخش خصوصی اداره کند حتماً بایستی در بحث تسهیلات و استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و کمک دولت برای تضمین برخی تسهیلات راهکارهای را برای صنعت پتروشیمی ببندیم. در صنعت پالایش و پخش و در صنعت گاز ما نمی‌توانیم خصوصی سازی را به آن معنا داشته باشیم، پالایشگاهها بسیار هزینه سنگینی دارند و اگر می‌خواهیم پالایشگاهها را نیز به بخش خصوصی واگذار

همین اساس نیز نفت و گاز در مدیریت کلان اقتصادی کشور دارای یک جایگاه ویژه‌ای است و به همین دلیل حفظ وضع موجود و توسعه صنعت نفت و گاز یکی از اولویتهای ماست و به همین دلیل نیز وزارت نفت و مجموعه صنعت نفت دارای جایگاه ویژه‌ای هستند. ما باید در صنعت نفت و گاز نقش حاکمیتی مان را حفظ کنیم ولی بایستی از بخش خصوصی برای توسعه این صنعت استفاده کنیم نه اینکه بیایم خصوصی سازی کنیم. در گذشته خصوصی سازی در بخش پتروشیمی واقعا به این صنعت ضربه زد و اگر ما صنعت پتروشیمی را در اختیار دولت و وزارت نفت نگه می‌داشتیم و آنرا توسعه می‌دادیم و امروز پتروشیمی‌های بزرگی را در کشور می‌ساختیم، شاید تحریم‌ها مانگونه که امروز بر مائاثیر گذاشت تاثیر نمی‌گذاشت. ما گفتیم در بحث پتروشیمی‌ها دولت

تحریم‌های همه‌جانبه علیه صنایع نفت و گاز ایران و نیز بدهی‌های گسترده مثل بدهی ده هزار میلیارد تومانی شرکت ملی گاز وضعیت این صنایع ملی را دچار معضلات اساسی کرده است، با توجه به وضعیت کنونی صنایع نفت و گاز و نقش آن در مدیریت کشور و بویژه در تامین هزینه‌های جاری و بارانه‌ها، راهکارهای خروج از این وضع را می‌بینید آیا خصوصی سازی تنها راهکار گذار از وضع موجود است؟

نفت و گاز در اقتصاد کشور نقش اساسی را دارد، بیش از ۷۰ درصد درآمد کشور وابسته به نفت و گاز است البته بحث کشاورزی و سایر درآمدهای کشور نیز هست ولی درآمد چه جاری کشور و چه در بحث عمرانی و چه سایر پروژه‌ها از نفت و گاز تامین می‌شود و بر

نظارتی است که باید این واگذاری ها به نحو مطلوب انجام شود.

در برنامه های چهارم و پنجم علی رغم صدور مجوز به سرمایه گذاران بخش خصوصی در صنایع پایین دستی آمار و اخبار حاکی از عدم استقبال این بخش در صنایع پایین دستی است، به نظری رسد برای تقویت مدیریت یکپارچه در مدیریت این صنایع لزوم تقویت و تشویق بخش خصوصی در صنایع بالادستی نیز امری ضروری است، رویکردها و برنامه های وزارت نفت برای این امر چیست؟

صنایع بالادستی، بحث اکتشاف و استخراج نفت است مثل دکل های حفاری مجموعه ای که بتواند اکتشاف کند و نفت را از درون چاه بیرون بیاورد. با توجه به اینکه توان دولت برای

کنیم که در بورس و به صورت واقعی به مردم و به بخش خصوصی واقعی واگذاری هایمان را انجام دهیم و آنها این سهام را بخرند و از منابع حاصل پالایشگاهها توسعه یابند. بایستی دولت مجموعه دولت وزیر نفت آن تعهد واقعی به مردم را انجام دهند و درواگذاری ها به گونه ای عمل کنند که به بخش خصوصی واقعی پرداخته شود و این تعهد ذاتی وزارت نفت و دولت است که منافع مردم را به بخش خصوصی بفروشند و از واگذاری ها به صورت رانتی به مجموعه ها خودداری کنند. طبیعتا مجلس و قوای نظارتی و بازرسی کل کشور و مجموعه نظارتی کشور باید مراقب باشند که واگذاری ها به بخش خصوصی به درستی انجام شود یعنی یک تعهد واقعی دولت را داریم که بایستی انجام دهند و دیگر بحث سیستم های

۹۹

هنوز به بخش خصوصی واقعی میدان داده نشده است و عمدتا برخی از نهادها و موسسات توانسته اند به صورت خصولتی این واگذاری ها را در اختیار داشته باشند و در اینچنین حقوق واقعی ملت دیده و تامین نشده است

۹۹

کنیم بایستی در موضوع را بررسی کنیم، نخست اهلیت است یعنی به افراد و بخش های واگذار کنیم که توان بهره مندی از این پالایشگاهها را داشته باشند و توان توسعه ای پالایشگاهها را داشته باشیم. ما الان در کشور نمی توانیم بخش های را پیدا کنیم که پالایشگاههای دولتی را بتوانند در اختیار بگیرند و این پالایشگاهها را توسعه دهند البته واگذاری سهام اینها به صورت واقعی به مردم و به اشخاص حقیقی کار خوبی است یعنی سهام را واگذار کنیم ولی مدیریت و حاکمیت را همچنان به دست متخصصین در دولت باقی بگذاریم.

با توجه به درآمد ارزی بی سابقه نفت و گاز در سال های اخیر یکی از امیدواری ها استفاده از این منابع در راستای خصوصی سازی برای حفظ پویایی این صنعت بوده است، خصوصی سازی های صورت پذیرفته تا چه میزان مطابق با اهداف مشارکت واقعی بخش خصوصی بوده است؟ چگونه می توان با تصمیمات واقعی متاثر از رویکردهای سیاسی در بخش مدیریت نفت و گاز به مشارکت واقعی بخش خصوصی امیدوار بود؟

هنوز به بخش خصوصی واقعی میدان داده نشده است و عمدتا برخی از نهادها و موسسات توانسته اند به صورت خصولتی این واگذاری ها را در اختیار داشته باشند و در اینجا نیز آن حقوق واقعی ملت دیده نشده است و تامین نیز نشده است. ما باید از این به بعد تلاش

اکتشاف و استخراج کافی نیست حتما باید از بخش خصوصی استفاده شود که مهمترین آن ساخت دکل های نفتی در داخل کشور است و یالینکه اگر توان ساخت داخل وجود ندارد یالینکه تعداد آن محدود است یا اینکه در ظرف زمانی مشخص نمیتوانند این صنعت بالادستی و بویژه دکل های حفاری را انجام دهند. وارد کردن دکل های حفاری از کشورهای که تکنولوژی خوب و قابل اطمینان در این زمینه دارند کار دولت است. ارائه تسهیلات و کمک فنی، حمایت های است که باید در این بخش از بخش خصوصی انجام شود منتها مشروط بر اینکه بخش خصوصی نیز در ظرف زمانی مشخص تعهداتش را انجام دهد زیرا زمان برای ما در صنعت نفت مهم است. یعنی اینکه در ظرف زمانی مشخص نیازهای صنعت نفت را در بخش بالادستی تامین کنند و اگر هم در این زمینه کمبودی باشد با واردات قابل حل است. وزارت نفت هم بحث توانمندسازی داخلی را انجام می دهد و هم بحث واردات کالاهای مورد نیاز را که در میادین مشترک مورد نیاز است.

با توجه به اینکه خصوصی سازی نمی تواند امری صرفا محلی باشد به خصوص در صنایعی که نیاز به سرمایه گذاری هنگفت دارند، چه سیاست های برای مشارکت شرکت های بینالمللی به عنوان سرمایه گذار بخش خصوصی با حفظ منافع ملی از سوی وزارت نفت تدوین شده است؟

شرکت های خارجی در گذشته به دلیل وجود تحریم ها عملا در صنعت نفت ما حضور نداشته اند، شرکت های معتبری همانند توتال و شل و یک شرکت ایتالیایی قبل از تحریم ها حضور داشتند و چندفاز ما را این شرکت ها انجام دادند ولی بعد از تحریم ها این شرکت ها به تدریج رفتند و به جای آنها شرکت های چین و روسیه حضور پیدا کردند که اینها نیز موفق نبودند و الان شرایط فراهم می شود که به تدریج شرکتهای بزرگ نفتی مثل بریتیش پترولیوم و شل و توتال و یا حتی شرکت های آمریکایی در صنعت نفت و گاز حضور پیدا کنند. قطعاً وزارت نفت از هرگونه سرمایه گذاری خارجی چه به صورت سرمایه گذاری مستقیم و پولی و چه از طریق شرکت ها حمایت و استقبال می کند زیرا ما نیاز داریم. در واقع هم دولت از این سرمایه گذاری ها استقبال م یکنند و هم مجلس پشتیبانی می کند و اگر هم در این زمینه ضعف قانونی باشد مادر فراکسیون سرمایه گذاری آمادگی بررسی این قوانین را داریم و اگر ایراداتی باشد با اصلاح قانون این نقص ها و ضعف ها را رفع کنیم. مجموعه دولت بویژه وزارت نفت تمایل بسیار زیادی برای تشویق و جذب سرمایه گذاری خارجی به صورت شرکتی یا شخصی و حقیقی دارند.

”

مجموعه دولت
بویژه وزارت نفت
تمایل بسیار
زیادی برای
تشویق و جذب
سرمایه گذاری
خارجی به صورت
شرکتی یا شخصی
و حقیقی دارند

”

تحریم و بخش خصوصی نفت

رها حبیبی

مسعود میر کاظمی، رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی و وزیر نفت در دولت نهم معتقد است در زمینه بومی سازی صنایع نفت و گاز کارهای خوبی در کشور انجام شده است اما نباید به این فعالیت ها اکتفا کنیم و هنوز جای کار بسیار در این زمینه داریم.

ورود سرمایه های خارجی در ایران همواره با تردید های روبه رو بوده است و در حال حاضر علت این عدم استقبال را چه می دانید؟

شرکت های بزرگ نفتی بویژه شرکت های معتبر جهانی بسیار علاقمند هستند که با ایران در ارتباط باشند ولی متاسفانه مدیران این شرکت ها در نشست با مسئولان نفت کشور همواره نگرانی شان را از فشار های آمریکا اعلام کرده اند، یعنی صریحا اعلام کرده اند که ما بسیار علاقمند هستیم که با ایران کار کنیم ولی آمریکا مرتب ما را تحت فشار قرار می دهد حتی ما را مورد تهدید قرار می دهد و حتی بعضی از مدیران شرکت های نفتی اروپا را به دلیل رابطه با ایران بازداشت کرده است. در واقع همه آنها و هم شرکت های ایرانی علاقمند به توسعه روابط برای سرمایه گذاری هستند ولی متاسفانه فشار تحریمی و فشار بی منطق اروپاییان و آمریکاییان باعث شده است که اینها فاصله بگیرند.

فروش نفت و فرآورده های پایین دستی آن در سطح کلان در انحصار دولت قرار دارد آیا این مسئله با خصوصی سازی در تضاد نیست؟

طبق قانون صنایع بالادستی نفت را نمی توانیم به بخش خصوصی واگذار کنیم ولی صنایع پایین دستی را می توانیم واگذار کنیم، مثلا پتروشیمی ها، پالایشگاهها و حتی پالایشگاههای گازی می توانند در بخش خصوصی سرمایه گذاری کنند ولی میدان نفتی را طبق قانون چون انفال است نمی توانند واگذار کنند و قانون نیز چنین اجازه ای به ما نمی دهد. در حال حاضر در بحث پالایشگاهها نیز چون پالایشگاهها واگذار شده است بخش خصوصی می تواند سرمایه گذاری کند. بعضی از قراردادهای نفت لانگترم است یعنی بین دولت ها و دولت ایران و شرکت های بزرگ و کشورهای هدف بسته شده است که آنها فروششان را انجام می دهند و ما نمی توانیم به بخش خصوصی هم در این زمینه خرید داشته باشیم، ولی در شرایط تحریم چون این شرکتها را رصد می کنند و حتی کشتی های

آنها را تحریم می کنند و در حال حاضر امکان اینکه حضور پیدا کنند خیلی ضعیف است و در این زمینه نیز مانعی وجود ندارد ولی به دلیل شرایط تحریم چنین امکانی در حال حاضر برای این شرکتها وجود ندارد. طبق آخرین گزارشی که ما از وزارت نفت در زمان آقای قاسمی، وزیر دولت دهم داشتیم مطلع شدیم که این شرکت ها درخواست تخفیف های زیادی شدند که این موضوع فروش های لانگترم یا بلندمدت شرکت نفت را دچار مشکل می کرد. مثلا اگر با شرکت های بزرگ کشورهای چون چین، هند و کره جنوبی قرارداد داشته باشند و قیمت مشخص باشد و بعد به شرکت های داخلی تخفیف ۱۵ درصدی داده شود قطعاً این موضوع مورد اعتراض آن کشورها قرار می گیرد. یکی از این شرکت های بخش های خصوصی درخواست تخفیف کرده بود و بلافاصله یکی از شرکت های خارجی که قرارداد لانگترم داشت نیز درخواست تخفیف کرده بود و به نظر ما نباید قیمت مان را دچار مشکل کنیم که برخی از مشتریان که سالهای سال با ایران کار میکنند و قیمت فوب خلیج فارس پرداخت می کنند دچار مشکل شوند.

”

بعضی از قرار دادهای نفت لانگترم است یعنی بین دولت ها و دولت ایران و شرکت های بزرگ و کشورهای هدف بسته شده است که آنها فروششان را انجام می دهند و مانعی ندارد که بخش خصوصی هم در این زمینه خرید داشته باشند.

”

فناوری های روز در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ارزش قابل توجهی برخوردار هستند تا چه اندازه بومی صنایع و فن آوری های متصل به این فرآورده های در کشور بومی شده است و چه موانع قانونی از سوی مجلس شناسایی و برای رفع آن اقدام شده است.

کار خوب شده است و باز هم جای کار است و نباید به همین کارهای که شده است اکتفا کنیم زیرا هنوز جای کار داریم. قبل از انقلاب تمام مستشاران آمریکایی و اروپایی صنعت نفت ما را اداره می کردند این در حالی است که ما بعد از انقلاب یک مستشار خارجی در ایران نمی بینیم و این نشان می دهد به توان علمی و توان جوانان ایران این کارها انجام می شود، ولی در زمینه ساخت تجهیزات ما باید کار زیاد انجام دهیم یعنی به نقطه ای برسایم که کیفیت بالاتر از سطح اروپا را بتوانند به دست بیاورند و علاوه بر اینکه منابع و نیازهای خودمان را تامین می کنند بتوانند صادر کننده باشند و بتوانیم در این زمینه به خوداتکایی خوبی برسایم.

ورود بخش خصوصی به صنایع بزرگ برای سرمایه گذاری های کلان است آیا برای ورود به سرمایه های کلان سرمایه گذاری های لازم وجود دارد؟

به نظر ما وجود دارد و تا حدودی نیز باید بانک ها در این زمینه همکاری کنند و به قانون پایبند باشند.

نقش بخش خصوصی در توسعه نفتی کشور

اقتصاد مقاومتی در نفت چگونه شکل می گیرد؟

■ امیر حسین کاوه*

مطالعات انجام شده در شرکت ملی نفت حاکی از آن است که در صورت افزایش پنج درصدی ضریب بازیافت مخازن ۱۰۰ میلیارد دلار به ارزش ذخایر نفت کشور افزوده خواهد شد. گفتمان انقلاب اسلامی وقتی قرار باشد علاوه بر حفظ خود، رشد و تعالی ملی و فرامنطقه‌ای نیز داشته باشد مکلف به نوآوری و فرهنگ سازی و نظریه پردازی در عرصه‌های جدید اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در برابر مشکلات پیش رو خواهد بود.

یکی از مفاهیم اقتصادی که تاکنون در عرصه نظر و عمل مشابه و مابازا نداشته «اقتصاد مقاومتی» است که چند سالی است یکی از دغدغه مقام معظم رهبری بعنوان راهکار برون رفت از وضعیت نابسامان فعلی می باشد، ایشان با تأکید بر تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای به دنبال تبدیل آن به موضوعی فراگیر و رایج با عزم ملی برای پیاده سازی آن می باشند. یکی از دلایل اتخاذ این استراتژی آن است که چنین دشمنی‌ها و تحریم‌های همه جانبه بانکی و تجاری و مبادلاتی و اقتصادی-سیاسی علیه هیچ کشوری تا به این حد وسیع و طولانی، منطقه‌ای و بین‌المللی سابقه نداشته است و علیرغم فعالیت‌های صادقانه دستگاه دیپلماسی کشور همچنان این دشمنی‌ها ادامه دارد به همین جهت ایران اسلامی جهت رشد و بهبود شاخص‌ها راهی جز تکیه بر توان خود ندارد. به هر حال به نظر می‌رسد با اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی باید کاری کرد که هم روند کلان رو به رشد اقتصادی در کشور به مسیر خود ادامه دهد و هم آسیب‌پذیری اقتصادی کشور بر اثر دشمنی‌های خارجی و مشکلات داخلی کاهش پیدا کند.

از دیدگاه‌های مقام معظم رهبری که مبتکر این ایده مهم می‌باشند، اقتصاد مقاومتی یعنی آن «اقتصادی که به یک ملت امکان می‌دهد که حتی در شرایط فشار هم رشد و شکوفایی خودشان را داشته باشند»

از طرف دیگر به عنایت رسیدن این مهم در اقتصاد و فرهنگ جز با عزم ملی همه هموطنان ایران اسلامی و مدیریت جهادی تک تک مسؤولین و مدیران عملیاتی، میانی و عالی میسر نخواهد شد.

حال اگر بخواهیم از صدها اجزا مهم اقتصاد

ملی یکی از اجزای آن یعنی صنعت نفت را باز خوانی کنیم خواهیم دید که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی توجه ویژه‌ای به این صنعت مهم شده و چندین سیاست کلی اشاره مستقیم به این موضوع دارد از جمله مهمترین آنها مقابله با ضربه پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز است.

از جمله سیاست‌های کلی مرتبط با صنعت نفت «افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در میادین مشترک» است.

شایان ذکر است افزایش ذخایر نفتی کشور با انجام مطالعات مخزنی به اثبات رسیده است. برای مثال طبق آمار منتشره در حال حاضر حجم ذخایر نفت خام و هیدرو کربن‌های مایع ایران بیش از ۷۰۰ میلیارد بشکه برآورد می‌شود که از این میزان تنها حدود ۱۵۵ میلیارد بشکه نفت قابل برداشت است، لذا باید اجرای پروژه‌های اکتشاف و توسعه میادین نفت و گاز در حوزه خلیج فارس و خزر و مطالعات جدید برای ذخایر کشف نشده متعدد نفت خام و گاز طبیعی در کلیه مناطق کشور و بازیافت مخازن اقدام

فوری انجام پذیرد و به پروژه‌های در دست اقدام نیز نقدبینگی مورد نیاز به صورت منظم تر و تدوین شده تزریق شود.

همچنین مطالعات انجام شده در شرکت ملی نفت حاکی از آن است که در صورت افزایش پنج درصدی ضریب بازیافت مخازن ۱۰۰ میلیارد دلار به ارزش ذخایر نفت کشور افزوده خواهد شد.

وزیر نفت معتقد است تا سال ۱۳۹۶ می‌توانیم ظرفیت تولید نفت خام و میعانات گازی را به ۵.۷ میلیون بشکه در روز (۴.۷ میلیون بشکه نفت خام و یک میلیون میعانات) افزایش دهیم و ظرفیت تولید گاز را نیز به یک هزار میلیون متر مکعب در روز برسانیم. وی امیدوار است از ۴.۷ میلیون بشکه نفت خام هدف گذاری شده در سال ۱۳۹۶، ۷۰۰ هزار بشکه در روز از میدان‌های غرب کارون (آزادگان شمالی، آزادگان جنوبی، یسارآوران و یاران) استحصال شود.

یکی دیگر از سیاست‌های کلی مورد نظر در اقتصاد مقاومتی «افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع» است.

افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت نیز از دیگر سیاست‌هایی است که وزارت نفت جهت رسیدن به اقتصاد مقاومتی متولی انجام آن خواهد بود.

براساس سیاست‌های ابلاغی، دولت مکلف است با همکاری دیگر قوا برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگی سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، با تهیه قوانین و مقررات و تدوین نقشه راه اقداماتی فوری کرده و با شناسایی و بکارگیری همه ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی دسترسی به توان دفاع و حتی پیش‌گیری از بحران‌های طراحی شده را پیدا کرده و علاوه بر رصد برنامه‌های تحریم از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی با استفاده از ظرفیت‌های موجود تولید داخل و رونق کارخانجات و صنایع داخلی اقدام کنند.

*کارشناس مسائل نفت و انرژی

”

با اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی باید کاری کرد که هم روند کلان رو به رشد اقتصادی در کشور به مسیر خود ادامه دهد و هم آسیب‌پذیری اقتصادی کشور بر اثر دشمنی‌های خارجی و مشکلات داخلی کاهش پیدا کند

”

بخش خصوصی‌های جهان از کدام الگو پیروی می‌کنند؟

اتاق بازرگانی در کشورهای دیگر

■ ساغر قاسمی

در برخی از کشورها بسیاری از وظایف اصناف از قبیل نظارت بر واحدهای صنعتی را پس از انحلال، دولت ها یا اتاق های بازرگانی و صنایع انجام می دهند. دفتر مطالعات اقتصادی این مرکز اعلام کرد: چگونگی ساماندهی اقتصاد و تنظیم روابط، کمک به بهبود حلقه های زنجیره فرآیند توسعه اقتصادی جهت گسترش مبادلات تجاری و گسترش بازارهای هدف صادراتی، چگونگی کمک و مساعدت دولت و اتاق های بازرگانی در راستای افزایش توان رقابتی تولیدکنندگان، صادرکنندگان و فعالان اقتصادی، تلاش در جهت رفع نقاط ضعف فضای کسب و کار، حد بهینه دخالت دولت در مدیریت اتاق های بازرگانی و نحوه تامین مالی اتاق های بازرگانی از مواردی اند که توجه به آنها می تواند منجر به دستیابی به الگویی کارآمد و پویا شود.

”

از نظر کارایی نیز اصناف دارای آثار منفی در کیفیت، مهارت و خلاقیت بودند و به دلیل ایجاد نوعی انحصار، سبب بالانگاز داشتند قیمت کالاها را مورد نظر صنایع و همچنین ایجاد رانت و در نتیجه زیان رفاهی می شدند

“

بازرگانی به خصوص اتاق های کانتیننتال شباهت های بسیاری به اتاق اصناف ایران دارد. در برخی از کشورها مانند آلمان و فرانسه حتی برای گرفتن پروانه کسب ابتدا باید در این اتاق ها ثبت نام کرد. اتاق های بازرگانی، صنایع و معادن، انواع و ویژگی های مختلفی دارند که در آنها را در طیفی از یک شکل کاملاً دولتی تا کاملاً خصوصی قرار می دهند. در مدل های دولتی اتاق ها به عنوان یک سازمان دولتی یا تحت قوانین ملی محسوب می شوند، اما در مدل های خصوصی تر، اختیار عمل بیشتری دارند و مستقل از دولت ها عمل می کنند. در مقابل، اتاق های از نوع دولتی با منابع مالی بیشتر و مطمئن تری روبه رو شده اند که اتاق های خصوصی از این منابع کمتر بهره برده اند. اتاق های بازرگانی و صنایع به ترتیب از دولت به خصوصی این گونه تقسیم بندی می شود: مدل عمومی، مدل کانتیننتال، مدل آسیایی، مدل اوراسیایی و مدل انگلوساکسون، نظام صنعتی کشور، مطابق قانون نظام صنعتی در چهار حوزه: ارائه پروانه کسب، آموزش، قیمتگذاری، نظارت و رسیدگی به شکایات صنعتی مطابق قانون، وظایفی را بر عهده دارد، گاهی وظایفی دیگر از جمله جمع آوری مالیات در قبال دریافت کارمزد نیز بر عهده نظام صنعتی است، این اختیارات وسیع (که نظام صنعتی را به رکن حوزه توزیع و سازماندهی بازار تبدیل کرده) ممکن است در صورت نبود نظارت کافی و قوانین کارآمد سبب بروز فسادهای گسترده در جامعه شود و فضای کسب و کار را با مشکلاتی روبه رو سازد. این امر با بررسی تاریخچه نظام های صنعتی در کشورهای دیگر هم تأیید می شود، قدرت در دست اصناف گاه سبب بروز شورش های اجتماعی، تغییر حکومت ها، ایجاد نظام طبقاتی، بالانگاز داشتن قیمت کالاها و در نتیجه نارضایتی مردم می شد. البته در صورت هم راستایی، اصناف به کمک حکومت ها می آمدند. همین امر نیز سبب بروز مخالفت های گسترده با نظام های صنعتی از سوی برخی حکومت ها و مردم و در نتیجه تضعیف اصناف در کشورهای دیگر می شد. هم اکنون در بسیاری از کشورها دولت یا نهادهایی مانند اتاق های بازرگانی و صنایع و معادن وظیفه نظارت بر واحدهای صنعتی را بر عهده دارند.

در این گزارش پس از ارائه بحثی در خصوص تاریخچه و نقش اصناف در سایر کشورها به مقایسه الگوهای اتاق های بازرگانی و اصناف در قالب پنج مدل: عمومی، انگلوساکسون، کانتیننتال، آسیایی و اوراسیایی پرداخته شده است. بررسی ها نشان می دهند در برخی از کشورها بسیاری از وظایف اصناف از قبیل نظارت بر واحدهای صنعتی را پس از انحلال آنها دولت ها یا اتاق های بازرگانی و صنایع انجام می دهند. از میان مدل های اشاره شده مدل کانتیننتال شباهت بسیاری به اتاق اصناف ایران دارد. همچنین در میان اتاق های بازرگانی طیف گسترده ای قرار دارد که از شکل کاملاً دولتی تا کاملاً خصوصی را در بر می گیرد که هر چه دولتی تر باشد از اختیار عمل و منابع مالی بیشتری در مقابل اتاق های بازرگانی خصوصی برخوردارند. این اتاق ها به ترتیب از دولتی به خصوصی بدین گونه قرار می گیرند: مدل عمومی، کانتیننتال، آسیایی، اوراسیایی و مدل انگلوساکسون که در انتهای گزارش به طور مختصر به مزایا، معایب و ویژگی های هر مدل اشاره شده است. این گزارش در ادامه می افزاید: برخلاف توسعه در قرون هجده و نوزده میلادی، طی دهه های اخیر، اصناف در کشورهای دیگر به دلایل متعددی تضعیف شده یا از بین رفتند، از جمله این دلایل: (الف) از دلایل اصلی پایان عصر صنوف، ظهور لیبرالیسم و تضادهایی بود که اصناف و ساختار آنها با لیبرالیسم داشتند. ساختار نظام صنعتی از دیدگاه لیبرالیسم به دلیل مخالفت با شرایط اقتصاد کاملاً آزاد و رقابتی و ایجاد انحصار، مورد مخالفت قرار می گرفت. (ب) اصناف همچنین به دلیل ایجاد نظام طبقاتی، مورد انتقاد دیدگاه کمونیستی نیز بودند و همین امر سبب افول آنها در کشورهای بلوک شرق شد. (ج) قدرت گرفت اصناف سبب مخالفت های آنها با حکومت ها برای رسیدن به منافع بیشتر می شد، همین امر سبب تقابل جدی حکومت ها و اصناف شده و حکومت ها در جهت نابودی اصناف می کوشیدند. در برخی از کشورها بسیاری از وظایف اصناف را، پس از انحلال آنها، دولت ها انجام می دهند، اما در مقابل، در بعضی از کشورها برخی از وظایف اصناف به اتاق های بازرگانی و صنایع محول شده است. ساختار برخی اتاق های

بازگشت سرمایه‌داران در میزگردی با حضور موسی غنی‌نژاد و حمید حسینی

چالش‌های بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران

■ امیر مهاجر

دیگری به تحصیلاتش ادامه داده و اکنون صاحب شغل در این کشور است، راحت‌تر به ایران بازمی‌گردد تا کسی که ۵۰ سال است از ایران رفته و دارای فرزندان یا نوه‌هایی فرنگی است. اما نخستین شرط برای بازگشت آنها فراهم آوردن شرایط مناسب در فضای کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران داخلی است. وقتی آنها می‌بینند که فعالان اقتصادی داخل ایران، دست و پایشان بسته است، گرفتارند، دردسر دارند و بسیاری از آنها قصد مهاجرت دارند، برای بازگشت دچار تردید می‌شوند. ببینید ما نمی‌توانیم، از کسی تقاضا کنیم که فداکاری کند و به سادگی تعلقاتی را که برای مثال در خارج از ایران دارد، رها کند و دوباره به ایران بازگردد. باید شرایط مناسب برای آنان ایجاد شود. البته ایران کشوری در حال توسعه است که پتانسیل‌های بسیاری برای فعالیت‌های اقتصادی با سودهای بالا در آن وجود دارد که مشابه آن در کشورهای پیشرفته امکان ندارد. در کشورهای توسعه‌یافته، این امکان وجود ندارد که سرمایه‌گذاری صورت گیرد و سرمایه‌گذار

وقتی اقتصاددانی آزاداندیش و یکی از بازرگانان مدافع اقتصاد آزاد، رودرروی یکدیگر می‌نشینند، نکته‌ای که آنان را به نقطه تقابل برساند، پدیدار نمی‌شود. هفته‌نامه تجارت فردا با «موسی غنی‌نژاد» اقتصاددان و «سیدحمید حسینی» عضو هیأت رئیسه اتاق تهران گفتگوی مشترکی در مورد سرمایه‌گذاری و موانع بخش خصوصی انجام داده است. غنی‌نژاد روی «رعایت حق مالکیت» و نیز «ثبات اقتصاد» کلان دست می‌گذارد و می‌گوید: «نخستین شرط برای بازگشت آنها فراهم آوردن شرایط مناسب در فضای کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران داخلی است.» دیدگاه حسینی نیز این بود که: «عده‌ای به دلیل بی‌ثباتی در اقتصاد کلان، بی‌ثباتی در قوانین و مقررات، تحریم‌ها، مبادلات نامطلوب خارجی، مشکلات جذب فابناس و اعتبارات بانکی، رشد منفی اقتصاد کشور را ترک گفتند.» خلاصه‌ای از این میزگرد در زیر می‌آید که خواندن آن خالی از لطف نیست.

»

کسی که صاحب شغل در این کشور است، راحت‌تر به ایران بازمی‌گردد تا کسی که ۵۰ سال است از ایران رفته و دارای فرزندان یا نوه‌هایی فرنگی است. اما نخستین شرط برای بازگشت آنها فراهم آوردن شرایط مناسب در فضای کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران داخلی است

»

سرمایه انسانی، در دروس مربوط به توسعه مطرح بود. این پدیده به عنوان یکی از عوامل ثروتمندتر شدن کشورهای پیشرفته به هزینه کشورهای در حال توسعه تلقی می‌شود. ما باید این پدیده مهم و نگران‌کننده را مورد بررسی قرار دهیم تا بتوانیم برای آن چاره‌جویی کنیم. عده‌ای از نخبگان، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی برجسته‌ای هستند که از کشور رفته‌اند و در شرایط فعلی باز نمی‌گردند. اینها سرمایه‌های ارزنده‌ای هستند که کشور از بهره بردن از آنها محروم شده است. با این وجود اما، احساس من این است که اغلب ایرانیانی که سرمایه‌های خود را به خارج از کشور بردند، به ویژه آنهایی که در چند سال اخیر مهاجرت کرده‌اند، تمایل بیشتری به بازگشت دارند. به این دلیل که بسیاری از آنها هنوز نتوانسته‌اند خود را با جامعه‌ای که به آن مهاجرت کرده‌اند، تطبیق دهند و تعلقات‌شان به ایران بیشتر است. برای مثال، دانشجویی که از یکی از دانشگاه‌های برجسته ایران برخاسته، در کشور

اکنون پس از گذشت چند ماه از آغاز به کار دولت روحانی اشتیاق بی‌سابقه‌ای در میان سیاستمداران بلندپایه ایران نسبت به ورود سرمایه‌گذاران خارجی به ایران مشاهده می‌شود. آقای روحانی در اجلاس داووس این دعوت را در حضور چهره‌های اقتصادی جهان مطرح کرد و حتی کمیته‌ای با عنوان «کمیته بازگشت ایرانیان خارج از کشور» نیز تشکیل شده است. در عین حال رئیس مجلس نیز این موضوع را در مصاحبه‌های خود مطرح می‌کند. اما پرسش اساسی این است که آیا اکنون آنچه این سرمایه‌داران را به خارج از کشور سوق داده است، برطرف شده؟

موسی غنی‌نژاد: بازگشت سرمایه‌دارها یا سرمایه‌گذاران و فراتر از آن، بازگشت نخبگان به کشور، همواره برای کشورهای جهان سوم، نظیر ایران مساله بوده است و این پدیده جدیدی هم نیست. حتی زمانی که ما دانشجو بودیم، این مساله و مساله فرار مغزها، به عنوان

تکرار شود. در سال‌های گذشته بخشی از منابع خارجی را در اختیار داشتیم، برای توسعه پارس جنوبی مورد استفاده قرار گرفت و بخش دیگر صرف پروژه‌هایی شد که چندان ضروری نبود؛ در صورتی که می‌توانستیم با آینده‌نگری، پروژه‌ها را اولویت‌بندی کنیم و سرمایه‌های خارجی را در حوزه‌های مشترک هزینه کنیم. به نظر می‌رسد، اکنون اولویت نخست کشور حوزه‌های نفت و گاز و انرژی باشد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد دنیا برای ۴۶ سال دیگر نفت دارد و منابع گاز نیز تا ۸۷ سال دیگر به اتمام می‌رسد. اما اگر ایران تولید خود را به ۳/۵ از ۲۵۰ سال از منابع گاز برخوردار خواهد بود. هیچ کشوری در دنیا چنین مزیتی ندارد. البته در بخش‌هایی از کشور هنوز عملیات اکتشافی صورت نگرفته است. ما فعلاً باید تلاش کنیم منابعی را که دارد از کشور غارت می‌شود با استفاده از سرمایه‌های خارجی به کشور بازگردانیم.

اما یکی از گلایه‌هایی که همواره از سوی فعالان صنعت نفت مطرح می‌شود، سیطره نهادهای شبه‌دولتی در همین بخش انرژی است که گوی سبقت را از فعالان بخش خصوصی داخلی نیز ربوده‌اند. حال که از مزیت‌های سرمایه‌گذاری در ایران و ورود سرمایه‌گذاران خارجی به کشور صحبت می‌کنیم، با این مساله یعنی حضور بنگاه‌های وابسته به نهادهای شبه‌دولتی چه باید کرد؟ آیا آنها اجازه خواهند داد، سرمایه‌گذاران خارجی یا سرمایه‌گذاران ایرانی‌تبار بتوانند آزادانه در اقتصاد ایران فعالیت کنند؟

سیدحمید حسینی: اخیراً مقاله‌ای در دنیای اقتصاد خواندم که در این مقاله، از این نهادها با عنوان GLC یاد کرده است. بین نام اختصاری مخفف - GOVR MENT LINK COMPANY است.

بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول را مورد بررسی قرار می‌دهد. اما باز هم اعتماد نمی‌کند، به ایران می‌آید، قوانین داخلی را بررسی کرده و قیمت‌های نسبی را سبک و سنگین می‌کند. در مرحله بعد برای سرمایه‌گذاری تصمیم می‌گیرد و ریسک آن را نیز می‌پذیرد. اما به طور کلی ایران به دلیل برخورداری از منابع نفت و گاز دارای مزیت در سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها و بخش‌های مربوط به آنهاست. در واقع اگر دولت قیمت گاز را اندکی کمتر از رقبا به پتروشیمی‌ها و صنایعی که گاز مصرف می‌کنند، عرضه کند، در سطح جهانی و برای جذب سرمایه‌گذار مزیت ایجاد کرده است. این را به صورت کلی می‌توان گفت، ولی در خصوص بخش‌های دیگر، من و شما نمی‌توانیم تعیین کنیم که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کدام یک خواهد شد. مزیت‌های نسبی را آن‌تر پروتورها و سرمایه‌گذارها خودشان تشخیص می‌دهند و تعیین می‌کنند.

سیدحمید حسینی: البته با توجه به اینکه ۶۰ درصد منابع نفت و گاز ایران داخل قلمرو کشور است و ۴۰ درصد آن مشترک است، قطعاً از نان شب برای ما واجب‌تر است که برویم قرض بگیریم، منابعی را فراهم کنیم تا بتوانیم از حوزه‌های مشترک چه با عراق، چه با قطر یا عربستان و کویت بهره‌برداری کنیم. به این دلیل که این منابع در حال غارت است و قطر از حوزه پارس جنوبی ۴۵۰ هزار بشکه نفت برمی‌دارد، ما دیگر قطعاً نمی‌توانیم از پارس جنوبی نفت برداشت کنیم. قطر اکنون چهار فاز بیش از ایران برداشت می‌کند. به بیان دیگر سالانه ۱۰۰ میلیون متر مکعب بیشتر از ما در پارس جنوبی گاز برداشت می‌کند. این چهار فاز ۱۰۰ هزار بشکه میعانات تولید می‌کند. یا میزان برداشت عراق از میدان مشترک آزادگان به ۵۰۰ هزار بشکه می‌رسد. ما به کمک چینی‌ها تنها ۵۰ هزار بشکه توانستیم برداشت کنیم. قطعاً نباید تجربه سال‌های قبل

در مدتی نسبتاً کوتاه به بازدهی بالایی دست یابد اما در ایران این امکان وجود دارد. این جذابیت‌ها انکارناپذیر است؛ اما از آن سو، عوامل منفی وجود دارد که وزن آن از این امتیازات بیشتر است و مانع ورود سرمایه‌گذاران به کشور می‌شود. بنابراین این نیاز احساس می‌شود که در گام نخست، وضعیت فضای کسب‌وکار بهبود یابد. در اینجا باید روی مساله مالکیت تاکید کنیم. حق مالکیت در ایران به هر دلیل مورد غفلت واقع شده است و این موضوع باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد تا کسی که برای سرمایه‌گذاری به ایران می‌آید، اطمینان داشته باشد که سرمایه‌اش در امنیت است. اینها گام‌های اولیه است. گام‌های بعدی نیز به نظام مالی، زیرساخت‌ها و مسائل فرهنگی مربوط می‌شود که به تدریج باید اصلاح شود.

آقای دکتر غنی‌نژاد شما به این نکته اشاره کردید که سرمایه‌هایی که در کوتاه‌مدت و از طریق فاینانس جذب می‌شود، چنانچه در بخش انرژی صرف شود، موثر واقع خواهد شد. اگر بخواهیم افق دور‌تری را برای جذب این سرمایه‌ها مد نظر قرار دهیم، مزیت ایران برای سرمایه‌گذاری در کدام بخش‌ها نهفته است؟

موسی غنی‌نژاد: من معتقدم مزیت نسبی برای سرمایه‌گذاری را نمی‌توان از پیش تعیین کرد. مزیت نسبی را سرمایه‌گذار است که تعیین می‌کند. سرمایه‌گذار می‌آید به ایران و مطالعه می‌کند، گزارش

”

در بخش‌هایی

از کشور هنوز

عملیات اکتشافی

صورت نگرفته

است. ما فعلاً

باید تلاش کنیم

منابعی را که دارد

از کشور غارت

می‌شود با استفاده

از سرمایه‌های

خارجی به کشور

بازگردانیم

”

این عرصه شوند. چه بسا بنگاه‌های شبه‌دولتی، مدیران توانمندی داشته باشند که بتوانند خود را در رقابت اصلاح کنند. در این خصوص ملاحظات اقتصادی باید جایگزین ملاحظات سیاسی شود. هر بنگاه‌ی کالایی با کیفیت خوب و قیمت مناسب عرضه کند، باید از آن استقبال کرد. در هر صورت، دولت قبلی بنگاه‌هایی را با برخی نهادهای معامله کرده است. زمانی که از تقدس مالکیت صحبت می‌کنیم، نمی‌توانیم طرفدار سلب مالکیت از این نهادهای باشیم. هر دولتی متعهد است معاملات یا قراردادهای دولت قبلی را محترم بشمارد. منتها نباید فعالیت این نهادهای انحصاری باشد.

سیدحمید حسینی: من می‌خواهم به تجربه چینی‌ها اشاره کنم؛ چینی‌ها به هیچ وجه خصوصی‌سازی نکردند، چینی‌ها آزادسازی کردند و اجازه دادند که رقابت در اقتصاد شکل بگیرد. در هر صورت، تجربه این کشور، تجربه موفق بود. آنها با آزادسازی، اجازه دادند که همه شرکت‌های دولتی پابرجا بمانند و به فعالیت خود ادامه دهند. در کنار هر یک از این شرکت‌ها نیز دو شرکت خارجی یا متعلق به بخش خصوصی شکل گرفت و این گونه فضایی رقابتی در اقتصاد این کشور ایجاد شد. ما هم می‌توانیم به همین سمت‌وسو حرکت کنیم. یعنی حقوق این شرکت‌های شبه‌دولتی محفوظ بماند؛ اما فضایی ایجاد شود که سایر شرکت‌ها یا فعالان اقتصادی نیز امکان عرض اندام بیابند. البته این شرایط در هواپیمایی و ورود شرکت‌های مخابراتی ایجاد شده است. من فکر می‌کنم مردم شیرینی و لذتی که از آزادسازی در قانون سوم چشیدند، از خصوصی‌سازی قانون برنامه چهارم احساس نکردند. به نظر می‌رسد، مردم با این خصوصی‌سازی‌ای که صورت گرفت، نتوانستند ارتباطی برقرار کنند. آنان چنین احساس می‌کنند که عده‌ای که نظارت و کنترل دولت را هم بر نمی‌تابند، آشوبی در اقتصاد کشور ایجاد کردند.

”

قطعا اگر دولت تلاش جدی نکند و ورود برخی شرکت‌های خارجی یا بخش خصوصی داخلی را مورد حمایت قرار ندهد، آنها به هر دلیل مانع خواهند شد؛ سرمایه‌گذاران اگر بخواهند به هر یک از حوزه‌های بانک، مخابرات، بنادر یا ساخت و ساز وارد شوند، قطعاً با مانع شبه‌دولتی‌ها مواجه خواهند شد

”

کرد که از پوشش‌های امنیتی استفاده کنند و تحت عنوان پوشش‌های امنیتی، مانع حضور شرکت‌های خارجی شوند.

موسی غنی‌نژاد: من فکر می‌کنم با این شرکت‌ها و نهادهای که با عنوان شبه‌دولتی خوانده می‌شود، دو نوع می‌توان برخورد کرد؛ برخوردهای چکشی و برخوردی که اصول اقتصاد توصیه می‌کند. رفع این معضل، راه‌حل سیاسی ندارد. باید از طریق راه‌حل‌های اقتصادی، نسبت به اصلاح آثار نامناسب حضور این نهادها در اقتصاد اقدام کرد. یعنی اینها را باید وارد عرصه رقابت کرد. این شرکت‌ها قابل حذف شدن نیستند. منتها باید کانال‌هایی را دست کم در یک محدوده‌هایی برای رقابت با آنها ایجاد کرد. در حال حاضر، کیفیت خدمات مخابراتی کشور به ویژه در عرصه اینترنت و آی‌تی بسیار نازل و البته بسیار گران است. اینها از موقعیتی کاملاً انحصاری بهره می‌گیرند، بدون اینکه سرمایه‌شان سرمایه دولتی باشد؛ یعنی آنها متعلق به بخش اقتصاد دولتی نیستند؛ به اصطلاح بخش خصوصی هستند. اما خدماتی بسیار پایین با قیمت بالا عرضه می‌کنند. اما در عین حال دولت مانند رویه‌ای که در مورد بخش خصوصی در جریان است، تنها عاملی که می‌تواند مدیریت قیمت‌ها را کاهش داده و کیفیت خدمات خود را ارتقا دهند. آنها عاملی که می‌تواند مدیریت این بنگاه‌ها را تحت فشار قرار دهد که خود را اصلاح کنند رقابت از منظر اقتصادی است. دولت باید به بنگاه‌های جدید مجوز دهد تا همان خدمات مشابه را تولید کنند. در این صورت، این بنگاه‌ها نیز خود را اصلاح می‌کنند. من معتقدم، با این نهادها و شرکت‌های زیرمجموعه آنها نمی‌توان به صورت چکشی برخورد کرد. گروهی شعار می‌دهند که تا این مساله رفع نشود، اقتصاد ایران اصلاح نمی‌شود اما به هر حال این نوع بنگاه‌های بخشی از اقتصاد ما هستند و باید اصلاح شوند. دولت به خارجی‌ها هم مجوز بدهد تا آنها نیز وارد

عنوان برانده‌ای است؛ شرکت‌هایی که به نوعی به دولت و نظام وابستگی دارند. به هر حال تجربیات سال‌های گذشته نشان داده است یکی از موانع سرمایه‌گذاری خارجی در ایران همین‌ها هستند. ما ماجرای «تاو» و «ترک سل» را فراموش نکرده‌ایم. منافع شرکت‌های شبه‌دولتی یا GLC ایجاب می‌کند، اجازه ورود بخش خصوصی به عرصه فعالیت‌های خود را ندهند. یعنی عرصه‌هایی که بخش خصوصی اجازه حضور نداشته است، میدان و جولانگاه آنها بوده است. این نهادها شرکت‌های خارجی را رقیب خود می‌پندارند و تردیدی نیست تا زمانی که تکلیف این نهادها روشن نشده است، اجازه ورود شرکت‌های خارجی را ندهند. قطعاً اگر دولت تلاش جدی نکند و ورود برخی شرکت‌های خارجی یا بخش خصوصی داخلی را مورد حمایت قرار ندهد، آنها به هر دلیل مانع خواهند شد؛ سرمایه‌گذاران اگر بخواهند به هر یک از حوزه‌های بانک، مخابرات، بنادر یا ساخت و ساز وارد شوند، قطعاً با مانع شبه‌دولتی‌ها مواجه خواهند شد. این مساله، تا حدودی فضا را برای حضور شرکت‌های خارجی در اقتصاد کشور تنگ می‌کند. در حالی که در بسیاری از کشورهایی که صادرات بالایی دارند، مشاهده شده است که ۷۰ درصد این صادرات توسط شرکت‌های چندملیتی صورت گرفته است. در حالی که همه صادرات ایران در دست شرکت‌های داخلی است. به هر حال انتظار می‌رود که شرکت‌های شبه‌دولتی چندان از ورود سرمایه‌گذاران خارجی استقبال نکنند و این گونه نیست که تصور کنیم برای حضور شرکت‌های خارجی فرش قرمز پهن شده است. به هر حال منافع بسیاری در بخش‌هایی که شبه‌دولتی‌ها بر آن دست گذاشته‌اند، نهفته است. برای مثال شرکت مخابرات، سال گذشته، ۱۲ هزار میلیارد تومان گردش مالی داشته است. بنابراین چندان مایل نخواهند بود در این عرصه رقیب پیدا کنند. به نظر می‌رسد آنها سعی خواهند

ایران کانون سیاستگذاری های انرژی کشورها باقی خواهد ماند

نقش دیپلماسی انرژی در ارتقای جایگاه ایران

محسن حائری نژاد *

ارائه دهد و در نهایت سبب صادرات انرژی آنان را تعیین کند. نکته مهم دیگر آن است که تقاضای انرژی، به ویژه تقاضای نفت خام و گاز طبیعی در بلند مدت هم چنان افزایش خواهد یافت. لیکن عرضه انرژی با محدودیت بیشتری روبه رو خواهد شد. در آن دوره حضور ایران در بازارهای جهانی بسیار تأثیر گذار خواهد بود.

نتیجه گیری:

روند رو به رشد نیاز به انرژی به خصوص نفت و گاز از یک سو و تمرکز عمده این منابع در ایران نشان از آن دارد که ایران همچنان کانون سیاستگذاری های انرژی کشورها باقی خواهد ماند. از آنجا کشورهای صنعتی، قدرت های بزرگ اقتصادی و همچنین قدرت های در حال ظهور، سهم قابل ملاحظه ای از مجموع مصرف انرژی را به خود اختصاص می دهند و این میزان صرف نیز در حال افزایش هست، لذا منابع انرژی، امنیت انرژی و دیپلماسی انرژی نیز نزد این بازیگران، اهمیت بیشتری یافته است. در بازار انرژی، ایران به عنوان یکی از غنی ترین کشورهای منابع نفتی و گازی در خلیج فارس نیازمند رصد و شناسایی سیاست های انرژی مصرف کنندگان به ویژه قدرت های بزرگ اقتصادی و همچنین قدرت های در حال ظهور و رقبا و تمایز جهت گیری ها از یکدیگر و بررسی افق های پیش رو در این زمینه است. باید توجه داشته باشیم مهمترین فصل پیوند میان اقتصاد ایران با اقتصاد جهانی، انرژی است.

* کارشناس تحقیق و توسعه شرکت راه اندازی و بهره برداری صنایع نفت (OICO)

و کار آمد که تعاملات بین المللی در حوزه انرژی را برای یک کشور مدون کرده و چارچوب کلی توافقات را مشخص می سازد. اهمیت دیپلماسی انرژی با تعریف دیپلماسی اقتصادی بیشتر روشن می شود. دیپلماسی اقتصادی در دهه های اخیر به ابزاری مهم در روابط خارجی کشورها به منظور استفاده از فرصت های دوجانبه و چند جانبه و همچنین مزیت های اقتصاد جهانی در جهت تأمین منافع ملی تبدیل شده است. از آن جا که توافق پیرامون انرژی میان دو طرف صادر کننده و وارد کننده شکل می گیرد، این برنامه برای کشورهای صادر کننده انرژی، راهبردهای استفاده از ابزار انرژی در جهت تأمین اهداف دیپلماتیک را فراهم می آورد و برای کشورهای وارد کننده، راهبردهای دیپلماتیک الزام آور را برای ایجاد امنیت پایدار انرژی را روشن می سازد. دیپلماسی انرژی در ایران با تدوین دیپلماسی انرژی، ایران نقش موثرتری در تعاملات بین المللی خواهد داشت توسعه و تعامل بین المللی با استفاده از ظرفیتهای بالقوه منابع نفت و گاز در کشور از جمله اهداف تدوین دیپلماسی به شمار می آید، زیرا صنعت نفت به ارتقای فناوری و گسترش منابع مالی جدید نیاز دارد که با تحقق توسعه تعاملات بین الملل، موارد یاد شده محقق خواهد شد. دیپلماسی انرژی می تواند بازارهای هدف انرژی جهانی را تشخیص داده و با تحلیل آن ها، برنامه هایی برای حضور موثر در این بازارها ارائه کند و در مقابل تحولات جهانی عرضه انرژی (نظیر تشکیل مجمع کشورهای صادر کننده گاز، رویکردهای مناسب را به سیاست گذاران

انرژی و به طور مشخص نفت و گاز، یکی از مولفه های تأثیر گذار در تولید ثروت و قدرت در جهان کنونی به شمار می رود. امروزه انرژی یکی از اصلی ترین نیازهای جوامع انسانی است که نه تنها بر بسیاری از منازعات و روابط میان کشورها تأثیر می گذارد، بلکه اساسا بسیاری از این مناقشات و تعامل ها به علت دستیابی به آن است. امروزه انرژی که نیروی محرکه توسعه برای کشورهای صنعتی و رشد اقتصادی جهان است، در ابتدای قرن اخیر با تغییر گرایش جهان از مصرف زغال سنگ به نفت، رویکردی تازه یافته است. با مهم شدن نفت، کشورهای حامل انرژی در یک سو و مصرف کنندگان انرژی در سوی دیگر قرار گرفتند. این تقابل با ورود گاز به عرصه معادلات انرژی جهان و پیش بینی افزایش نقش آن در آینده تشدید خواهد شد.

نقش و تعریف دیپلماسی انرژی در جهان

تفاوت های اساسی در حوزه تولید و مصرف نفت و گاز و لزوم تأمین امنیت عرضه برای کشورهای صنعتی، هم زمان با وقوع شوک های نفتی، این کشورها را به فکر تنظیم یک برنامه رقابتی برای دستیابی مطمئن و دایم به منابع انرژی انداخت. این برنامه تضمین های الزم برای تأمین امنیت پایدار عرضه انرژی را برای کشورهای صنعتی، اصلی ترین هدف خود قرار داده و تنظیم کننده تمام روابط بین المللی کشورهای صنعتی در حوزه انرژی است. از طرفی کشورهای دارنده نفت و گاز از منابع انرژی خود به عنوان یک اهرم قدرت در سطح بین المللی استفاده می کند. نمونه چنین امری در مورد روسیه به روشنی مشاهده می شود. این کشور توانسته است با استفاده از گاز خود، اروپا را به خود وابسته کند و در سیاست های این کشور نسبت به خود تعدیلاتی ایجاد کند. روسیه، به عنوان یک صادر کننده انرژی، در جهت استقلال و عدم وابستگی خارجی گام بر می دارد و در صدد است که از یک عرضه کننده صرف انرژی به یک کشور موثر در حوزه بین الملل تبدیل شود. این حضور موثر در عرصه بین الملل انرژی برای هر دو دسته از کشورهای یاد شده، ناشی از یک برنامه ریزی دقیق، کار آمد و رقابتی است که تضمین کننده منافع آن هاست و از آن به عنوان دیپلماسی انرژی یاد می شود. دیپلماسی انرژی دیپلماسی انرژی برنامه ای است راهبردی، جامع

”

روسیه، به

عنوان یک صادر

کننده انرژی، در

جهت استقلال

و عدم وابستگی

خارجی گام بر می

دارد و در صدد

است که از یک

عرضه کننده

صرف انرژی به

یک کشور موثر در

حوزه بین الملل

تبدیل شود

“

پیشنهاد بخش خصوصی به دولت برای مسکوت ماندن قانون جدید

تناقض‌های قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

■ سردار خالدي

دل‌نگرانی‌های بخش خصوصی از اجرای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ابلاغ شده توسط مجلس شورای اسلامی با وجود مخالفت‌های سه وزیر «امور اقتصادی و دارایی»، «راه و شهرسازی» و «کشور» و دفاع ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز از این قانون، همچنان ادامه دارد و این در حالی است که از دید فعالان اقتصادی انتقادات اساسی به شکل و محتوای این قانون وارد است.

”

اسحاق
جهانگیری نیز در
تاریخ یکم آبان ماه
به مجید انصاری،
معاون پارلمانی
رئیس‌جمهور
تاکید کرده
گزارش اتاق تهران
در رابطه با ایرادات
مربوط به قانون
(لایحه وقت)
مبارزه با قاچاق
کالا و ارز مورد
توجه و بررسی
قرار گیرد

”

به اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور فرستاده شده است بر این موضوع تاکید شده که سیر تصویب قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در جوی متفاوت با تأثیر از آمارهای پیرامون قاچاق کالا و ارز بدون توجه به زمینه‌های ایجاد قاچاق سپری شده است. به همین دلیل در همین نامه با توجه به شرایط حساس رونق کسب‌وکار و ایجاد حاشیه امن برای تجار، بازرگانان، صادرکنندگان، واردکنندگان، ترانزیت‌کنندگان، حمل‌کنندگان و جلب سرمایه‌گذاری خارجی، بر رفع ایرادات قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز قبل از تصویب نهایی مجلس تاکید شده است؛ اما به گفته منتقدان اشکالات اساسی همچنان در قانون به چشم می‌آید و همین موضوع نگرانی‌های جدی را برای فعالان کسب‌وکار در کشور به همراه آورده است. این در حالی است که اسحاق جهانگیری نیز در تاریخ یکم آبان ماه به مجید انصاری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور تاکید کرده گزارش اتاق تهران در رابطه با ایرادات مربوط به قانون (لایحه وقت) مبارزه با قاچاق کالا و ارز مورد توجه و

در مخالفت با قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز بیشترین انتقادات چه از سوی نمایندگان بخش خصوصی و چه از سوی دولتمردان مطرح شده است؛ زیرا به باور آنان اجرای این قانون علاوه بر اختلال در فعالیت‌های اقتصادی موانع جدیدی پیش روی فضای کسب‌وکار کشور به همراه خواهد آورد. حال با تمام مخالفت‌های صورت گرفته اعتقاد بر این است که همان پیشنهاد پارلمان بخش خصوصی مبنی بر مسکوت ماندن قانون به مدت دو سال و بازنگری در آن توسط دولت می‌تواند بسته عملیاتی مناسبی باشد که دغدغه‌های فعالان کسب‌وکار را برطرف کند.

■ تشدید ایرادات به قانون

ایرادات به قانون «مبارزه با قاچاق کالا و ارز» مصوب ۳ دی ماه سال گذشته در شرایطی این روزها از سوی برخی از نمایندگان سه قوه شدت گرفته که انتقاد اکثریت فعالان اقتصادی پیش از این در نامه‌ای رسمی به دولت ابراز شده بود. در نامه‌ای که از سوی اتاق بازرگانی تهران

بررسی قرار گیرد.

مسعود خوانساری، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران و رئیس کمیسیون حمل‌ونقل و ارتباطات اتاق تهران از جمله کسانی بوده که در مخالفت با این قانون به‌صورت جدی و رسمی فعالیت داشته است؛ اما همچنان بر این باور است که با وجود پیگیری‌های صورت گرفته توسط فعالان بخش خصوصی و حتی برخی از وزرای دولت با مجلس برای مخالفت با اجرای این قانون (حتی قبل از تصویب آن)، ایرادات اساسی به قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از نظر محتوا وارد است و اشکالات باقی مانده است.

به گفته خوانساری، براساس آنچه در مکاتبات اتاق بازرگانی تهران با نمایندگان دولت و مخالفت برخی وزرا با تصویب و اجرای فعلی این قانون به چشم می‌آید، اجرای این قانون چالش‌های متعددی پیش روی دولت فراهم خواهد کرد و حتی ممکن است اجرای آن عملیاتی نشود. زیرا با اجرای این قانون، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز به صورت موازی همانند گمرک عمل خواهد کرد و این مساله می‌تواند به وظایف محوله دولت صدمه وارد کند.

■ قانون در تناقض است

از دید این فعال بخش خصوصی، بستر شکل‌گیری این قانون در دولت سابق در ابتدا با

۷۴ ماده (در زمان تصویب نهایی، این قانون با ۷۷ ماده و ۷۹ تبصره به دولت جدید ابلاغ شد) و بنا بر پیشنهاد ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در جلسه مورخ ۲۵ اسفندماه سال ۱۳۸۹ هیأت وزیران وقت شکل گرفت، این در حالی بود که در تدوین این قانون نگاه به مقوله قاچاق کالا و ارز امنیتی و با دید بسته بوده به همین دلیل با توجه به اینکه نسبت به مسائل اقتصادی با نگاه انتظامی برخورد شده، قوانین موجود در آن نیز با همان نگاه تدوین شده است که با توجه به رویکرد جدید دولت درباره نگاه به مسائل اقتصادی و تاکید بر مهار تورم و خروج از فضای رکود با تعامل با بخش خصوصی کاملاً در تناقض است.

خوانساری بر این باور است که با توجه به سیاست دولت یازدهم در قبال موضوع آزادسازی قیمت‌ها، ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در رابطه با واگذاری امور به دست بخش خصوصی در یک فضای سالم و رقابتی و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغ و اجرای چنین قانونی کاملاً در تضاد است.

این عضو هیأت نمایندگان اتاق ایران با اشاره به اینکه نگاه کلی در قانون امنیتی و بدبینانه است، معتقد است تلقی که از این قانون می‌شود این است که «همه به نحوی مجرم هستند مگر اینکه خلاف آن ثابت شود» و این در شرایطی است که در قانون مذکور باید نگاه به مسائل اجتماعی باشد. ایراد اساسی به قانون از دید خوانساری ایجاد و تشکیل دستگاه‌های موازی است که وظیفه قانونی و پیش‌بینی شده در امور مربوط به ورود و خروج کالا را که مربوط به گمرک است، به رقیب موازی دیگری که تجربه کارشناسی در این حوزه را ندارد، واگذار می‌کند. شاید به همین دلایل با پلانتکلیفی در گمرک، می‌تواند این سازمان را از حیز انتفاع خارج کند. این در شرایطی است که براساس گفته این فعال بخش خصوصی نهادی که هیچ تجربه‌ای در این زمینه ندارد و با دید امنیتی و انتظامی به مسائل اقتصادی کشور نگاه می‌کند، می‌تواند لطمه جدی به این حوزه وارد آورد.

تفسیر متفاوت از قانون

اشکال دوم از دید خوانساری این است که قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز بدون نگاه کارشناسی بوده و ابعاد مختلف مسائل در آن دیده نشده، این در حالی است که مطالب مطرح شده نیز بیشتر به صورت صوری است؛ به‌طور مثال در ارتباط با حوزه ترانزیت اگر چنین قوانینی بخواهد اجرا شود چه بسا ترانزیت در کشور متوقف می‌شود. همچنین ایراد دیگری که در قانون به چشم می‌آید این است که هر مأمور برای خودش تفسیری از قانون خواهد داشت که نشان از آن دارد که هیچ دستورالعمل و ضابطه‌ای در این باره وجود ندارد.

وی با تاکید دوباره بر اینکه این قانون کار نپخته و نسنجیده‌ای است، بر این باور است که

در صورت اجرا در عمل بسیار با مشکل روبه‌رو می‌شویم. طرح مباحث مربوط به جابه‌جایی ارز و کارت اعتباری در این قانون از مواردی است که به گفته این فعال بخش خصوصی نمونه واضح ایراد قانونی است.

خوانساری با اشاره به اینکه ما از یک طرف می‌خواهیم فضای کسب‌وکار را بهبود ببخشیم و رتبه ایران را ارتقا بدهیم و از طرف دیگر در صورت اجرای این قانون شاید به هیچ وجه نتوانیم به معیارهای در نظر گرفته شده در کسب‌وکار جهانی دست یابیم، افزود: به همین دلیل در راس پیشنهادات فعالان بخش خصوصی، اتاق بازرگانی تهران در نامه‌ای با توجه به مشکلات ایجاد شده ناشی از اجرای این قانون و از سویی مخالفت‌های وزرای امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و کشور از دولت درخواست کرده این قانون به مدت ۲ سال مسکوت بماند و در این مدت هیأت دولت موظف است، آن را بازنگری و پیشنهادهای اصلاحی یا لایحه جایگزین را به مجلس شورای اسلامی بدهد.

ایرادهای رئیس گمرک به قانون

البته پیش از این هم مسعود کرباسیان، رئیس کل گمرک کشور در نامه‌ای به علی طیب‌نیا، وزیر اقتصاد در سیزدهم مهر ماه سال ۹۲، ایرادهای موجود در قانون (لایحه وقت) مبارزه با قاچاق کالا و ارز را موجب حدوث چالش‌های متعددی دانسته بود که در بند اول آن آمده است: در ماده ۲ لایحه مزبور، مصادیقی علاوه بر ماده ۱۱۳ قانون امور گمرکی به عنوان مصادیق قاچاق کالا اضافه شده که پیشنهاد ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سایر دستگاه‌ها بوده و برخی از این مصادیق با مفاد قانون جدید امور گمرکی مغایرت دارد.

نکته مهم و قابل توجه دیگری که در این نامه به آن اشاره شده، ماده ۱۸ لایحه وقت است که مربوط به تحویل کالای مکشوفه به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی است. سازمان اموال دولتی تاکنون توانایی تحویل و انتقال کلیه کالاهای اعلامی به آن سازمان را در وقت مقرر و به دلیل نداشتن انبار و املاک مناسب نداشته که در صورت لزوم بقای ذکر شده طی ماده فوق، حتماً باید تمهیدات لازم از این حیث اندیشیده شود. در بند دیگری از این نامه آمده است: سازمان‌های کاشف قاچاق (۱۰ سازمان) در ماده ۳۱ لایحه وقت ذکر شده‌اند و گمرک نیز یکی از آنها است که تنها در محدوده امکان گمرکی می‌تواند به عنوان کاشف تلقی شود و به موجب ماده ۱۸ لایحه وقت، تشخیص اولیه ارزش کالای قاچاق بر عهده سازمان کاشف گذاشته شده که با توجه به بحث ارزش‌گذاری که از وظایف ذاتی گمرک است، به نظر نمی‌رسد سازمان‌های کاشف غیرمرتبط از جمله ناجا بتوانند توفیقی در این خصوص داشته باشند.

در چهارمین بند این نامه آمده است: همان‌طور که از ماده ۳۶ لایحه وقت برداشت می‌شود، سازمان‌های کاشف که ضابط تلقی می‌شوند، موظفند حسب مورد مراتب را به مرجع صالح اعلام کنند. در این رابطه آنچه مهم است این است که اصلاً صحبتی از «اعلام جرم (شکوائیه)» به میان نیامده و فقط به تنظیم و ارسال صورت‌جلسه بسنده شده است. این امر با روح مفاد قوانین موجود در تباین و تضاد است و در آینده مشکلاتی را ایجاد خواهد کرد.

اما در مهم‌ترین بند این نامه عنوان شده که صدور ماده ۳ لایحه وقت مزبور تکرار ماده ۳۰ آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز است. این موضوع فی‌نفسه نمی‌تواند وضعیت جدید و شرایط بهتری را برای ستاد ایجاد کند، به همین دلیل آنچه مداخله ناروای ستاد در وظایف دیگر دستگاه‌ها و مراجع را موجب می‌شود، پیش‌بینی ماده ۵۶ در لایحه وقت است که متن آن پس از اصلاح این چنین است: «ستاد می‌تواند رأسا یا از طریق دادستان اقدام به پیگیری پرونده نزد مراجع رسیدگی‌کننده، تعقیب و رسیدگی جرایم موضوع این قانون یا جرایم مرتبط با آن کند.» در حالی که نحوه تنظیم و نگارش ماده به نحوی است که برای ستاد در تمامی پرونده‌های ناشی از اعمال لایحه وقت که از سوی هر یک از سازمان‌های کاشف (از جمله گمرک ایران) مطرح شده باشد، شانی موازی با سایر دستگاه‌های اجرایی و حتی نهاد تعقیب در نظر گرفته است که عواقب اجرایی آن بسیار نگران‌کننده بوده و احتمال تضییع حقوق مردم را به دنبال خواهد داشت.

ضمن اینکه ستاد مذکور هم باید وظیفه هماهنگی دستگاه‌ها و سیاست‌گذاری را بر عهده داشته باشد. لکن در قانون جدید با ورود در حوزه اجرا، دخالتی آشکار در وظایف سازمانی دستگاه‌های کاشف بروز و ظهور یافته که به لحاظ پیش‌بینی وظایف نهادهای کاشف در قوانین موجود، اقدام بر اساس ماده ۵۶ لایحه وقت، موجب تداخل در وظایف دستگاه‌های عضو و بروز چالش و تنش در حوزه اجرا تلقی خواهد شد.

۱۷ مورد اشکال اساسی

البته فعالان بخش خصوصی کشور و در راس آن اتاق بازرگانی تهران پس از جلسات کارشناسی در مکاتبات مستقیمی در تاریخ ۲۸ مهرماه سال ۹۲ (قبل از ابلاغ آن در ۳ دی‌ماه سال ۹۲ توسط مجلس شورای اسلامی) با اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور ایرادات اساسی در اجرای قانون (لایحه وقت) را با ارائه گزارش مربوط به چگونگی سیر تصویب لایحه مبارزه با قاچاق کالا و ارز در ۱۷ مورد بازگو کرده بودند.

از جمله مهم‌ترین ایرادات این قانون (لایحه وقت) در نامه تفصیلی اتاق بازرگانی تهران به رئیس‌جمهور، «تعریف صورت گرفته از قاچاق

”
پا توجه به
سیاست دولت
یازدهم در قبال
موضوع آزادسازی
قیمت‌ها، ابلاغ
سیاست‌های
کلی اصل ۴۴ در
رابطه با واگذاری
امور به دست
بخش خصوصی
در یک فضای
سالم و رقابتی و
سیاست‌های کلی
اقتصاد مقاومتی،
ابلاغ و اجرای
چنین قانونی کاملاً
در تضاد است

در قانون»، «بحث تعیین ارزش کالا موضوع بند ح و خ ماده «۱» که در مغایرت با قانون امور گمرکی است»، «تعریف صورت گرفته از ارز و کارت اعتباری در بند «پ» ماده یک که تلقی این است با آن تعریف باعث مشکلاتی در رفت و آمد جهانگردان به کشور شود»، «مصادیق ارائه شده در ماده ۲ این قانون که دارای ایرادات اساسی است»، «ایراد بر ماده ۳ مکرر ۲ در رابطه با سامانه الکترونیک»، «ماده ۱۷ در رابطه با ضبط وسیله نقلیه حامل کالای قاچاق»، «تدوین و نگارش اشتباه در ماده ۲۵ در رابطه با اخلالگران در نظام اقتصادی»، «ماده ۳۶ در رابطه با بحث توقیف وسیله نقلیه»، «موضوع مهلت تعیین شده یک‌ماهه برای رسیدگی و صدور رای نهایی قاچاق در ماده ۴۰»، «تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۴۵»، «موضوع مهلت تعیین شده ۱۰ روزه یا تمدید آن برای متهمان جهت ارائه اسناد مثبته در ماده ۴۷»، «ماده ۴۸ که در آن منظور قانون‌گذار مشخص نیست»، «موضوع ماده ۵۹ در رابطه با حمل و نقل»، «ماده ۶۵ و تبصره آن در رابطه با کالاهای ممنوعه» و «موضوع ماده ۶۶ و ۶۷ در رابطه با مجازات در نظر گرفته شده براساس مرجع رسیدگی کننده» است که البته به گفته

مطالعان با وجود اینکه در نامه ۱۲ آبان ماه محمدرضا علیزاده، قائم‌مقام شورای نگهبان به رئیس مجلس شورای اسلامی درباره اصلاحات به عمل آمده از این قانون (لایحه وقت) و ایرادات این شورا در ۱۲ بند مورد توجه قرار گرفته، اما همچنان اشکالات اساسی در این قانون ابلاغ شده به چشم می‌خورد؛ حتی اتاق تهران در نامه‌ای به تاریخ ۲۵ آذرماه سال ۹۲ به معاون رئیس جمهور در مجلس دو ایراد اساسی را بازگو کرده که براساس آن:

الف) ایجاد سامانه‌های متعدد توسط دولت وفق «ماده ۳ مکرر ۲» برای نظارت بر فرایند واردات، صادرات، هر نوع حمل، هر نوع نگهداری کالا و مبادله آن، که مورد ایراد شورای نگهبان هم بوده بار مالی هنگفتی بر دوش دولت خواهد گذاشت.

ب) مفاد لایحه مذکور موجب نگرانی فعالان اقتصادی می‌شود و نتیجه آن رکود بیشتر اقتصادی و بیکاری خواهد شد. مکاتبات اداری فعالان بخش خصوصی در این باره بعد از تصویب و ابلاغ قانون نیز ادامه‌دار بوده، به طوری که در آخرین نامه، اتاق تهران با پیشنهاد مسکوت ماندن و بازنگری قانون به معاون رئیس جمهور، نامه دیگری ارسال می‌کند. البته در سال جدید نیز فعالان بخش

»

در آخرین نامه، اتاق تهران با پیشنهاد مسکوت ماندن و بازنگری قانون به معاون رئیس جمهور، نامه دیگری ارسال می‌کند. البته در سال جدید نیز فعالان بخش خصوصی از طریق کمیته ماده ۷۶ دوباره این موضوع را مطرح کردند

»

خصوصی از طریق کمیته ماده ۷۶ دوباره این موضوع را مطرح کردند و حتی عباس آخوندی در نامه‌ای به علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی بر بازنگری و توقف این قانون تاکید کرده بود، اما با همه این اوصاف فعلا مهلت دو هفته‌ای برای تصمیم‌گیری در این باره داده شده که به نظر می‌رسد با توجه به دفاع نمایندگان ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز از این قانون و البته موضع‌گیری نمایندگان مجلس شورای اسلامی مبنی بر اصرار بر تهیه آیین‌نامه اجرایی آن توسط دولت و اظهار نظر برخی از مجلسی‌ها همچون ایرج ندیمی براساس گزارش سایت ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در رابطه با اینکه «دولت باید قوانین را در رابطه با مبارزه با قاچاق کالا، اجرایی کند»، این بحث (چالش) در روزهای آینده وارد فازهای جدی خواهد شد و اختلاف مورد نظر بیش از پیش نمایان خواهد شد. با این وجود باید دید که در نهایت این قانون جنبه اجرایی پیدا می‌کند یا اینکه با تلاش فعالان اقتصادی، نمایندگان دولت و در راس آنها مخالفت سه وزیر با اجرای آن و برخی از نمایندگان مجلس، موضوع پیشنهادات اصلاحی یا لایحه جایگزین مورد تایید مجلس و دولت قرار خواهد گرفت.

در تابستان ۹۳ انجام می‌شود

عرضه نخستین محموله میعانات گازی پارس جنوبی در بورس

مدیر امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران از عرضه نخستین محموله میعانات گازی پارس جنوبی در بورس در آینده‌ای نزدیک خبر داد. محسن قمصری با اظهار این که مدیریت امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران، برای مصرف داخلی، میعانات گازی پارس جنوبی را در بورس عرضه می‌کند گفت: مبنای معاملات عرضه میعانات گازی پارس جنوبی به صورت ریالی است. وی با بیان اینکه روش تعیین قیمت پایه بر عهده امور بین الملل شرکت ملی نفت ایران است، افزود: به عبارتی عرضه کننده، قیمت

پایه را تعیین می‌کند و بازیگران بازار و خریداران مورد قیمت پایه امکان رقابت دارند؛ بنابراین بورس انرژی دخالتی در تعیین قیمت پایه ندارد و فقط بر مبنای رقابت بین خریداران کشف قیمت روی می‌دهد. آذر ماه سال گذشته، بورس میزان خریداران و فروشندگان میعانات گازی پالایشگاه ایلام بود تا برای نخستین بار در تاریخ کشور این محصول در بورس کشف قیمت شود. در آن زمان، ۳۵۰۰ بشکه میعانات گازی پالایشگاه گاز ایلام در بورس انرژی عرضه شد که ۳۴۰۰ بشکه از آن به قیمت هر بشکه دو میلیون ۲۰۹ ریال به ارزش هفت میلیارد و ۵۱۰ میلیون ریال از طرف یکی از پالایشگاههای بخش خصوصی کشور خریداری شد و به این ترتیب نخستین عرضه محصولات نفت و گاز شرکت ملی ایران با موفقیت به انجام رسید.

توافق با وزارت نفت برای عرضه میعانات گازی در بورس انرژی

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار نیز با تایید خبر عرضه میعانات گازی در بورس انرژی گفت: یکی از مباحث مطرح شده در معاملات بورس انرژی توقف حجم میعانات گازی است که با هماهنگی صورت گرفته با وزارت نفت در تابستان امسال امکان معامله میعانات گازی از پارس جنوبی

به هر میزان تقاضا وجود دارد. علی صالح آبادی افزود: معاملات بورس معلول است و علت نیست و بازار سرمایه تأثیرپذیر از تحولات مختلف کشور است و متأسفانه سال گذشته موضوعاتی چون نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، قیمت سنگ آهن و مواردی از این دست که به صنایع اثرگذار در بازار از جمله سنگ آهن پتروشیمی و فلزات مطرح می‌شود در افت بازار سهام اثرگذار بود. صالح آبادی با بیان اینکه نسبت به آینده بازار سهام امیدوارم تصریح کرد: بیان و پیگیری مشکلات شرکت‌ها با مراجع ذی‌ربط و کمک به نقدشوندگی بازار از جمله اقداماتی است که تلاش می‌کنیم با انجام آنها از بازار سرمایه و سهامداران حمایت کنیم بعلاوه اینکه در شرایط کنونی عرضه اولیه سهام در بورس و نیز عرضه‌های خرد سازمان خصوصی سازی متوقف شده است. علی صالح آبادی با اشاره به عملکرد بورس تهران از ابتدای امسال تا پایان خرداد، گفت: شاخص کل بورس از ابتدای امسال از عدد ۷۹ هزار و ۱۹ واحد به ۷۲ هزار و ۶۰۰ واحد رسیده که کاهش ۷،۷ درصدی را نشان می‌دهد. وی در خصوص حوزه تأمین مالی در بازار اولیه طی سه ماه گذشته، اذعان داشت: ۹۰۰ میلیارد اوراق با درآمد ثابت منتشر و نیز سه هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان افزایش سرمایه در این مدت صورت گرفته که در مجموع ۴ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان تأمین سرمایه را شامل می‌شود. رئیس سازمان بورس با اشاره به اینکه در شورای بورس ابزار جدیدی با عنوان گواهی سپرده کالایی به تصویب رسیده که تا پایان امسال ابلاغ خواهد شد، توضیح داد: در مقطعی ممکن است تولید کننده نتواند کالای خود را در بورس بفروشد و براین اساس می‌تواند کالا را در انبار استاندارد بورس بگذارد و گواهی آن را در سیستم بورس سپرده کرده که قابلیت معامله پیدا می‌کند و خریدار این گواهی نیز نیاز به تحویل کالا ندارد و چون این گواهی تبدیل به اوراق می‌رسد امکان وثیقه آن در بانک وجود دارد که به نوعی برای خریدار نقدینگی را به ارمغان می‌آورد. صالح آبادی ادامه داد: بنا داریم در حوزه توسعه و گسترش بازار معاملات برخط قراردادهای آتی در بورس کالا را راه اندازی کنیم و این امکان نیز فراهم آمده است تا شعب و نمایندگی‌های بورس کالا با توجه به پتانسیل استان‌ها افزایش پیدا کند.

”

با هماهنگی صورت گرفته با وزارت نفت در تابستان امسال امکان معامله میعانات گازی از پارس جنوبی به هر میزان تقاضا وجود دارد

”

مبادله انرژی با همسایگان هم منفعت اقتصادی دارد هم امنیتی

ضرورت از سرگیری سوآپ نفتی

■ شیرین درویش

موضوع از سرگیری سوآپ در کشور از زمان روی کار آمدن دولت جدید جدی شد. مهم‌ترین خبر سوآپی فصل گذشته نیز محکومیت ایران در دادگاه لاهه به علت ضرر یک شرکت آذربایجانی از توقف سوآپ در دولت دهم بود اما میر کاظمی وزیر وقت نفت این حکم را قبول ندارد و از ضرورت توقف سوآپ سخن می‌گوید. با این وجود اکثر اعضای کمیسیون انرژی مجلس موافق از سرگیری سوآپ و کسب سود برای فعالان این بخش هستند. در چند ماه اخیر خبرهای خوبی برای احیای سوآپ منتشر شده است که سرمایه‌گذاران را امیدوار کرده است. حجت‌الاسلام موسی احمدی یکی از اعضای کمیسیون انرژی مجلس در این مورد گفت: ارتباط با همسایگان یکی از سیاستهایی است که دولت و وزارت نفت دنبال می‌کنند و این ارتباط در قالب تهاتر یا صادرات نفت و برآورده کردن نیاز آنها هم اثرات مثبت اقتصادی دارد و هم امنیتی.

ظرفیت کنونی سوآپ نفت خام با توجه به امکانات فعلی پایانه نفتی شمال کشور ۲۰۰ هزار بشکه در روز است که با ژ بهر برداری از پروژه حوضچه فراگیر در فاز اول به ۴۵۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید

»

از سر گرفته شود.

■ سوآپ نفتی با رعایت ضوابط به نفع نظام است

عضو کمیسیون انرژی مجلس گفت: چنانچه سوآپ نفتی با توجه به مقتضیات و عرف بین الملل از سر گرفته شود، یک حرکت منطقی بوده و به نفع نظام است.

سید سعید حیدری طیب، عضو کمیسیون انرژی درباره از سرگیری سوآپ نفت، گفت: کشورمان افزون بر تولید و صادرات نفت می‌تواند از موقعیت جغرافیایی خود برای انتقال مواد نفتی و دیگر حاملهای انرژی بهره ببرد. این عضو کمیسیون انرژی تصریح کرد: ایران به میزان لازم و براساس قانون بودجه ۹۳ نفت و میعانات گازی صادر می‌کند، از این رو می‌تواند از ظرفیت سوآپ نفتی نیز بهره‌مند شود. این نماینده مجلس با بیان این که قوانین مشخصی برای هر نوع داد و ستد تجاری وجود دارد تصریح کرد: در مسئله سوآپ نفتی باید بررسی کرد که منافع ملی و اقتصاد کشورمان چگونه حاصل می‌شود. موسی احمدی، عضو دیگر کمیسیون انرژی نیز در این زمینه گفت: اصل سوآپ را منطقی می‌دانم، با توجه به این که انجام این نوع داد و ستد در دنیا هم مرسوم است قطعاً منفعت کشور را به دنبال دارد. نماینده مردم دیر، کنگان، جم و عسلویه در مجلس افزود: سوآپ یک حرکت منطقی بوده و به نفع کشور و نظام است، حال اگر با توجه به مقتضیات، ضوابط و عرف بین الملل محقق شود بهتر است که از سر گرفته شود.

■ ظرفیت سوآپ نفت در شمال کشور به روزانه ۴۵۰ هزار بشکه می‌رسد

مدیرعامل شرکت پایانه های نفتی ایران گفت: پروژه حوضچه فراگیر در پایانه نفتی شمال تا ۶ ماه آینده به بهره برداری می‌رسد که ظرفیت سوآپ نفت را به ۴۵۰ هزار بشکه در روز افزایش می‌دهد. پیروز موسوی اظهار داشت: ظرفیت کنونی سوآپ نفت خام با توجه به امکانات فعلی پایانه نفتی شمال کشور ۲۰۰ هزار بشکه در روز است که با بهره برداری از پروژه حوضچه فراگیر در فاز اول به ۴۵۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید. وی افزود: احداث و راه اندازی این پروژه هم اکنون با پیشرفت مطلوب در حال انجام است و تا ۶ ماه آینده به بهره برداری خواهد رسید.

مدیرعامل شرکت پایانه های نفتی ایران در پاسخ به اینکه "پیش از این قرار بود با بهره برداری از حوضچه فراگیر پایانه نفتی شمال،

نماینده مردم دیر، کنگان، جم و عسلویه در مجلس شورای اسلامی بر ضرورت افزایش سرمایه گذاری در میادین گازی مشترک بین ایران و قطر تاکید کرد و گفت: قطر ۱۰۰ درصد سهمیه خود را برداشت می‌کند و این درحالی است که ما تنها دو سوم سهمیه خود را استفاده می‌کنیم. وی در ادامه درباره قطع سوآپ و طلب خسارت از ایران، گفت: اصل سوآپ را منطقی می‌دانم و در دنیا هم مرسوم است و منفعت کشور را نیز به دنبال دارد. این عضو کمیسیون انرژی مجلس با یادآوری اینکه سوآپ در زمان وزارت نفت دولت گذشته قطع شد، گفت: وزیر وقت با بررسی های خود به این نتیجه رسیده بود که آن قرارداد به نفع کشور نیست از این رو تصمیم گرفتند این قرارداد را لغو کنند، از این رو با توجه به اینکه دادگاههای بین المللی به لحاظ حقوقی این موضوع را رسیدگی می‌کنند شنیدم حکمی صادر شده است که فکر می‌کنم با پی گیری های مسؤولین احقاق حق خواهد شد. نماینده مردم دیر، کنگان، جم و عسلویه در مجلس گفت: سوآپ یک حرکت منطقی است و به نفع کشور و نظام است اگر با توجه به مقتضیات و ضوابط و عرف بین الملل محقق شود بهتر است که

به امکانات فعلی پایانه نفتی شمال کشور ۲۰۰ هزار بشکه در روز است که با بهره‌برداری از پروژه حوضچه فراگیر در فاز اول به ۴۵۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید. وی افزود: احداث و راه اندازی این پروژه هم اکنون با پیشرفت مطلوب در حال انجام است و تا ۶ ماه آینده به بهره‌برداری خواهد رسید.

پایانه‌های نفتی ایران از افزایش ظرفیت سوآپ نفت به ۴۵۰ هزار بشکه خبر داد و گفت: پروژه حوضچه فراگیر در پایانه نفتی شمال تا ۶ ماه آینده به بهره‌برداری می‌رسد که ظرفیت سوآپ نفت را به ۴۵۰ هزار بشکه در روز افزایش می‌دهد. پیروز موسوی اظهار داشت: ظرفیت کنونی سوآپ نفت خام با توجه

”

هم‌اکنون نفت کوره از عراق و کشورهای حاشیه دریای خزر وارد و معادل آن در پایانه صادراتی خلیج فارس تحویل داده می‌شود و گاز مایع هم از طریق پایانه نکا و سرخس دریافت و مابه‌ازای آن از بنادر حاشیه خلیج فارس صادر می‌شود

”

ظرفیت سوآپ به ۵۰۰ هزار بشکه در روز برسد، چرا این رقم محقق نمی‌شود» گفت: فعلاً نیاز را در حدی دیدیم که با ظرفیت کمتر از ۵۰۰ هزار بشکه این پروژه را به بهره‌برداری برسانیم.

وی ادامه داد: تصمیم گرفتیم در این مرحله با عمق آب‌خور ۸ متری پروژه را ببندیم. موسوی با بیان اینکه امکان توسعه حوضچه فراگیر در فازهای بعدی وجود دارد، اذعان داشت: با بهره‌برداری از این پروژه در ۶ ماه آینده، امکان انجام سوآپ نفت خام تا ظرفیت ۴۰۰ تا ۴۵۰ هزار بشکه در روز وجود خواهد داشت. به گزارش تسنیم، پیش از این برنامه ریزی شده بود با ساخت حوضچه فراگیر در پایانه نفتی شمال، سه اسکله موجود با آب‌خورهای چهار تا پنج متر به ۱۴ اسکله با آب‌خور ۱۴ متر افزایش یابد.

احتمال از سرگیری سوآپ نفت خزر

همزمان با چهار ساله شدن توقف سوآپ نفت خام کشورهای حاشیه دریای خزر از مسیر ایران، دور جدید مذاکرات نفتی ایران با برخی کشورهای آسیای میانه همچون قزاقستان و ترکمنستان به‌منظور از سرگیری این تجارت نفتی آغاز شده است. علی‌ماجدی در تشریح برنامه‌های جدید ایران به‌منظور از سرگیری سوآپ نفت خام، گفت: اخیراً مذاکراتی با ترکمنستان، قزاقستان و بخش خصوصی برای سوآپ بخشی از نفت این کشور انجام شده است و ترکمن‌ها به‌منظور از سرگیری این تجارت نفتی با ایران اعلام آمادگی کرده‌اند. با آغاز مذاکرات نفتی ایران با ترکمنستان و قزاقستان برای از سرگیری تجارت سوآپ نفت، سال گذشته ایران بیش از ۲۱۰ هزار تن فرآورده‌های نفتی از کشورهای دریای خزر سوآپ کرده است. عباس کاظمی معاون وزیر نفت نیز با اشاره به رشد ۱۷۰ درصدی سوآپ نفت کوره و رشد ۵۰۰ درصدی سوآپ گاز مایع، گفت: سوآپ گاز مایع و نفت کوره کشورهای حاشیه دریای خزر و عراق منجر به کاهش هزینه‌های انتقال و ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی شده است.

مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، تصریح کرد: هم‌اکنون نفت کوره از عراق و کشورهای حاشیه دریای خزر وارد و معادل آن در پایانه صادراتی خلیج فارس تحویل داده می‌شود و گاز مایع هم از طریق پایانه نکا و سرخس دریافت و مابه‌ازای آن از بنادر حاشیه خلیج فارس صادر می‌شود.

ظرفیت سوآپ نفت در شمال کشور به روزانه ۴۵۰ هزار بشکه می‌رسد این در حالی است که مدیرعامل شرکت

تاثیر نرخ خوراک پتروشیمی ها در نوسانات شاخص بورس

بازار سرمایه وابسته به وضعیت پتروشیمی

موضوع بهره مالکانه در معادن به ویژه معادن فلزی را درافت شاخص های بورس بی تاثیر ندانست و گفت: وقتی قیمت خوراک پتروشیمی را دست کاری می کنیم بزرگترین سهامداران بورس تحت تاثیر قرار گرفته و هزینه تولید آنها افزایش و سودآوری آنها و تقاضا برای سهام آنها و در نتیجه شاخص بورس کاهش می یابد.

نماینده مردم دهلران و آبدانان و دره شهر در مجلس افزود: قیمت خوراک پتروشیمی ها یک مشکل غیر ساختاری است که با یک طرح می توان اصلاح کرد اما مشکلات ساختاری نیاز به زمان طولانی تر دارد.

وی افزود: شوک ها و بحران های منطقه ای مانند اتفاقات عراق هم در نوسانات بازار بورس بی تاثیر نیست.

عضو هیات رئیسه کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس افزود: بورس خود را آرام آرام با سایر بازار ها منطبق می کند و همه بخش ها به صورت متوازن به رشد موزون خواهند رسید.

این در حالی است که دبیر کل انجمن صنفی صنایع پتروشیمی نیز از مصوبه جدید هیأت دولت مبنی بر شفاف کردن نرخ خوراک و سوخت گاز واحدهای پتروشیمی خبر داد و گفت: براساس تصمیم هیئت دولت نرخ سوخت گاز پتروشیمی ها به میزان ۱۳۲ تومان در هر متر مکعب تعیین و قیمت خوراک گاز نیز براساس مصوبه مجلس ۱۳ سنت در نظر گرفته و اجرایی و مصوبه گذشته هیئت دولت مبنی بر تعیین نرخ سوخت و خوراک گاز ۲۶۵ تومان دیگر اجرا نمی شود. این موضوع به نفع شرکت های پتروشیمی خوراک گاز است زیرا با یک حساب ساده به طور میانگین به جای ۲۶۵ تومان ۲۳۸ تومان پرداخت می شود.

را حذف کند، گفت: مصارف و منابع هدفمندی توازن ندارد و منابع کفاف مصارف را نمی دهد از این رو باید علاوه بر پرداخت ۴۲ هزار میلیارد تومان سهم تولید و بهداشت و درمان و بیکاری را بدهد که با این حساب دولت باید قریب به ۶۰ هزار میلیارد تومان از محل این طرح در بخش های مختلف هزینه کند.

احمدی در ادامه درباره وضعیت بورس و ابراز نگرانی سهامداران در نامه ای به رئیس جمهور، گفت: بازار مالی در مجموع باید با سایر بازار ها همسان باشد اما اتفاقی که در چند سال اخیر افتاد این بود که بورس به صورت ناموزون نسبت به سایر بازارها رشد کرد از این رو افتی که شاهد هستیم ناشی از تخلیه حباب هایی است که در سالهای قبل به وجود آمد.

نماینده مردم دهلران، آبدانان و دره شهر در مجلس افزود: با توجه به نرخ بیکاری و تورم و نقدینگی بالا مشخص بود که رشد بورس طی یکی دو سال اخیر طبیعی نیست.

وی افزود: بازار بورس معمولاً زمانی که بازارهای رقیب مثل مسکن، طلا و ارز در شرایط رکود قرار می گیرند به طور طبیعی نمی تواند رشد داشته باشد از این رو این اتفاقی که قبلاً افتاد و شاخص سهام در شرایط رکود تورمی رشد کرد غیر معمول بود.

احمدی افزود: در کنار ضعف ساختاری و مسایل و مشکلات بورس اجرای فاز دوم هدفمندی و افزایش قیمت کالا ها که این نماد سودآوری اکثر بنگاهها را به دلیل بالا رفتن هزینه هایشان کم می کند که این هم تقاضا برای سهام را کاهش می دهد و هم شاخص ها را به پایین می کشد.

وی تعیین نرخ خوراک پتروشیمی ها و

نایب رئیس کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با بیان اینکه با توجه به نرخ بیکاری، تورم و نقدینگی بالا رشد بورس طی سال های اخیر طبیعی نبوده، گفت: افت بورس به دلیل تخلیه حبابهایی است که در سالهای گذشته ایجاد شده است.

علی محمد احمدی درباره گزارش دیوان محاسبات از اجرای فاز دوم هدفمندسازی یارانه ها به کمیسیون متبوعش بر اینکه دولت در هدفمندی همان رویه قبلی را دنبال می کند، افزود: اگر طرح نظام سلامت که دولت از محل مالیات بر ارزش افزوده و هدفمندی آن را اجرا می کند فاکتور بگیریم مابقی تعهدات طرح هدفمندی مانند تعهد به تولید و تعهد بیمه ای اجرا نمی شود.

نماینده مردم دهلران، آبدانان و دره شهر در مجلس شورای اسلامی افزود: گزارش ارایه شده حاکی از آن بود که مصارف دولت از منابع پیشی گرفته است در صورتی که براساس قانون بودجه دولت با حذف یارانه پردرآمدها باید بخشی از هزینه های خود را تامین می کرد.

وی با بیان اینکه مجلس مخالف حذف یارانه های پردرآمدها نیست، افزود: بر اساس قانون بودجه پردرآمدها نباید برای دریافت یارانه ثبت نام می کردند، حال که ثبت نام شده اند دولت باید راستی آزمایی کند و یارانه افراد پردرآمد را حذف کند.

نایب رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس با بیان اینکه اگر دولت بر اساس اطلاعات مالیاتی و هزینه درآمد خانوار پروانه کسب و سفرهای خارجی افراد و اسناد تجاری و مسکوئی به این نتیجه برسد که سقف درآمد افراد از سقف تعیین شده بالاست باید یارانه آنها

”

بر اساس قانون بودجه پردرآمدها نباید برای دریافت یارانه ثبت نام می کردند، حال که ثبت نام شده اند دولت باید راستی آزمایی کند و یارانه افراد پردرآمد را حذف کند

”

نمایندگان مجلس قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی را اصلاح کردند

شرایط تسهیل حضور بخش خصوصی در اقتصاد

نمایندگان مجلس شرایط رقابتی سالم و ایجاد امنیت سرمایه و تسهیل حضور بخش‌های خصوصی، غیر دولتی و تعاونی در فعالیت‌های اقتصادی را تعیین کردند.

علنی ۲۲ اردیبهشت در جریان بررسی طرح اصلاح موادی از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی با ماده ۲ این طرح با ۱۵۴ رأی موافق، ۲ رأی مخالف و ۷ رأی ممتنع از مجموع ۲۰۰ نماینده حاضر در صحن علنی مجلس موافقت کردند. براساس این ماده شرایط حضور بخش‌های غیردولتی و خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی، رقابتی و سالم را به منظور تسهیل حضور این بخش‌ها معین کردند. براساس این قانون موسسات عمومی و غیردولتی که براساس قانون مجوز فعالیت اقتصادی را دارند و شرکت‌های تابعه و زیرمجموعه آنها تنها حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم مجموعاً حداکثر تا ۴۰ درصد سهم بازار کالا و یا خدمات را دارا خواهند بود. همچنین براساس این ماده موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی می‌توانند واحدهای تولیدی و خدماتی با مالکیت صد درصدی احداث نمایند که در این صورت مکلف اند حداکثر تا ۴ سال پس از بهره برداری، سهام مدیریتی خود در هر بنگاه را تا سقف مشخص شده در این ماده (۴۰ درصد) کاهش دهند.

ماده ۲- ماده (۶) قانون و تبصره های آن به صورت زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۶- به منظور تسهیل حضور بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی در فعالیت های اقتصادی و برقراری رقابت سالم و ایجاد امنیت برای سرمایه این بخشها مقرر می‌گردد:

۱- موسسات و نهادهای عمومی و غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی و کلیه شرکتهای تابعه و وابسته آنها که قانوناً مجوز فعالیت اقتصادی را دارند، می‌توانند در بازار تولید کالا و خدمات فعالیت داشته باشند مگر آن که فعالیت آنها موجب اخلاص در رقابت گردد. این نهادها و موسسات موظفند گزارش مجموع مالکیت مستقیم و غیرمستقیم کلیه شرکتهای تابعه و وابسته خود را در هر بازار تولید کالا و خدمات هر شش ماه یک بار به شورای رقابت ارسال نمایند. عدم ارائه اطلاعات و یا خلاف واقع بودن آن توسط نهادها و موسسات فوق الذکر مشمول حکم ماده (۷۲) این قانون هستند.

۲- موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی و شرکتهای تابعه و وابسته آنها حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم مجموعاً حداکثر تا ۴۰ درصد

(۴۰ درصد) سهم بازار هر کالا و یا خدمت را دارند.

۳- مجموع حق مالکیت مستقیم و غیرمستقیم سهام و کرسی مدیریتی در هر بنگاه اقتصادی تا سقف ۴۰ درصد (۴۰ درصد) برای هر موسسه و نهاد عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی که قانوناً مجوز فعالیت اقتصادی دارند، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱- موسسات و نهادهای موضوع این بند می‌توانند واحدهای تولیدی و خدماتی با مالکیت صد درصدی (۱۰۰ درصد) احداث نمایند. در این صورت مکلفند حداکثر تا چهار سال پس از بهره برداری، سهام و کرسی مدیریتی خود در هر بنگاه را تا سقف مشخص شده در این بند کاهش دهند.

تبصره ۲- موسسات و نهادهای عمومی مذکور مکلفند سهام و کرسی مدیریتی مازاد بر سقف در این بند را به صورت مرحله ای حداکثر تا پنج سال پس از ابلاغ این قانون واگذار نمایند.

۴- تسویه، تهاتر و تادیه بدهیهای قانونی دولت به نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع این ماده و شرکتهای وابسته به بانکهای دولتی از طریق واگذاری سهام بنگاهها، اموال و دارایی‌های دولت و شرکتهای دولتی ممنوع است. دولت می‌تواند از طریق فروش سهام بنگاهها و اموال و دارایی‌های خود و شرکتهای دولتی و تبدیل به وجوه نقد، بدهیهای خویش را تادیه نماید.

۵- شرکتهای و بنگاههای اقتصادی متعلق به آناه حسب مورد موظفند نسبت به ارائه اطلاعات کامل ملی خود جهت ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قوانین و مقررات مربوطه عمل کنند بنگاههای مذکور موظفند در صورت لزوم نسبت به مطابقت ساختار و شیوه گزارشگری مالی برابر قوانین و مقررات بازار سرمایه اقدام نمایند. سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است در صورت درخواست شورای رقابت گزارش‌های

”

موسسات و نهادهای عمومی و غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی و کلیه شرکتهای تابعه و وابسته آنها که قانوناً مجوز فعالیت اقتصادی را دارند، می‌توانند در بازار تولید کالا و خدمات فعالیت داشته باشند

“

مالی مربوطه را ارائه کند.

الف- موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی

ب- نهادهای نظامی و انتظامی کشور

د- نهادها و سازمانهای وقفی و بقاع متبرکه

ه- کلیه صندوق‌های بازنشستگی اعم از کشوری و لشگری، نظیر صندوق های بازنشستگی وابسته به دستگاههای اجرایی و وابسته به دستگاههای که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است.

و- نهادهای انقلاب اسلامی

تبصره ۱- منظور از بنگاه و شرکت در این بند، بندهای (۴) و (۵) ماده (۱) قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ و چهارم (۴۴) قانون اساسی است.

تبصره ۲- سازمان بورس موظف است نسبت به ارائه گزارش های عملکرد سالانه در خصوص اجرای این بند به مجلس شورای اسلامی اقدام کند.

تبصره ۳- از زمان ابلاغ این قانون نهادهای فوق الذکر حداکثر طی شش ماه موظف به اجرای تکالیف مقرر در این بند هستند.

تبصره ۴- اشخاص مذکور در این بند که برای انجام ماموریت های خاص حاکمیتی براساس مجوزهای تشکیل شده اند و افشای اطلاعات اقتصادی آنها دارای طبقه بندی می باشد، با تأیید شورای عالی امنیت ملی مشمول حکم این بند نمی‌باشند.

تبصره ۵- عدم اجرای این قانون در مورد نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن ایشان می‌باشد.

تبصره ۶- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است بر حسن اجرای این ماده نظارت کند و در صورت مشاهده موارد مغایر، آن را به شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ و چهارم (۴۴) جهت اتخاذ تصمیم اعلام نماید.

صد و شصت و پنجمین نشست وزرای نفت اوپک، بدون نتیجه

اوپک سقف تولید خود را بدون تغییر حفظ کرد

■ محسن جیلدانی

صد و شصت و پنجمین نشست وزرای نفت اوپک ۲۱ خرداد ماه در وین اتریش برگزار شد. وزیر نفت نیجریه در پایان نشست اوپک گفت بر اساس تصمیم اعضا سقف تولید نفت این سازمان برای ۶ ماه آینده بدون تغییر حفظ شد. به گزارش رویترز، وزیر نفت نیجریه گفت وزرای نفت سازمان کشورهای صادرکننده نفت در نشست اخیر بر سر حفظ سقف تولید این سازمان به اجماع رسیدند. دیزانی آلیسون مادوکه که در پایان نشست اوپک سخن می‌گفت افزود: سقف تولید این سازمان برای ۶ ماه آینده در سطح ۳۰ میلیون بشکه در روز حفظ شده است. تصمیمات اوپک بر اساس اجماع اعضا انجام می‌شود.

نظیر آنگولا، اکوادور، عراق، کویت، لیبی و ونزوئلا در این مورد هم نظر بود که هیچ تغییری در سقف تولید اوپک در نشست روز چهارشنبه صورت نخواهد گرفت. خوزه ماریا بوتلهو دی واسکونسوس، وزیر نفت آنگولا نیز گفت: قیمت نفت بد نیست، قیمت‌ها مناسب است، وضعیت بازار مطلوب است. قیمت‌های جهانی نفت از ابتدای امسال تاکنون به دلیل کاهش تولید نفت لیبی و پایین باقی ماندن تولید نفت ایران به دلیل تحریم‌های غرب، در بالای ۱۰۰ دلار باقی مانده است.

»

قیمت‌های جهانی نفت از ابتدای امسال تاکنون به دلیل کاهش تولید نفت لیبی و پایین باقی ماندن تولید نفت ایران به دلیل تحریم‌های غرب، در بالای ۱۰۰ دلار باقی مانده است

»

■ اعضای اوپک از قیمت‌های کنونی نفت رضایت دارند

وزیر انرژی امارات گفت اوپک متعهد به تامین تقاضای جهانی نفت است و اعضای این سازمان از ثبات اخیر قیمت‌های نفت رضایت دارند. وزیر انرژی امارات گفت کشورش و اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) متعهد به تامین تقاضای جهانی برای نفت هستند. سهیل محمد فرج المزروعی با انتشار بیانیه‌ای قبل از ترک کشورش برای حضور در یکصد و شصت و پنجمین نشست اوپک در وین اعلام کرد که هدف از این نشست تضمین تداوم ثبات در بازار نفت در زمانی «پر از بلا تکلیفی است». المزروعی همچنین گفت اعضای اوپک از ثبات اخیر قیمت‌های نفت رضایت دارند و اوپک وظیفه دارد اطمینان حاصل کند که

سقف فعلی تولید نفت اوپک ۳۰ میلیون بشکه در روز است.

■ اوپک تصمیمی برای افزایش سقف تولید ندارد
وزیر نفت عربستان گفت بازار نفت «با ثبات و متوازن» است و بنابراین هیچ تصمیمی در نشست اوپک مبنی بر تغییر میزان سقف تولید اتخاذ نخواهد شد. به گزارش گلوبال پست، علی النعیمی افزود: کشورهای عضو از سطح فعلی قیمت نفت که به دلیل مشکلات عرضه از جانب ایران، لیبی و اوکراین، نسبت به نشست ماه دسامبر جهشی ۱۰ درصدی داشته است، رضایت دارند. النعیمی که قبل از برگزاری نشست وزرای کشورهای عضو اوپک با خبرنگاران سخن می‌گفت، افزود: قیمت‌ها در سطح مطلوبی برای کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده و همچنین برای صنعت نفت قرار دارند. وی با وزرای نفت کشورهای دیگر عضو اوپک

■ نفت ۱۰۰ دلاری برای اوپک معقول است

دبیرکل سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) گفت قیمت فعلی نفت که بالای ۱۰۰ دلار است همچنان معقول است و به دلیل ثبات مشاهده شده در بازار نفت، احتمالاً نشست کوتاه خواهد بود. عبدالله سالم البدری، دبیرکل سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) گفت: نشست وزرای کشورهای عضو اوپک احتمالاً به دلیل ثبات مشاهده شده در بازار نفت، کوتاه خواهد بود. البدری افزود: قیمت فعلی نفت، که بالای ۱۰۰ دلار است، همچنان معقول است و منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را تامین می‌کند. وی در خصوص موضوعات مورد بحث در نشست اوپک گفت: گزارش‌های دبیرخانه اوپک و شورای اقتصادی، موضوع اصلی نشست خواهد بود. وی افزود: در این گزارش‌ها به وضعیت فعلی بازار جهانی نفت پرداخته شده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس:

بنزین پتروشیمی سالم‌تر از بنزین پالایشگاه‌هاست

با پالایشگاه‌های نفت کشور برای تولید بنزین ریفرمیت طی می‌شود. بنزین ریفرمیت تولیدی در این مرحله، دارای عدد اکتان بین ۹۵ تا ۱۰۰ است و جایگزین مناسبی برای بنزین سوپر وارداتی به عنوان اکتان افزاست. بنزین ریفرمیت پتروشیمی همان بنزینی ریفرمیت پالایشگاه است با این تفاوت که عملیات خالص‌سازی ریفرمیت از بنزین به علت وجود واحدهای بنزن‌زدایی در پتروشیمی انجام می‌شود و پس از کاهش میزان بنزن به زیر ۲ درصد حجمی، بنزین ریفرمیت به عنوان اکتان افزا به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران تحویل داده خواهد شد. این در حالی است که واحدهای بنزن‌زدایی در اکثر پالایشگاه‌های نفت کشور وجود ندارد (اخیرا تنها پالایشگاه‌های اراک و تبریز به واحدهای بنزن‌زدایی مجهز شده‌اند) و این پالایشگاه‌ها بنزین ریفرمیت را بدون جداسازی ترکیب سرطانات‌زای بنزن به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران تحویل می‌دهند. بنابراین بدیهی است که بنزین ریفرمیت پتروشیمی‌ها به لحاظ ترکیبات بنزن، از وضعیت به مراتب بهتری نسبت به شرایط فعلی اکثر پالایشگاه‌های نفت کشور برخوردار هستند. بنزین تولیدی پتروشیمی‌ها به علت عدد اکتان بالای ۹۵ به عنوان اکتان افزا مورد استفاده قرار می‌گیرد و به دلیل وجود برج بنزن‌زدایی، میزان بنزن موجود در بنزن پتروشیمی‌ها از پالایشگاه‌ها کمتر است. نتایج آزمایشگاهی مربوط به آنالیز ریفرمیت نشان می‌دهد که متوسط عدد اکتان این بنزین ۹۷٫۵ و حجم بنزن آن ۱٫۸۲ درصد است. با یک نگاه واقع‌بینانه بدیهی است که واحدهای پتروشیمی با هدف تولید بنزین احداث نشده، بلکه برای تولید محصولات پتروشیمی در نظر گرفته شده و از سال ۱۳۸۹ با شدت یافتن تحریم‌ها، سیاست‌های اتخاذ شده این واحدها را از برنامه و هدف اصلی طراحی آنها دور کرده و وارد ضرب‌الاجل روزافزون تولید بنزین نموده است. لذا گرچه راهکار کوتاه‌مدت تولید بنزین به کمک این واحدها مناسب بوده، اما برای خودکفایی و بالابردن کیفیت بنزین تولید داخل لازم است دولت بهره‌برداری پالایشگاه ستاره خلیج فارس را تسریع داده و در بالا بردن کیفی هرچه بیشتر آن بکوشد.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی با موضوع ضرورت تسریع در بهره‌برداری از پالایشگاه‌های کشور، تاکید کرد که بنزین موسوم به پتروشیمی به مراتب بهتر از بنزین اکثر پالایشگاه‌های کشور است. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی ضرورت تسریع در بهره‌برداری از پالایشگاه‌های کشور را مورد بررسی قرار داده که در بخشی از گزارش آمده است که مسئولین وقت برای خنثی کردن این سیاست تحریمی، تولید بنزین اکتان افزا را با همکاری واحدهای پتروشیمی کشور کلید زدند. متن کامل این گزارش به شرح زیر است: وابستگی شدید ایران به واردات بنزین و نقش کلیدی آن در تأمین نیاز کشور سبب شد تا ایالات متحده آمریکا در تیرماه ۱۳۸۹ تحریم فروش بنزین به ایران را اعمال کند. مسئولین وقت برای خنثی کردن این سیاست تحریمی، تولید بنزین اکتان افزا را با همکاری واحدهای پتروشیمی کشور کلید زدند. به طوری که مقدار بنزین تولید شرکت‌های پتروشیمی در آن بازه زمانی به حدود ۱۵ تا ۲۰ میلیون لیتر در روز رسید و این نقشه دشمن ناکام ماند. در سال‌های اخیر، با توجه به بی‌اعتمادی در واردات بنزین و تشدید تحریم‌های غرب از زمستان ۱۳۹۰، مسئولین کشور ترجیح دادند که همچنان بخشی از نیاز کشور را از این راه تأمین کنند و میزان واردات بنزین را به حداقل برسانند. با اجرای این استراتژی و همچنین افزایش تولید بنزین پالایشگاه‌ها به واسطه بهره‌برداری از طرح‌های توسعه‌ای، میزان واردات بنزین از ۲۱ میلیون لیتر در روز در سال ۱۳۸۸ به حدود ۱٫۷۵ میلیون لیتر در روز در سال ۱۳۹۱ کاهش یافت و میزان بنزین تولیدی پتروشیمی‌ها همواره پرسش‌هایی را در خصوص محتویات این بنزین و میزان آلایندگی آن در جامعه مطرح کرد که این پرسش‌ها از سوی مسئولین وزارت نفت با پاسخ جامعی همراه نبود و به نگرانی‌های مردم دامن می‌زد.

چگونگی تولید بنزین در واحدهای پتروشیمی

بنزین تولیدی پتروشیمی‌ها یا در واقع مواد اکتان افزا، همان بنزین ریفرمیت است و در شرکت‌های پتروشیمی آروماتیکی نوری (بروزیه)، بندر امام (ره) و بوعلی‌سینا تولید می‌شود. در این پتروشیمی‌ها مسیری یکسان

عرضه کافی در بازار در تمامی زمان‌ها وجود داشته باشد. قیمت جهانی نفت از زمان آخرین نشست وزارتی این سازمان که در دسامبر ۲۰۱۳ برگزار شد بین ۱۰۰ تا ۱۱۰ دلار در نوسان بوده است.

عربستان خواستار کاهش نشست‌های اوپک به یک بار در سال شد

عربستان در نشست اخیر اوپک پیشنهاد کرد این سازمان به جای دو نشست در سال هر ساله یک نشست برگزار کند که البته با مخالفت سایر اعضا مواجه شد. به گزارش رویترز، در حالی که در اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی، اوپک سالانه ۷ نوبت نشست برگزار می‌کرد، عربستان پیشنهاد داده است که نشست‌های اوپک به جای ۲ بار در سال، هر سال تنها یک نوبت برگزار شود. نشست‌های اوپک از سال ۲۰۱۲ تاکنون منجر به هیچ تغییر سیاستی نشده است و نشست ۲۱ خرداد در وین نیز از این قاعده مستثنی نبود. اوپک در آخرین نشست خود، سقف تولید روزانه نفت خود را همچنان در سطح ۳۰ میلیون بشکه حفظ کرد. اوپک در گذشته با برگزاری ۷ نشست در سال، اقدام به اتخاذ تصمیمات غیرمنتظره در تلاش برای مدیریت خرد بازار نفت می‌کرد. اما با توجه به افزایش میزان تولید نفت در آمریکا و تثبیت قیمت نفت در حدود ۱۱۰ دلار، اکنون دیگر نشست‌های اوپک تغییری را به دنبال نمی‌آورد. به گفته ۳ هیئت حاضر در نشست اخیر اوپک، عربستان، بزرگترین تولید کننده عضو سازمان کشورهای صادر کننده نفت در نشست اخیر سازمان پیشنهاد کرد که اعضای اوپک تنها یکبار در سال نشست برگزار کنند، اما دیگر کشورها با این ایده مخالفت کردند و بنابراین نشست بعدی اوپک برای ۲۷ نوامبر سال جاری برنامه ریزی شد. یکی از نمایندگان شرکت کننده در این نشست اظهار داشت: نشست‌ها ساکت است و جز موضوع انتخاب دبیر کل، چیز زیادی برای بحث کردن وجود ندارد اما نمی‌توان سیاست داخلی را که می‌گوید اوپک باید دو بار در سال تشکیل جلسه دهد، تغییر داد. بر اساس اساسنامه، اوپک باید سالانه ۲ نشست عادی برگزار نماید. سهمیه تولید روزانه ۳۰ میلیون بشکه ای، زمینه را برای عربستان جهت افزایش غیررسمی تولید بسته به میزان تقاضا یا نسبت به میزان کاهش تولید دیگر کشورهای عضو، فراهم می‌سازد. عربستان، بیشترین میزان ظرفیت تولید ذخیره اوپک را در اختیار دارد و متحدان عرب این کشور در حاشیه خلیج فارس یعنی امارات و کویت نیز از میزان ذخیره تولید کمتری برخوردارند و این میزان تأثیرگذاری آنها در اوپک را افزایش می‌دهد. اکثر اعضای دیگر اوپک نمی‌توانند میزان تولید خود را افزایش دهند و کاهش تولید در لیبی، نیجریه، عراق و ایران، میزان عرضه نفت اوپک را کاهش داده است.

”

نشست‌های اوپک ساکت است و جز موضوع انتخاب دبیر کل، چیز زیادی برای بحث کردن وجود ندارد اما نمی‌توان سیاست داخلی را که می‌گوید اوپک باید دو بار در سال تشکیل جلسه دهد، تغییر داد

”

گزارش سالانه شرکت بریتیش پترولیوم منتشر شد

افزایش ۱۱۰ هزار بشکه‌ای ظرفیت پالایش نفت ایران

■ سعید فریدزادگان

شرکت انگلیسی بریتیش پترولیوم جدیدترین گزارش از سلسله گزارش‌های سالانه خود موسوم به «گزارش مرور آمار انرژی جهان ۲۰۱۴» را منتشر کرد. در بخشی از این گزارش جدیدترین آمار شاخص‌های کلان بخش نفت کشورهای مختلف از جمله ایران که مربوط به سال ۲۰۱۳ است ارائه شده است. بریتیش پترولیوم با اشاره به رتبه ۴ ایران در میان دارندگان ذخایر نفتی جهان، برخلاف ادعای رسانه‌های غربی تولید نفت ایران در ۲۰۱۳ را بیش از ۳.۵ میلیون بشکه در روز اعلام کرد و از افزایش ۱۱۰ هزار بشکه‌ای پالایش نفت ایران در این سال خبر داد.

۹۹

بریتیش پترولیوم در این گزارش میزان ذخایر نفت ایران در پایان سال ۲۰۱۳ را ۱۵۷ میلیارد بشکه اعلام کرده است که این رقم نسبت به سال قبل تغییری نداشته است. ایران ۹.۳ درصد کل ذخایر نفت جهان را به خود اختصاص داده است

۹۹

۱۰۱.۵ میلیارد بشکه، امارات ۹۷.۸ میلیارد بشکه، و چین ۱۸.۱ میلیارد بشکه در میان مناطق مختلف جهان، خاورمیانه به عنوان غنی‌ترین منطقه نفتی جهان شناخته شده به طوری که ۴۷.۹ درصد کل ذخایر نفتی جهان را به خود اختصاص داده است. آمریکای جنوبی و مرکزی با ۱۹.۵ درصد، آمریکای شمالی با ۱۳.۶ درصد، اروپا و اوراسیا با ۸.۸ درصد، آفریقا با ۷.۷ درصد، آسیا اقیانوسیه با ۲.۵ درصد به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

■ تولید نفت ایران ۳.۵ میلیون بشکه در روز است نه ۲.۸

برآورد بریتیش پترولیوم از میزان تولید نفت ایران با آماری که رسانه‌های غربی منتشر می‌کنند و سعی در موثر جلوه دادن تحریم‌ها علیه ایران دارند متفاوت است. در حالی که این رسانه‌ها و البته نهادهای رسمی مثل وزارت انرژی آمریکا و آژانس بین‌المللی انرژی میزان تولید نفت ایران را حدود ۲.۸ میلیون بشکه در

■ درجا زدن ذخایر نفتی ایران در رقم ۱۵۷ میلیارد بشکه

بریتیش پترولیوم در این گزارش میزان ذخایر نفت ایران در پایان سال ۲۰۱۳ را ۱۵۷ میلیارد بشکه اعلام کرده است که این رقم نسبت به سال قبل تغییری نداشته است. ایران ۹.۳ درصد کل ذخایر نفت جهان را به خود اختصاص داده است. میزان کل ذخایر نفت خام جهان در پایان سال ۲۰۱۳ با افزایش ۰.۳۵ درصدی نسبت به سال قبل از آن به ۱۶۸۷.۹ میلیارد بشکه رسیده است. بر این اساس، ایران چهارمین دارنده بزرگ ذخایر نفتی جهان در پایان سال ۲۰۱۳ شناخته شده است. ونزوئلا با ۲۹۸ میلیارد بشکه ذخیره نفتی در رتبه نخست قرار گرفته و عربستان با ۲۶۵ میلیارد بشکه و کانادا با ۱۷۴ میلیارد بشکه به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم از این نظر قرار گرفته‌اند. میزان ذخایر نفتی برخی کشورهای دیگر عبارت است از: آمریکا ۴۴.۲ میلیارد بشکه، روسیه ۹۳ میلیارد بشکه، عراق ۱۵۰ میلیارد بشکه، کویت

داده است. حجم ذخایر گاز ایران در سال ۲۰۱۳ نسبت به سال قبل از آن ۲۰۰ میلیارد مترمکعب افزایش داشته است. پس از ایران، روسیه با ذخایر ۳۱،۳ تریلیون مترمکعبی در رتبه دوم و قطر با ذخایر ۲۴،۷ تریلیون مترمکعبی در رتبه سوم جهان قرار گرفته اند. میزان ذخایر گازی برخی کشورهای دیگر عبارت است از: آمریکا ۹،۳ تریلیون مترمکعب، کانادا ۲ تریلیون مترمکعب، ترکمنستان ۱۷،۵ تریلیون مترمکعب، عربستان ۸،۲ تریلیون مترمکعب، چین ۳،۳ تریلیون مترمکعب، و هند ۱،۴ تریلیون مترمکعب. کل ذخایر گازی جهان در پایان سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۱۸۵،۷ تریلیون مترمکعب اعلام شده است که این رقم نسبت به سال قبل از آن تنها ۴۰ میلیارد مترمکعب افزایش داشته است.

تولید گاز ایران با وجود تحریم‌ها افزایش یافت
بر اساس این گزارش در حالی که تولید نفت ایران در سال ۲۰۱۳ تحت تاثیر تحریم‌های غرب کاهش داشته است تولید گاز ایران در این سال رشد ۰،۸ درصدی را تجربه کرده و به ۱۶۶۶ میلیارد مترمکعب رسیده است. ایران در سال پیش از آن ۱۶۵۶ میلیارد مترمکعب گاز تولید کرده بود. بر این اساس، جایگاه سومین تولید کننده بزرگ گاز جهان در سال ۲۰۱۳ به ایران رسیده است. ایران ۴،۹ درصد از کل تولید گاز جهان را در این سال به خود اختصاص داده است. آمریکا با تولید ۶۸۷ میلیارد مترمکعب در رتبه نخست تولید کنندگان گاز جهان قرار گرفته و روسیه با تولید ۶۰۴ میلیارد مترمکعبی در رتبه دوم از این نظر قرار گرفته است. تولید گاز در این دو کشور طی سال ۲۰۱۳ به ترتیب ۱،۳ درصد و ۲،۴ درصد افزایش داشته است. میزان تولید گاز در برخی کشورهای دیگر عبارت است از: کانادا ۱۵۴ میلیارد مترمکعب، لهستان ۱۸ میلیارد مترمکعب، ترکمنستان ۶۲ میلیارد مترمکعب، ازبکستان ۵۵ میلیارد مترمکعب، قطر ۱۵۸ میلیارد مترمکعب، الجزایر ۷۸ میلیارد مترمکعب،

غرب انجام داده است. ایران طی دو سال گذشته ۱۱۰ هزار بشکه در روز به ظرفیت پالایش نفت خود افزوده بدین ترتیب نفتی را که به دلیل تحریم امکان صادرات آن وجود نداشته را در داخل به فرآورده نفتی تبدیل کرده است. ظرفیت پالایش نفت ایران در سال ۲۰۱۲ بالغ بر ۳۲ هزار بشکه در روز افزایش یافت و در سال ۲۰۱۳ نیز ۷۸ هزار بشکه در روز معادل ۴،۱ درصد افزایش یافت و به ۱،۹۷ میلیون بشکه در روز رسید. آمریکا بزرگترین کشور پالایش کننده نفت جهان در سال ۲۰۱۳ شناخته شده است. ظرفیت پالایشگاهی آمریکا در این سال ۱۷،۸ میلیون بشکه در روز اعلام شده است. چین با ۱۲،۵ میلیون بشکه در روز در رتبه دوم و روسیه با ۶ میلیون بشکه در روز به ترتیب در رتبه های دوم و سوم از این نظر قرار گرفته اند. ایران در بین کشورهای جهان از نظر میزان پالایش نفت خام در رتبه ۱۱ قرار گرفته است. ظرفیت پالایش نفت ایران در سال ۲۰۱۳ معادل ۲،۱ درصد کل ظرفیت پالایش نفت جهان بوده است. کل ظرفیت پالایش نفت جهان در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۹۴،۹ میلیون بشکه در روز بوده که این رقم با افزایش ۱،۵ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه شده است.

ایران صادر کننده خالص گاز شد

شرکت انگلیسی بریتیش پترولیوم با اشاره به وجود یک پنجم گاز جهان در ایران از افزایش تولید گاز ایران با وجود تحریم‌ها در سال ۲۰۱۳ و تبدیل ایران به صادر کننده خالص گاز در این سال خبر داد.

یک پنجم گاز جهان در ایران

بریتیش پترولیوم ایران را بزرگترین دارنده ذخایر گازی جهان معرفی کرده است. بر اساس برآوردهای این شرکت انگلیسی که گزارش معتبر مرور آمار انرژی جهان را هر سال منتشر می کند ذخایر گازی جهان در پایان سال ۲۰۱۳ به ۳۳،۸ تریلیون مترمکعب رسیده است که بیشترین رقم در سطح جهان است. ایران ۱۸،۲ درصد کل ذخایر گازی جهان را به خود اختصاص

روز اعلام می کنند در گزارش بریتیش پترولیوم متوسط تولید نفت ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۳،۵۵۸ میلیون بشکه در روز اعلام شده است. تولید نفت ایران در سال ۲۰۱۳ نسبت به سال قبل از آن ۶ درصد برابر با ۱۹۳ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. در سال پیش از آن نیز تولید نفت ایران ۶۰۷ هزار بشکه در روز کاهش یافته بود. بر این اساس افت تولید نفت ایران در سال دوم تحریم ها یک سوم سال قبل از آن بوده که این امر نشان دهنده کاهش اثر تحریم نفتی غرب علیه ایران است. مجموع کاهش تولید نفت ایران در طی دو سالی که تحریم نفتی غرب به اجرا گذشته شده بالغ بر ۸۰۰ هزار بشکه در روز بوده است. این گزارش ایران را هفتمین تولید کننده بزرگ نفت جهان در سال ۲۰۱۳ معرفی کرده است. عربستان با تولید ۱۱،۵ میلیون بشکه در روز در رتبه نخست از این نظر قرار گرفته است و روسیه با ۱۰،۷ میلیون بشکه در روز و آمریکا با ۱۰ میلیون بشکه در روز رتبه های دوم و سوم را به خود اختصاص داده اند. چین که دومین وارد کننده بزرگ نفت جهان پس از آمریکا است در میان تولید کنندگان نفت بالاتر از ایران در رتبه چهارم جهان قرار گرفته است. میزان تولید نفت این کشور ۴،۱ میلیون بشکه در روز اعلام شده است. پس از چین، کانادا با تولید روزانه ۳،۹ میلیون بشکه در روز و امارات با تولید ۳،۶ میلیون بشکه در روز به ترتیب در رتبه های پنجم و ششم قرار گرفته اند. میزان تولید نفت برخی کشورهای دیگر عبارت است از: عراق ۳،۱ میلیون بشکه در روز، کویت ۳،۱ میلیون بشکه در روز، مکزیک ۲،۸ میلیون بشکه در روز، الجزایر ۱،۵ میلیون بشکه در روز و نیجریه ۲،۳ میلیون بشکه در روز. کل تولید نفت جهان در سال ۲۰۱۳ نیز با افزایش ۰،۶ درصدی به ۸۶،۸ میلیون بشکه در روز رسیده است.

افزایش ۱۱۰ هزار بشکه ای ظرفیت پالایش نفت

ایران در پاسخ به تحریم

افزایش پالایش نفت در داخل یکی از اقداماتی بوده است که ایران در واکنش به تحریم نفتی

”

در حالی که تولید نفت ایران در سال ۲۰۱۳ تحت تاثیر تحریم‌های غرب کاهش داشته است تولید گاز ایران در این سال رشد ۰،۸ درصدی را تجربه کرده و به ۱۶۶۶ میلیارد مترمکعب رسیده

”

طرح توقف صادرات نفت ایران عملی نیست

وی ادامه داد: ضعف ما این است که تولید نفت‌مان را کاهش دادیم، ما نباید تولید نفت‌مان را کم می‌کردیم بلکه می‌بایست با ذخیره سازی نفت به فکر راههای جایگزین سد شده در صادرات نفت می‌بودیم. حیدری اذعان داشت: درحال حاضر صادرات نفت ایران به روزانه یک میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه رسیده است و با افزایش تولید نفت باید به فکر افزایش صادرات نفت نیز باشیم تا جایگاه‌مان در اوپک را از دست ندهیم.

نماینده مردم کرمانشاه در مجلس شورای اسلامی در پاسخ به اینکه در صورت اجرای طرح آمریکا برای کاهش و توقف صادرات نفت ایران باید چه رویکردی را دنبال کنیم، گفت: ما نباید به این دلایل به کاهش تولید فکر کنیم بلکه باید با اولویت دادن به میداین مشترک، افزایش تولید نفت خام را در برنامه داشته باشیم و هر چه تولید و ظرفیت مانورمان بیشتر می‌شود به فکر راههای افزایش صادرات نفت باشیم. بازار نفت جهان در حال حاضر از نفت ایران بی‌نیاز نیست و هنوز کشورهایی هستند که حتی با وجود اعمال فشارها از سوی آمریکا به خرید نفت از ایران احتیاج دارند.

حیدری تصریح کرد: ما نباید خودمان داوطلبانه بازار نفت را به راحتی به رقبا بسپاریم بلکه باید بی‌اعتنا به تحریم‌ها به فکر حفظ جایگاه خود در اوپک باشیم و صادرات نفت‌مان را حداقل در میزان فعلی حفظ کنیم.

طرح توقف صادرات نفت ایران عملی نیست و ما در سخت‌ترین شرایط نفت‌مان را صادر کردیم.

سید سعید حیدری طیب عضو کمیسیون انرژی مجلس با اعلام این مطلب اظهار داشت: آمریکا برای اینکه بتواند اقتصاد ایران را بیش از پیش تحت فشار قرار دهد، سال گذشته طرحی را در کنگره اش مطرح کرد تا صادرات نفت ایران را در بازه زمانی ۶ ماهه یک میلیون بشکه کاهش دهد و به زعم خودشان با اینکار بتوانند فروش نفت ایران را به طور کامل متوقف کنند. این طرح در کنگره آمریکا رأی آورد اما رئیس‌جمهور این کشور اجرای آنرا و تو کرد.

نماینده مردم کرمانشاه در مجلس نهم با بیان اینکه طرح این مسئله در کنگره آمریکا پیش از آغاز مذاکرات ایران و ۱+۵ بود، گفت: به نظرم رئیس‌جمهور آمریکا با هماهنگی کنگره این کشور، اجرای طرح توقف صادرات نفت ایران را برای بعد از مذاکرات ایران و ۱+۵ گذاشته تا در صورتی که این مذاکرات به نتیجه نرسید، دو سوم کنگره به این طرح رأی دهند که در این صورت دیگر قابل و تو شدن هم نیست. عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: ما سال گذشته در سخت‌ترین شرایط تحریم‌های یک جانبه غرب و همراهی برخی کشورها با این تحریم‌ها نفت‌مان را صادر کردیم، اگرچه صادرات نفت ما به زیر یک میلیون بشکه در روز رسید اما متوقف نشد.

و چین ۱۱۷ میلیارد مترمکعب، کل تولید گاز جهان در سال ۲۰۱۳ با افزایش ۱،۱ درصدی نسبت به سال قبل مواجه شده و به ۳۳۹۰ میلیارد مترمکعب رسیده است.

ایران سومین مصرف‌کننده بزرگ گاز در جهان شناخته شد

به گزارش تسنیم آمارهای ارائه شده از سوی بریتیش پترولیوم نشان می‌دهد کشوری مثل چین که حدوداً ۲۰ برابر ایران جمعیت دارد و به لحاظ صنعتی بسیار جلوتر از ایران است مصرف گازی کمتر از ایران دارد. میزان مصرف گاز ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۱۶۲،۲ میلیارد مترمکعب اعلام شده است. این در حالی است که چین در همین سال ۱۶۱،۶ میلیارد مترمکعب گاز مصرف کرده است. بر اساس این گزارش مصرف گاز ایران در سال ۲۰۱۳ با رشد ۰،۷ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه شده است. مصرف گاز چین در همین سال رشد ۱۰،۸ درصدی داشته است، در میان کشورهای جهان، ایرانی‌ها سومین مصرف‌کننده بزرگ گاز جهان شناخته شده‌اند. کشور صنعتی آمریکا با مصرف ۷۳۷ میلیارد مترمکعب در رتبه نخست قرار گرفته و روسیه با مصرف ۴۱۳ میلیارد مترمکعب در جایگاه دوم قرار گرفته است. کل مصرف گاز جهان در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۳۳۴۷ میلیارد مترمکعب اعلام شده است که این رقم نسبت به سال قبل رشد ۱،۴ درصدی داشته است.

ایران صادرکننده خالص گاز شد

بر اساس آمارهای بی‌بی‌سی ایران در سال ۲۰۱۳ به صادرکننده خالص گاز تبدیل شده است. در حالی که طی سال‌های گذشته صادرات گاز ایران از واردات کمتر بود در سال ۲۰۱۳ صادرات گاز ایران از واردات پیشی گرفت. ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۵،۱ میلیارد مترمکعب گاز از دو کشور ترکمنستان و جمهوری آذربایجان وارد کرده است. میزان گاز وارداتی ایران از ترکمنستان ۴،۷ میلیارد مترمکعب اعلام شده است. رقم گاز وارداتی از جمهوری آذربایجان نیز ۰،۴ میلیارد مترمکعب بوده است. در همین حال ترکیه و جمهوری نخجوان دو واردکننده گاز از ایران بوده‌اند و در مجموع ۹،۴ میلیارد مترمکعب گاز از ایران وارد کرده‌اند. بدین ترتیب خالص صادرات گاز ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۴،۳ میلیارد مترمکعب بوده است. میزان گاز صادراتی ایران به ترکیه در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۸،۷ میلیارد مترمکعب بوده است. گاز صادراتی به نخجوان نیز ۰،۷ میلیارد مترمکعب بوده است. کل رقم صادرات گاز در جهان طی سال ۲۰۱۳ نیز ۷۱۰ میلیارد مترمکعب اعلام شده است که سهم ایران به عنوان دارنده بزرگ‌ترین ذخایر گازی جهان تنها ۰،۶ درصد بوده است.

”

بر اساس آمارهای بی‌بی‌سی ایران در سال ۲۰۱۳ به صادرکننده خالص گاز تبدیل شده است. در حالی که طی سال‌های گذشته صادرات گاز ایران از واردات کمتر بود در سال ۲۰۱۳ صادرات گاز ایران از واردات پیشی گرفت. ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۵،۱ میلیارد مترمکعب گاز از دو کشور ترکمنستان و جمهوری آذربایجان وارد کرده است. میزان گاز وارداتی ایران از ترکمنستان ۴،۷ میلیارد مترمکعب اعلام شده است. رقم گاز وارداتی از جمهوری آذربایجان نیز ۰،۴ میلیارد مترمکعب بوده است. در همین حال ترکیه و جمهوری نخجوان دو واردکننده گاز از ایران بوده‌اند و در مجموع ۹،۴ میلیارد مترمکعب گاز از ایران وارد کرده‌اند. بدین ترتیب خالص صادرات گاز ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۴،۳ میلیارد مترمکعب بوده است. میزان گاز صادراتی ایران به ترکیه در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۸،۷ میلیارد مترمکعب بوده است. گاز صادراتی به نخجوان نیز ۰،۷ میلیارد مترمکعب بوده است. کل رقم صادرات گاز در جهان طی سال ۲۰۱۳ نیز ۷۱۰ میلیارد مترمکعب اعلام شده است که سهم ایران به عنوان دارنده بزرگ‌ترین ذخایر گازی جهان تنها ۰،۶ درصد بوده است.

”

معاوضه صد هزار تن فرآورده در سال ۹۲

سوآپ فرآورده نفتی ۳۰ درصد افزایش می یابد

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی از آغاز صادرات گازوئیل به افغانستان در سال ۹۲ خبر داد و گفت: سوآپ فرآورده های نفتی شامل بنزین، گازوئیل و گاز مایع در سال جاری ۳۰ درصد بیشتر خواهد شد.

مصطفی کشکولی با اعلام اینکه پارسال یک میلیون تن فرآورده نفتی و عمدتاً گازوئیل به عراق صادر شد و امسال به افغانستان نیز صادرات خواهیم داشت، گفت: با صادرات متمرکز و اشباع بازارهای افغانستان انگیزه های قاچاق فرآورده های نفتی نیز به طور چشمگیری کاهش خواهد یافت.

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی با بیان اینکه پارسال بیش از ۱۰۰ هزار تن فرآورده نفتی سوآپ (معاوضه) شد، افزود: امسال هم برای افزایش ۳۰ درصدی سوآپ برنامه ریزی شده است. وی گفت: مذاکراتی با انجمن صادرکنندگان فرآورده های نفتی و شرکت های فعال انجام شده است تا از ظرفیت تولیدی کشور به نحو مطلوب استفاده شود. در عملیات سوآپ، گازوئیل، بنزین و یا گاز مایع (ال پی جی) برای تامین نیاز مناطق شمالی کشور از همسایگان شمالی دریافت می شود و معادل آن در جنوب کشور تحویل نمایندگان یا مشتریان آنها می شود. کشکولی گفت: امسال نخستین بار آمادگی برای سوآپ گاز مایع هم ایجاد شده است و می توانیم هم در شهر نکا به وسیله کشتی و هم در منطقه سنگ بست خراسان رضوی به وسیله راه آهن سوخت ال پی جی همسایگان شمالی را دریافت و در استانهای شمالی توزیع و مصرف

کنیم و در مقابل، معادل آن را در چند نقطه از جمله بندرعباس و ماهشهر تحویل دهیم. وی سوآپ را در کاهش هزینه های حمل و نقل و قطع واردات بسیار موثر دانست. مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی افزود: امسال بانکرینگ (تحویل سوخت عبوری به کشتی های در حال تردد در خلیج فارس) را هم با توجه به اینکه صنعتی نو در تجارت فرآورده های نفتی محسوب می شود، با قوت بیشتری انجام می دهیم. وی گفت: با توجه به اینکه این نوع فروش سوخت بر اساس قیمت های جهانی محاسبه می شود، درآمدزایی خوبی برای کشور دارد و هم موجب حضور پررنگ تر ایران در خلیج فارس می شود. به گفته کشکولی پارسال بیش از ۲ میلیون تن فرآورده نفتی از طریق بانکرینگ صادر شد و امسال هم برای افزایش ۳۰ درصدی آن برنامه ریزی شده است.

درخواستی برای سوآپ فرآورده نفتی از طریق خطوط لوله نداشته ایم

مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران گفت: تا درخواستی برای سوآپ فرآورده نفتی از طریق خطوط لوله نداشته ایم و اگر محموله هایی با عنوان سوآپ فرآورده نفتی جا به جا شده از طریق بخش خصوصی و به وسیله تانکر بوده است. عباسعلی جعفری نسب اظهار داشت: احداث و توسعه خطوط انتقال نفت خام و فرآورده نفتی با یک برنامه ریزی کلان در وزارت نفت انجام می شود و بر اساس همان برنامه کلان مشخص می شود که در چه مسیری خط لوله

انتقال احداث شود. وی افزود: هیچ خط لوله انتقال نفت یا فرآورده نفتی نداریم که توجیه اقتصادی نداشته باشد چون تمامی خطوط احداث شده فعال است، به جز موارد اندکی که برای سوآپ نفت خام احداث شده که در صورت آغاز سوآپ نفت خام، آن خطوط لوله نیز توجیه اقتصادی خود را خواهند داشت.

مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران در پاسخ به اینکه آیا سوآپ فرآورده نفتی از طریق خطوط لوله داریم، گفت: درخواستی برای سوآپ فرآورده نفتی از طریق خطوط لوله نداشته ایم و اگر محموله هایی با عنوان سوآپ فرآورده نفتی جا به جا شده از طریق بخش خصوصی و به وسیله تانکر بوده است.

وی ادامه داد: اگر برای انجام سوآپ فرآورده های نفتی درخواست شود تا از ظرفیت خطوط لوله استفاده شود، امکان این ظرفیت سازی وجود دارد اما در نقاطی که خطوط لوله متصل است باید بررسی هایی صورت گیرد که در صورت لزوم بتوانیم از ظرفیت خطوط لوله برای انتقال فرآورده های نفتی سوآپ شده از کشور های دیگر استفاده کنیم

جعفری نسب تصریح کرد: معمولاً چون فرآورده از پالایشگاه ها به نقاط مصرف منتقل می شود، اگر بخواهیم از کشورهای دیگر با استفاده از خطوط لوله، فرآورده سوآپ کنیم، در واقع باید خطوط برعکس شود که برای اجرایی شدن آن، بحث هایی فنی مطرح است که باید ببینیم توجیهی برای انجام آن از نظر فنی وجود دارد یا خیر.

”

درخواستی برای سوآپ فرآورده نفتی از طریق خطوط لوله نداشته ایم و اگر محموله هایی با عنوان سوآپ فرآورده نفتی جا به جا شده از طریق بخش خصوصی و به وسیله تانکر بوده است

”

جزئیات ۶ برنامۀ و ۱۴ سیاست نفتی اعلام شد

حمایت از بخش خصوصی

سیاست وزارت نفت برای اقتصاد مقاومتی

■ محمد هادی ابراهیمی

وزارت نفت برای اجرای سیاست اقتصاد مقاومتی ابلاغی آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب، شش برنامه را در دستور کار خود قرار داده است که افزایش تولید و صادرات نفت، گاز، فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی، حفظ بازارهای صادراتی و بهینه‌سازی مصرف سوخت از مهمترین آنهاست.

”

در برنامه
اعلامی وزارت
نفت و در بند ۷
”سیاست‌ها“ به
صادرات فرآورده
های نفتی اشاره
شده و یکی از
سیاست‌های
اصلی را ”بالا
بردن صادرات
فرآورده‌های
نفتی“ نامیده
است

”

ایجاد پالایشگاه‌های جدید در داخل کشور با هدف عرضه بیشتر فرآورده‌های نفتی به بازار جهانی (و کاهش عرضه مستقیم نفت خام به ویژه نفت خام‌های بسیار سنگین) ۳. مباحث مستقیم و نیز حمایت از بخش خصوصی داخلی برای مشارکت در ایجاد ذخایر نفت خام و فرآورده در نقاط مرکزی بازار و به ویژه آسیا.

در زیر بخشی از برنامه‌های وزارت نفت برای اقتصاد مقاومتی را می‌خوانید:

اهداف:

استفاده بهینه و توسعه ظرفیت‌های صنعت نفت بعنوان پشتوانه و محرک توسعه پایدار حفظ و ارتقای جایگاه کشور در بازارهای جهانی و منطقه‌ای انرژی استفاده بهینه از ذخایر راهبردی به منظور اثرگذاری در بازارهای جهانی نفت و گاز ایفای نقش محوری و احراز جایگاه مرکزی در مبادلات و ترانزیت انرژی منطقه

در برنامه اعلامی وزارت نفت و در بند ۷ ”سیاست‌ها“ به صادرات فرآورده‌های نفتی اشاره شده و یکی از سیاست‌های اصلی را ”بالا بردن صادرات فرآورده‌های نفتی“ نامیده است. همچنین در ردیف ششم برنامه اقتصاد مقاومتی به بخش خصوصی اشاره شده است. در این ردیف که به نام ”برنامه ایمن‌سازی تقاضا و بازارهای فروش نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی“ نامگذاری شده به سیاست‌های وزارت نفت اینگونه اشاره شده است:

۱. طرح‌های حمایت از مشارکت در پایانه‌ها و پالایشگاه‌ها در خارج از کشور (بخش‌های دولتی و خصوصی) و مشارکت در زنجیره پالایش تا توزیع فرآورده‌ها در بازارهای هدف با تمرکز بر بازار آسیا، با هدف تضمین برداشت نفت از ایران و تامین امنیت تقاضا برای نفت کشور ۲. تعیین سهم بهینه برای صادرات نفت خام و افزایش سهم صادرات فرآورده و در نتیجه حمایت از بخش خصوصی برای

متنوع نمودن بازارهای صادراتی
بهینه‌سازی مصرف انرژی
سیاست‌ها:

۱- حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت، به ویژه در میادین مشترک با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع

۲- حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید گاز، به ویژه در میادین مشترک با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع

۳- افزایش صادرات گاز

۴- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز در پتروشیمی

۵- بالا بردن صادرات محصولات پتروشیمی

۶- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی

۷- بالا بردن صادرات فرآورده‌های نفتی

۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف

۹- توسعه تولید کالاهای با بازدهی بهینه (بر اساس شاخص شدت مصرف انرژی) و کاهش شدت انرژی

۱۰- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری

۱۱- انتخاب مشتریان راهبردی

۱۲- ایجاد تنوع در روش‌های فروش

۱۳- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش

۱۴- افزایش ذخایر راهبردی (حجم ذخیره‌سازی) نفت و گاز کشور به منظور

اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز

برنامه:

برنامه "افزایش ظرفیت تولید نفت خام و میعانات گازی با تأکید بر برداشت از میدان‌های مشترک"

طرح‌های افزایش تولید نفت خام از میدان‌های مشترک غرب کارون به میزان حداقل ۷۰۰ هزار بشکه در روز

طرح‌های افزایش تولید نفت خام از دیگر میدان‌های مشترک

طرح‌های افزایش تولید میعانات گازی با اولویت برداشت از پارس جنوبی تا رسیدن به سقف حداقل یک میلیون بشکه در روز

طرح‌های افزایش بازیافت و تولید صیانتی با اولویت میدان‌های مهم موجود در دست بهره‌برداری

طرح‌های نگهداشت سطح تولید نفت خام تا حد ۳ میلیون و ۸۵۰ بشکه در روز
اصلاح ساختار قراردادهای نفتی کشور با هدف فراهم کردن امکان جذب فناوری و ارتقای (مدیریت و) فناوری ملی بویژه برای اجرای موفق طرح‌های افزایش ضریب بازیافت
هدف: افزایش تولید نفت خام و میعانات گازی به ۵,۷ میلیون بشکه در روز تا انتهای سال ۱۳۹۶

برنامه "افزایش تولید و صادرات گاز طبیعی با تأکید بر برداشت از میدان‌های مشترک"

طرح‌های افزایش تولید و پالایش گاز طبیعی از میدان مشترک پارس جنوبی،

طرح‌های افزایش تولید و پالایش گاز با اولویت میدان‌های واقع در شمال شبکه

طرح‌های نگهداشت سطح تولید و پالایش گاز

طرح‌های افزایش ظرفیت سامانه انتقال گاز

طرح افزایش تاب آوری سامانه عرضه گاز کشور

طرح‌های صادرات گاز با خط لوله

طرح‌های صادرات گاز به صورت LNG

هدف:

افزایش تولید گاز طبیعی به یک میلیارد متر مکعب در روز تا سال ۱۳۹۷

رسیدن به رقم ۸۰ میلیارد متر مکعب صادرات سالانه گاز طبیعی تا سال ۱۴۰۰

اولویت اختصاص گاز صادراتی به قیمت رقابتی برای تولید و صادرات برق (فعلاً تا

ظرفیت ۵ هزار مگاوات جدید تا سال ۱۳۹۷ مورد نظر قرار گرفته)

برنامه "جهش دوم برای افزایش تولید و صادرات محصولات پتروشیمی"

اجرای به موقع طرح‌های تامین خوراک پتروشیمی‌های جدید (از جمله

طرح‌های تولید و بازیافت NGL)

تکمیل و اجرای مجموعه طرح‌های در دست اجرا و جدید پتروشیمی

بازاریابی و صادرات محصولات پتروشیمی برای بازارهای جدید

حمایت از توسعه واحدهای پایین دستی پتروشیمی از جمله با توسعه کیمیا

شهرهای تخصصی

استفاده از تکنولوژی‌های جدید در توسعه صنعت پتروشیمی مانند GTPP

هدف: رسیدن به ارزش تولید محصولات پتروشیمی به ۸۰ میلیارد دلار حداکثر تا سال

۱۴۰۰ (۲۵ فعلی + ۵۵ برنامه آتی)

برنامه "افزایش تولید و صادرات فرآورده‌های نفتی"

افزایش تولید و صادرات فرآورده‌های نفتی اولویت دادن به احداث پالایشگاه‌های میعانات گازی در داخل

هدف: افزایش ظرفیت پالایشی کشور تا حد ۳ میلیون بشکه در روز

افزایش ظرفیت پالایش نفت خام به ۲ میلیون بشکه در روز (با احتساب پالایشگاه آناهیتا)

رسیدن به ظرفیت پالایش میعانات گازی به نزدیک ۱ میلیون بشکه در روز (۱۳۹۷+۴۸۰+۱۲۰=۹۶۰ هزار بشکه) تا سال ۱۳۹۷

برنامه ایمن‌سازی تقاضا و بازارهای فروش نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی

طرح‌های حمایت از مشارکت در پایانه‌ها و پالایشگاه‌ها در خارج از کشور (بخش‌های دولتی و خصوصی) و مشارکت در زنجیره پالایش تا توزیع فرآورده‌ها در بازارهای هدف با تمرکز بر بازار آسیا، با هدف تضمین برداشت نفت از ایران و تامین امنیت تقاضا برای نفت کشور

عرضه نفت خام و فرآورده‌های نفتی در بازار بورس انرژی کشور و فعال کردن بازارهای مرتبط نظیر بازار سلف

متنوع کردن طرف‌های معامله نفت خام ایران با هدف کاهش اتکای دراز مدت به کشورهای خاص مصرف کننده بیش از درصدی از عرضه ایران و انتخاب مشتریان اصلی بر پایه برقراری ارتباط متقابل با خریداران

تعیین سهم بهینه برای صادرات نفت خام و افزایش سهم صادرات فرآورده و در نتیجه حمایت از بخش خصوصی برای ایجاد

پالایشگاه‌های جدید در داخل کشور با هدف عرضه بیشتر فرآورده‌های نفتی به بازار جهانی (و کاهش عرضه مستقیم نفت خام به ویژه نفت خام‌های بسیار سنگین)

مباشرت مستقیم و نیز حمایت از بخش خصوصی داخلی برای مشارکت در ایجاد ذخایر نفت خام و فرآورده در نقاط مرکزی بازار و به ویژه آسیا

افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز ارتقای جایگاه بین المللی شرکت ملی نفت ایران با هدف برون‌گرا ساختن مجموعه صنعت نفت و حمایت و تقویت از شرکتهای داخلی برای ایفای نقش منطقه‌ای و بین المللی برای صدور خدمات و کالا و در مجموع رقابت پذیر ساختن شرکتهای اصلی صنعت نفت در عملیات اقتصادی و مدیریتی در مقایسه با شرکتهای مشابه منطقه‌ای و بین المللی ایجاد پایانه جدید صادراتی نفت در دریای عمان (جاسک)

تلاش حداکثر برای استفاده از فرصت‌های سوآپ و ترانزیت نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی با هدف کسب منافع اقتصادی و ارتقای نقش ایران در منطقه

برنامه ایمن‌سازی تقاضا و بازارهای فروش نفت خام، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی طرح‌های حمایت از مشارکت در پایانه‌ها و پالایشگاه‌ها در خارج از کشور (بخش‌های دولتی و خصوصی) و مشارکت در زنجیره پالایش تا توزیع فرآورده‌ها در بازارهای هدف با تمرکز بر بازار آسیا، با هدف تضمین برداشت نفت از ایران و تامین امنیت تقاضا برای نفت کشور

عرضه نفت خام و فرآورده‌های نفتی در بازار

بورس انرژی کشور و فعال کردن بازارهای مرتبط نظیر بازار سلف

متنوع کردن طرف‌های معامله نفت خام ایران با هدف کاهش اتکای دراز مدت به کشورهای خاص مصرف کننده بیش از درصدی از عرضه ایران و انتخاب مشتریان اصلی بر پایه برقراری ارتباط متقابل با خریداران

تعیین سهم بهینه برای صادرات نفت خام و افزایش سهم صادرات فرآورده و در نتیجه حمایت از بخش خصوصی برای ایجاد پالایشگاه‌های جدید در داخل کشور با هدف عرضه بیشتر فرآورده‌های نفتی به بازار جهانی (و کاهش عرضه مستقیم نفت خام به ویژه نفت خام‌های بسیار سنگین)

مباشرت مستقیم و نیز حمایت از بخش خصوصی داخلی برای مشارکت در ایجاد ذخایر نفت خام و فرآورده در نقاط مرکزی بازار و به ویژه آسیا

افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز ارتقای جایگاه بین المللی شرکت ملی نفت ایران با هدف برون‌گرا ساختن مجموعه صنعت نفت و حمایت و تقویت از شرکتهای داخلی برای ایفای نقش منطقه‌ای و بین المللی برای صدور خدمات و کالا و در مجموع رقابت پذیر ساختن شرکتهای اصلی صنعت نفت در عملیات اقتصادی و مدیریتی در مقایسه با شرکتهای مشابه منطقه‌ای و بین المللی ایجاد پایانه جدید صادراتی نفت در دریای عمان (جاسک)

تلاش حداکثر برای استفاده از فرصت‌های سوآپ و ترانزیت نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی با هدف کسب منافع اقتصادی و ارتقای نقش ایران در منطقه

»

افزایش تولید و صادرات فرآورده‌های نفتی و اولویت دادن به احداث پالایشگاه‌های میعانات گازی در داخل یکی از برنامه‌های اقتصاد مقاومتی وزارت نفت است

»

میعانات گازی ایران تحریم نشده است

رویتز با اشاره به این که ایران در سه ماه نخست اجرای توافق ژنو به طور متوسط روزانه ۱.۳۳ میلیون بشکه نفت صادر کرده است نوشت بخشی از این رقم مربوط به صادرات میعانات گازی است که جزو تحریم‌های آمریکا قرار ندارد. رویتز طی گزارشی نوشت: در نگاه اول، اینگونه به نظر می‌رسد که ایران نفتی بیش از آنچه که بر اساس توافق ژنو مجاز بوده، صادر کرده است، اما مقامات آمریکایی به جای شکایت کردن از این اتفاق، استدلال می‌کنند که تهران در حال حرکت در چارچوب محدودیت‌های توافق ژنو است.

تفسیر، دستیاران کنگره را متعجب ساخت. از آن زمان تاکنون، تلاش‌هایی برای مسدود کردن این شکاف ناخواسته انجام گرفته است، اما تاکنون هیچ قانونی در این زمینه به تصویب نرسیده است. هرچند مقامات دولت آمریکا و دستیاران کنگره می‌گویند، از اینکه ایران توانسته فروش میعانات خود را افزایش دهد خشنود نیستند اما آنها معتقدند که حجم فروش این نوع نفت سبک آنچنان زیاد نیست که نفع قابل توجهی را عاید ایران سازد.

وزیر نفت کویت: در حال بررسی قیمت گاز صادراتی ایران هستیم

وزیر نفت کویت با اشاره به تصمیم کشورش برای واردات گاز از ایران گفت: هنوز هیچ قراردادی در این زمینه به امضا نرسیده است و ما هنوز بر سر قیمت، مقدار یا روش انتقال گاز به توافق نرسیده ایم. به گزارش پایگاه خبری میدل ایست مانیتور، علی العمیر، وزیر نفت کویت با اشاره به اینکه هنوز هیچ قراردادی برای واردات گاز از ایران به امضا نرسیده است، گفت کشورش همچنان در حال بررسی قیمت گازی است که می‌خواهد از این کشور وارد نماید. وزیر نفت کویت که در حاشیه نشست سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در وین با خبرنگاران سخن می‌گفت، افزود کویت طرحی پیشنهادی را از جانب ایران دریافت کرده است و فعلاً در حال بررسی آن است. وی ادامه داد: «ما هنوز بر سر قیمت، مقدار یا روش انتقال گاز به توافق نرسیده ایم.» شیخ‌احمدالصباح، امیرکویت هفته‌گذشته به تهران سفر کرد. این سفر، اولین سفر امیر کویت به ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی محسوب می‌شد. در طی ۲ ماه گذشته، کویت ۳ موافقت‌نامه برای واردات سالانه حدود ۵.۵ میلیون تن گاز مایع طبیعی با شرکت‌های شل، قطر گاز و بریتیش پترولیوم منعقد کرده است. کویت که یکی از اعضای اوپک است، برای تامین سوخت نیروگاه‌های برق خود که در فصل گرما تحت فشار قرار می‌گیرند، به گاز نیاز دارد. کویت هر سال در فاصله ماه‌های آوریل تا اکتبر، حدود ۵ میلیون تن ال ان جی وارد می‌کند. بر اساس گزارش آماری سال ۲۰۱۳ شرکت بی‌پی، ایران بزرگ‌ترین ذخایر گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد. حجم ذخایر گازی ایران ۱۸ درصد بیشتر از روسیه و قطر است. ایران در سال ۲۰۱۳، ۱۰ میلیون تن ال ان جی تولید کرد و قصد دارد این رقم را در سال ۲۰۱۵ به ۷۷۵ میلیون تن برساند.

”

**تهیه‌کنندگان
پیش‌نویس قوانین
تحریمی آمریکا
قصد نداشته‌اند
میعانات را از
تحریم‌ها مستثنی
سازند. برخی
منتقدان تصدیق
می‌کنند که موضع
دولت آمریکا
منطبق با قوانین
است**

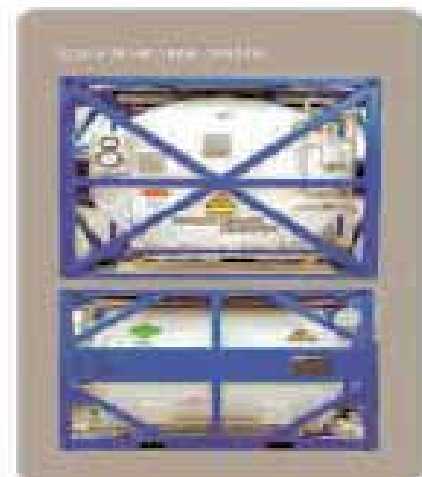
”

منتقدان تصدیق می‌کنند که موضع دولت آمریکا منطبق با قوانین است. مارک دوبویوتز، مدیر اجرایی بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها، از طرفداران سرسخت تشدید تحریم‌های ایران تأیید می‌کند که بر اساس قرائت دولت آمریکا از مقررات، ایران می‌تواند به سوره نفت بدهد، بدون اینکه این محموله‌ها در فهرست میزان فروش نفت این کشور قید شود. رابرت اینهورن، مقام سابق منع اشاعه وزارت امور خارجه آمریکا که قبلاً عضو هیئت مذاکره‌کننده آمریکا با ایران بوده است می‌گوید، هدیه دادن نفت به سوره در توافق گنجانده نشده است و کمکی هم به اقتصاد ایران نمی‌کند. انتقالات اینچنینی قبل از انعقاد توافق هسته‌ای آغاز شده بود. وی افزود: «هدف از تحریم نفتی علیه ایران، کاهش درآمدهای نفتی این کشور بوده است و اگر سوره پولی بابت نفت به ایران پرداخت نمی‌کند، بنابراین مشخص است که ایران از طریق ارسال نفت به سوره چیزی بر درآمدهای نفتی‌اش نمی‌افزاید.» مقامات آمریکایی اذعان می‌کنند که محاسبه نکردن فروش میعانات به عنوان فروش نفت خام، شکافی است که به صورت ناخواسته در تحریم‌ها علیه ایران ایجاد شده است. بخش ۱۲۴۵ قانون اختیارات دفاع ملی آمریکا ۲۰۱۲ بانک‌های خارجی را تهدید می‌کند که در صورت خرید یا فروش «نفت یا فرآورده‌های نفتی» از یا به ایران، از ارتباط با سیستم مالی آمریکا محروم خواهند شد. اما، این قانون، استثنائی را برای کشورهای که به میزان قابل توجهی واردات نفت خام از ایران را کاهش داده باشند، در نظر گرفته است. کشورهای مشتری نفت ایران ممکن است با استفاده از تناقض موجود در قوانین آمریکا، به میزانی که از خرید نفت خام خود از ایران کاسته‌اند، از این کشور دیگر انواع نفت، شامل میعانات خریداری کنند. بدین ترتیب آنها می‌توانند از امتیاز در نظر گرفته شده برای کاهش قابل توجه خرید نفت خام از ایران نیز استفاده کنند. افراد نزدیک به تهیه پیش‌نویس این قانون گفتند، آنها تصور می‌کردند که میعانات نیز به عنوان نفت خام محاسبه خواهد شد. اما وزارت خزانه‌داری آمریکا تفسیری را از این قانون منتشر کرد که بر اساس آن، میعانات جزو نفت خام و مشمول این قانون محسوب نمی‌شد. این

افزایش صادرات نفت ایران نشان‌دهنده استفاده این کشور از شکافی است که در قوانین آمریکا وجود دارد و به مشتریان این کشور اجازه می‌دهد تا از تهران میعانات خریداری کنند، یک نفت بسیار سبک که مشمول تحریم‌ها نیست. افزایش محموله‌های نفتی بلاعوضی که ایران به سوره می‌دهد نیز تحت پوشش توافق انجام شده قرار ندارد. قدرت‌های جهانی، و ایران روز دوشنبه مذاکرات هسته‌ای را در وین با هدف رسیدن به یک توافق جامع تا مهلت تعیین شده ۲۰ جولای، ادامه می‌دهند. مقامات همه کشورهای حاضر در مذاکرات، دستیابی به توافق نهایی را در طی ۵ هفته آینده، دشوار ارزیابی می‌کنند. برآوردهای آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد که از شروع اجرای توافق ژنو در ۲۰ ژانویه تا ۳۰ آوریل، ایران به طور متوسط حدود ۱.۳۳ میلیون بشکه در روز نفت صادر کرده است. کاخ سفید در ماه نوامبر اعلام کرد که توافق موقت، حجم نفت صادراتی مجاز ایران را در سطح متوسط «تقریباً» یک میلیون بشکه در روز در طی ۶ ماه اجرای توافق که در ۲۰ جولای منقضی می‌شود نگه می‌دارد، اما این مهلت شش ماهه می‌تواند برای یک دوره شش ماهه دیگر تمدید شود. آمریکا برای سنجش میزان احترام ایران به توافق، ۳ معیار را مد نظر قرار می‌دهد: ادبیات پیچیده توافق و قوانین آمریکا؛ آنچه به عنوان «فروش» نفت محسوب می‌شود و آنچه به عنوان نفت خام تعریف می‌شود. از نظر دولت آمریکا میعانات، نوعی نفت بسیار سبک که در میداین گاز طبیعی یافت می‌شود و عمدتاً برای ساخت پلاستیک استفاده می‌شود، به عنوان نفت خام محسوب نمی‌شود. همچنین نفتی که ایران به صورت بلاعوض به سوره می‌دهد نیز به عنوان «فروش» نفت نیست و اینکه ایران بر اساس توافق ژنو، مجاز است بین یک تا ۱.۱ میلیون بشکه در روز نفت صادر کند، حجمی که اندکی بیش از ارزیابی عمومی کاخ سفید است. این گزارش افزود: بر اساس توافق ۲۴ نوامبر، اسناد مرتبط و قوانین آمریکا موید موضع دولت‌مردان آمریکایی است. این بررسی همچنین نشان می‌دهد که تهیه‌کنندگان پیش‌نویس قوانین تحریمی آمریکا قصد نداشته‌اند میعانات را از تحریم‌ها مستثنی سازند. برخی

- شرکت ارکان گاز با سابقه ای بیش از ۲۰ سال فعالیت در زمینه تولید و عرضه گاز های مورد نیاز در صنایع نفت ، گاز و پتروشیمی و با استفاده از تکنولوژی های بروز و مدرن توانسته است تجربیات و آموخته های خود را در خدمت صنایع و کارآفرینان قرار دهد. همچنین این شرکت به منظور انتقال تکنولوژی و Know – how اقدام به جذب شرکای خارجی در حوزه صنعت گاز نموده است.
- این شرکت در کنار تولید و عرضه آن به بازار داخلی ، سالهاست که اقدام به صادرات تولیدات خود و همچنین سایر فرآورده های نفتی ، گاز و پتروشیمی به کشورهای حوزه خلیج فارس ، آسیای میانه ، افغانستان و کردستان عراق و سایر بازارهای هدف اقدام نموده است.
- شرکت ارکان گاز با در اختیار داشتن ناوگان بزرگی از مخازن گرافیتیک قادر به حمل مایعات گازی به بازارهای هدف می باشد. در کنار آن مخازن، Tube Trailer برای حمل گازهای تحت فشار را در اختیار دارد که جزء پیشرفته ترین مخازن حمل گاز می باشد.

آدرس دفتر مرکزی : تهران، خیابان ولیعصر، مقابل وزارت بزرگتری، مجتمع ولیعصر، برج جنوبی، طبقه دوم، واحد ۵۹.

تلفن : ۸۸۹۲۵۹۹۲

فکس : ۸۸۹۲۷۹۰۵

آدرس دفتر فروش : تهران، خیابان نعلوند، مقابل خیابان وحیدیه، پلاک ۷۷۲، جنب بانک صادرات، شرکت ارکان گاز.

تلفن : ۷۷۲۵۱۸۶۲-۲

فکس : ۷۷۸۴۳۰۶۸

آدرس کارخانه : اراک، کیلومتر ۱۲ جاده تهران، شرکت صنعتی حاجی آقاجی، خیابان تالش، کارخانه شرکت ارکان گاز.

تلفن : ۳۱۳۱۳۴۲ - ۸۶۳

فکس : ۳۱۳۱۳۴۱ - ۸۶۳

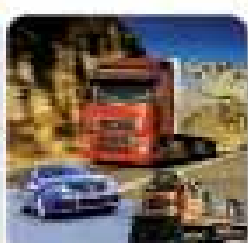
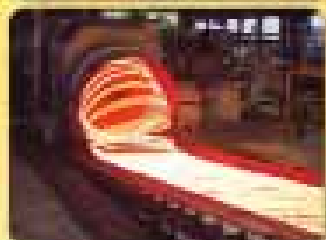
وب سایت : www.arkan-gas.com

آدرس ایمیل : Info@arkan-gas.com

شرکت روانکاران احیا سپاهان

Ravankaran Ehya Sepahan Co

محصولات کاربردی

- روغنهای توربین
- روغنهای هیدرولیک
- روغنهای دنده صنعتی
- روغنهای انتقال حرارت
- روغنهای امولسیون شونده
- روغنهای دیزل لکوموتیو
- انواع روغنهای موتور
- انواع گریسهای عمومی شامل لیتیوم، کلسیم، لیتیوم کمپلکس، کلسیم کمپلکس و...
- انواع گریسهای تخصصی شامل بنتونیت، سیلیکون، آلومینیوم کمپلکس و...

مشتریان:

- ۱- صنایع نفت: مناطق نفتخیز جنوب، ملی حفاری ایران، نفت فلات قاره پالایشگاه اصفهان، پالایشگاه شیراز، پالایشگاه بندرعباس، پتروشیمی بندر امام و...
- ۲- صنایع فولاد: فولاد مبارکه اصفهان، ذوب آهن اصفهان، گروه ملی فولاد ایران، فولاد آلیاژی ایران، فولاد خراسان، فولاد تبریز و...
- ۳- کارخانجات سیمان: سیمان اصفهان، سیمان اردستان، سیمان مدائن و...
- ۴- صنایع ریلی: راه آهن جمهوری اسلامی ایران، البرز نیرو و...
- ۵- صنایع دریایی: شرکت ملی نفتکش ایران، حفاری شمال و...

